

Jašubeg en Jered

novice iz Drugotnosti

**POROČAMO: 8. GROSSMANNOV FESTIVAL LJUTOMER
OCENA: NAJSTRAŠNJEŠA NOČ, V IMENU KRALJA, ITD.
PREBRALI: PESMI LEDU IN OGNJA, KRALJESTVO NOČI
IZOBRAŽEVANJE: FILMSKE MEDZVEZDNICE 3
KRATKA ZF ZGODBA: Vid Pečjak GOSPOD NIKDO**

Jašubeg en Jered

ISSN 1855 - 6434

Fanzin za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti

Izdajatelj:

Bojan Ekselenski

Ljubljanska cesta 5A, 3000 Celje

Društvo Zvezdni prah Maribor

Stritarjeva 24, 2000 Maribor

GSM: +386 40 642 356 (Bojan)

E-pošta: bojan.ekselenski@gmail.com

Internet: www.drugotnost.si

Urednik in oblikovanje: Andrej Ivanuša

Uredniški odbor: Amedeja M. Ličen

Ilustracije / fotografije na naslovnici:

Udeleženci parade propada na 8. Grossmanovem festivalu v Ljutomeru 2012, vse foto Andrej Ivanuša (ANI).

Copyright © 2012 Bojan Ekselenski

Vse pravice pridržane.

Besedila, slike in oblikovne rešitve je prepovedano kopirati na kakršenkoli način brez dovoljenja izdajatelja.

NOVOPEČENI

▪ Kje ste novi avtorji?

Verjamem, da je v Sloveniji precej ljubiteljev in ljubiteljic fantazije, znanstvene fantastike in horrorja, ki imajo tudi ustvarjalno energijo. Žal nimamo nobenega periodičnega glasila, ki bi redno objavljalo in s svetovanjem pomagalo avtorjem pri njihovih prvih korakih v svet ustvarjalnosti. Prav Jašubeg en Jered torej orje ledino.

▪ Kaj lahko avtorji pričakujete?

Vsako delo bo šlo skozi nekaj rok. Prvo sito je pravopisno, torej skladnja in pomenoslovje. Nadalje gre skozi vsebinsko pretresanje. Ne bomo iskali napak, temveč kvaliteto. Objavili bomo dve ali tri najkvalitetnejše zgodbe. Objavili bomo zgoščeno oceno vsakega prispelega dela, pri čemer bomo avtorjem svetovali, kako naprej.

▪ Kam poslati svoje umetnine?

Svoje umetnine pošljite na e-naslov:

bojan.ekselenski@gmail.com

PREBERITE V TEJ ŠTEVILKI ...

V tokratni številki je znova nekaj strani v rubriki POROČAMO. Udaril je že osmi festival Grossmann. Žal je tokrat vreme pokvarilo parado zombijev in drugih pošastkov. Bili smo gostje na FFK - festivalu fantastične književnosti v Pazinu v Istri na hrvaškem. Nekaj igričarjev pa se je vrnilo iz Opatije, kjer so tekmovali na Liburniconu. Kaj hočemo, pri sosedih se dogaja mnogo, mnogo več kakor pri nas.

⇒ *Več na straneh od 6 do 13.*

Gledali smo filme v kinu in na domačem DVD-predvajalniku. Ogledali smo si in ocenili filme Najstrašnejša noč, V imenu kralja, Kronika in TV nadaljevanko Vojna prestolov, prva sezona. Pravkar je v naša kina prispel film Total Recall (2012), mi pa smo nostalgичno pogledali kako je videti prvi Total Recall (1990).

⇒ *Več na straneh od 14 do 19.*

Nikoli nismo ravnodušni do knjig, še posebej če so ta 'prave' in z našega polja zanimanja. G. R. R. Martin je legenda in nikakor ne moremo mimo nje-ga. Ocenili smo Pesmi ledu in ognja, prvo knjigo iz njegove serije Igra prestolov. Takoj zatem je prvenec Sarah Jerebic, zanimiva knjiga iz vampirskega sveta z naslovom V kraljestvu noči. Prebrali smo še knjigo našega 'prvega' slovenskega dobitnika ESFS encouragement award na Eurocon 2012 Zagreb. Kruta, zanimiva vsebina, odličen prvenec in še kaj več!

⇒ *Več na straneh od 20 do 24.*

Intervjuja v tej številki ni, je pa tretje nadaljevanje 'izobraževalnega programa' o filmskih medzvezdnicah. Tokrat so med drugimi opisani najgrša in najbolj resnična.

⇒ *Več na straneh od 28 do 31.*

Literarna bera obsega velik del te številke. Svoje zgodbe in pesmi so nam poslali Vid Pečjak, Edo Rodošek in Bojan Ekselenski. Tanja Mencin pa je prispevala dražilnik iz svoje še neobjavljene vampirščine Čarodejka.

⇒ *Več na straneh od 32 do 43.*

OCENJEVALNI STANDARDI

Za ocenjevanje filmov v kinu in na DVD ter knjig uporabljamo naslednja merila:

Film v kinu:

- 2,0 - zgodba (njena izvirnost, izvedba v scenarističnem pomenu, ipd.),
- 1,5 - izvedba (glasba, režiserski prijemi, kamera, posebni učinki),
- 1,0 - igra (verodostojnost igre, vživetost v vlogo, prepričljivost, ipd.),
- 0,5 - tehnična kvaliteta izvedbe (3D, kvaliteta slike, zvoka).

DVD film:

- 2,0 - zgodba (isto, kot pri filmu v kinu),
- 1,0 - igra (isto, kot prej),
- 0,5 - oprema škatle (bonusi, kvaliteta ovitka, dodatne vsebine),
- 0,5 - razmerje cena / kvaliteta (kaj dobiš za zahtevan denar),
- 1,0 - tehnična kvaliteta dobljenega (kvaliteta slike, zvoka).

Knjiga :

- **VSEBINA (max. 5,0)**
- 3,0 - zgodba (njena izvirnost in njeno vodenje od začetka do zadnje strani),
- 1,0 - izvedba ideje (žanrska umeščenost, preseganje ali stapljanje žanrov)
- 1,0 - podajanje zgodbe (jezikovna vsečnost, izvirnost, jezikovna barvitost v skladu z zgodbo, ipd.),
- **OBLIKA (max. 5,0)**
- 2,0 - oblikovanje (kako je knjiga oblikovana, prelom knjige, ipd.),
- 2,0 - spletna podpora in vsebinski dodatni bonbončki,
- 1,0 - dobljeno za denar ali razmerje cena / kvaliteta (kaj dobiš za svoj denar v primerjavi s primerljivo konkurenco).

Najvišja možna ocena v vseh primerih je 5! Tako, zdaj veste kakšna so merila. Pri vsakem opisu bo analiza, kje je izdelek dobil in kje izgubil ter seveda skupna ocena.

PIŠITE!

Bojan Ekselenski

Slovenija na področju žanrskih umetnosti nima veliko za pokazati. Pravzaprav lahko pokaže samo nekaj partizansko delujočih mušketirk in mušketirjev. Največji problem naše avtorske scene je pomanjkanje kvalitetnih krajših proznih del. Na razvitih literarnih trgih dobesedno vre od ponudbe kratkih proznih del. Že sosednja Hrvaška ima odlični magazin Sirius B, naslednika nekdanje legende v svetovnem merilu. Zakaj je pri nas primanjkljaj? So naši avtorji kaj slabši?

Odgovor na prvo vprašanje je preprost. V Sloveniji avtorji kratke fiktivne proze nimajo kje objavljati. Nima mo niti ene same tiskane literarne publikacije, namenjene fiktivni prozi. Šele v zadnjem času se je pojavilo nekaj spletnih strani, namenjenih tosortni literaturi. Edini medij, ki je namenjen tudi kratki fikciji, je ta fanzin. Žal je odziv silno skromen. Del vzroka je tudi strah potencialnih avtorjev pred nekonstruktivno kritiko.

Drugo vprašanje je kompleksnejše. So naši avtorji slabši? Prav gotovo so enakovredni tujim avtorjem. Žal pa so možnosti objave v slovenščini silno omejene. Ta omejenost je najbrž temeljni vzrok za silno šibko produkcijo. Od zelo malo produkcije je težko pričakovati veliko kvalitete. Žal je realnost takšna, da letno spravimo skupaj največ eno zbirko zgodb. Druga posledica fizično pičle ustvarjalnosti je ustrezno ožji žanrski razpon.

Možnosti za več ustvarjanja v danih okoliščinah je nekaj, vendar bo potreben čas za primerni preboj. V Sloveniji imamo recimo Prozni slem, Fabulo ipd. Žal pa ti

UVODNIK

bralni dogodki niso preveč prijazni do spekulativne proze. Vendar s(m)o avtorji sami krivi, saj ne nastopamo v primernem številu.

Naslednja možnost je revija, namenjena spekulativni literaturi. Seveda pa je vprašljiv poslovni model takšne revije, saj je slovenska kultura zelo neprijazna do vsega, kar diši po žanrskemu ustvarjanju. Pot do javnih sredstev je skoraj zaprta, a prodaja je otežena zaradi nenavadnosti našega trga.

Kaj naj rečem za zaključek? Avtorji, kolikor vas je, in se še »skrivate«, začnite pošiljati svoje izdelke v ta fanzin in na spletne portale, ki objavljajo kratko prozo (Futurum.si, Drugotnost.si (ta bo kmalu zamenjan z Otherworld-sff.eu ali Zvezdni-prah.si). Pozanimajte se za delovanje literarnih društev v vaši bližini. Iz izkušenj vem, da je članstvo teh društev prijazno in s primernim vključevanjem v delovanje društva se fama glede žanrske literature hitro razbije. Tukaj je tudi Društvo Zvezdni prah ...

RAZPIS ZA OBJAVO SPEKULATIVNIH ZGODB IN PESMI

Društvo ustvarjalcev spekulativnih umetnosti ZVEZDNI PRAH Maribor, razpisuje netekmovalni natečaj za objavo spekulativnih zgodb in pesmi za prvo zbirko spekulativnih zgodb ZVEZDNI PRAH. Namen natečaja je pridobiti kvalitetna spekulativna dela za objavo.

Zaključek natečaja je 30. september 2012.

Predvidoma bomo zgodbe in pesmi objavili v dogovoru z avtorjem v revijalni, knjižni ali digitalni (e-publikacija) obliki objavili do konca leta 2012.

Na natečaj pošljite **vašo zgodbo** ali **pesmi**, ki so s **področij**:

- znanstvena fantastika,
- fantazija,
- horor (grozljivka),
- kriminalka.

Zgodba naj bo dolžine največ **6 avtorskih pol (96 strani ali 172.800 znakov s presledki)**. Pesmi naj bodo največ tri, poljubne dolžine. Besedilo naj bo v elektronski obliki (DOC, DOCX, ODT, ipd.) in naj ne bo oblikovana, poudarjeni naj bodo le naslovi.

ZVEZDNI PRAH

magazin Drugotnosti

znanstvena fantastika * fantazija * grozljivka * kriminalka

Komisija v sestavi:

- Amedeja M. Ličen,
- Ruža M. Barič,
- Bojan Ekselenski in
- Andrej Ivanuša,

ki so vsi člani društva, bo ocenila vse prispele zgodbe ali pesmi in se odločila o uvrstitvi besedila v izbor. Na njihovo odločitev pritožba ni možna.

Avtorjem bomo poslali obvestilo o (ne)uvrstitvi s kratkim sporočilom in pojasnilom o odločitvi. Z izbranimi avtorji bomo sklenili ustrezno avtorsko pogodbo.

Zgodbo pošljite v elektronski obliki na e-naslov:

info@zvezdni-prah.si

ali v drugi digitalni obliki (USB ključek, CD) na naslov

Društvo ZVEZDNI PRAH
Stritarjeva 24
2000 Maribor.

GROSSMANN

V Ljutomeru so letos osmič priredili Grossmann - festival fantastičnega filma in vina v času od 16. do 21. julija.

Med mnogimi zanimivostmi na festivalu je zagotovo atrakcija številka ena britanski mojster animacije **Lee Hardcastle**, ki navdušuje s krvoločnimi in duhovitimi kratkimi filmi, ki nikakor niso za otroke.

Lee Hardcastle

Jaume Balagueró

Alex Chandon

V različnih kategorijah so podelili hude mačke in sicer za najboljši celovečerni film, kratki film, glasbeni dokumentarec, življenjsko delo, za najboljši film Male delavnice groze in pripravili nominacijo za Melies d'Or - nagrado za najboljši evropski fantastični kratki film, ki jo na koncu letnega festivalskega cikla podeli EFFFF.

Hudi maček za najboljši celovečerni film sta prejela kar dva filma: **Medtem, ko si spala** (Mientras duermes), režija **Jaume Balagueró** (Španija) in **Izrojeno** (Inbred), **Alex Chandon** (Velika Britanija).

Hudega starega mačka za življenjsko delo je častnemu gostu, režiserju **Goranu Markoviću** podelil **Dinko Tucaković**, režiser otvoritvenega filma **Doktor Ray in hudiči**.

Seveda niso pozabili na drugo zabavno plat življenja - vino. Tudi tukaj so podelili hudega mačka.

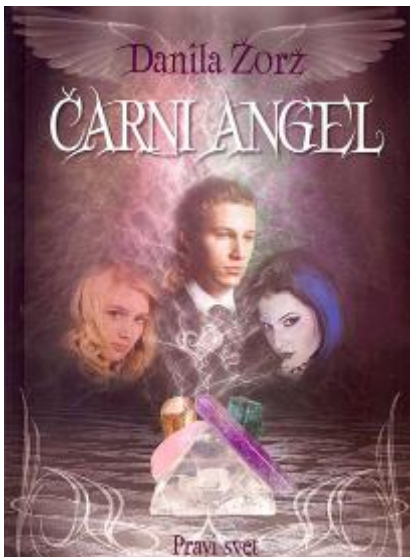
Dogajanje v šestih festivalskih dneh je bilo zelo obširno, naporno in zabavno. O samem festivalu si preberite naše daljše poročilo v rubriki POROČAMO na naslednjih straneh.

(AI)

NOVO PRI Ph-RED

Danila Žorž: Čarni angel

Zala je dekle s podeželja, njena zrelejša prijateljica Brita pa je iz čefurskega predela Ljubljane, obe iščeta poti iz svojega okolja. V drugem letniku gimnazije jima leta 2010 padeta v življenje kot meteoriga dve vroči žemljici: čaranje s kristali ter novi sošolec Amedej iz diplomatskih krogov, sladek lepotec, v katerega se v trenutku zaljubijo vse Zaline sošolke.

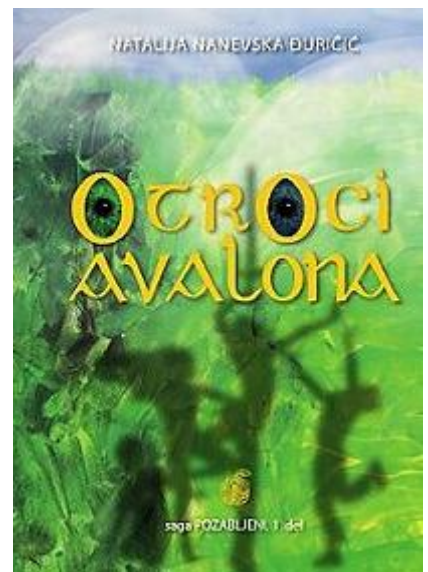

Danila Žorž se je rodila 14. septembra 1979 v Ljubljani. Pisati je začela v osnovni šoli. V srednješolskem obdobju, leta 1996, je napisala enodejanko Časovni popotnik in leto pozneje novelo Srečanje. Leta 2000 sta izšla roman Poskus in enodejanka Odiseja. Leta 2008 je izšla kratka detektivka za otroke, Primer letečega kovčka. Leto pozneje je sledilo nadaljevanje Primer neznanega letečega predmeta. Zadnja knjiga Čarni Angel je izšla aprila 2012, ki je prvi del sage PRAVI SVET.

Natalija Nanevska Đuričić:

Otroci Avalona

Avalon je onstranstvo, prebivališče vil, mitoloških bitij in pokojnih. Tam se znajde Beti, na videz čisto običajna, primerno razvajena ljubljanska osmošolka. Večkrat. Ji bo uspela vrnitev? Vrnitev kam? Tja ali nazaj? Od kod ideja o Avalonu? Avtorica pravi, da *izhaja ideja iz misli v knjigi Marka Twaina Jenkiji na dvoru kralja Arturja, ki jo je brala, ko je bila stara toliko kot njena junakinja*. Knjiga je prvenec in prva iz njene sage POZABLJENI.

Več informacij:

PRODUKCIJSKA HIŠA RED

Ph RED, zavod za užitke branja Bled * www.ph-red.net

(AI)

Maribor • Murska Sobota • Velenje
Ptuj • Novo mesto • Slovenj Gradec

TIN TIN JE VREDEN 1,3 MILIJONA EVROV

V okviru Evropske prestolnice kulture (EPK) Maribor 2012 je bilo v juniju 2012 razstavljenih 159 del 142-tih vrhunskih evropskih avtorjev stripa. To je bil eden od vrhuncev dogajanja v Mariboru v okviru EPK. Razstavo je pripravil **Aleksander Buh**, lastnik Strip.art.nice Buch, edine specializirane trgovine s stripi v Sloveniji.

Večina razstavljenih je bila iz zasebne zbirke **Mladena Novakovića**, člana hrvaškega društva ljubiteljev stripa Strip forum. Tako so

v njegovi zbirki originalne stripovske table, ki jih običajno avtorji in založniki zavržejo, ko je strip natisnjen. Dela slovenskih stripovskih avtorjev pa so v njihovi lasti. Ljubitelji prav zaradi redkosti tabel in njihove visoke vrednosti zelo neradi odstopijo dela za razstave. Da je to res, priča nedavno prodana originalna naslovnica belgijskega stripovskega junaka Tin Tina za 1,3 milijona evrov.

Razstava je prikazala zgodovino evropske stripovske produkcije s poudarkom na francoskih, belgijskih, italijanskih in angleških risar-

jev ter produkcijo striparjev iz nekdanje Jugoslavije, predvsem iz Hrvaške, Srbije in Slovenije. V svetu je strip najbolj cenjen na Japonskem, saj tam izdajo več stripov kakor knjig.

Med drugimi si je bilo mogoče ogledati Zagorja (Ferri), Alana Forda (Secchi, Raviola), Zvitorepca (Muster), Pink panterja (McLusky), Barona Minhausna (Lobačev), Erasma Predjamskega (Herceg), itd. Avtor razstave je predstavil še dva nova strip albuma, drugi del integrala dekalog V-VIII in Družinske zgodbe Zorana Smiljanica. (AI)

V prvi polovici 2012 je pri nas po podatkih iz COBISS izšlo (ali je v

pripravi) osem knjig, ki so jih bibliotekarji Narodne in univerzitetne knjižnice označili kot (znanstveno) fantastična proza, ko so jim dodeljevali CIP in ISBN številko. Seznam obsega le tista dela, ki so označena kot monografija (knjiga). (AI)

- **Karlin, Alma M.; Isolanthis : roman o potopu celine** / iz nemščine prevedla Mateja Ajdnik Korošec / založništvo in izdelava: Sanje, 2012 / ISBN 978-961-274-130-3 (v pripravi)
- **Hren, Gaja; Pokora Luciferjevega odposlanca** / založništvo in izdelava: Ekslibris, 2012 / ISBN 978-961-6838-38-2 (v pripravi)
- **Nanevska Đuričić, Natalija; Otroci Avalona** / založništvo in izdelava: Ph RED, 2012 / ISBN 978-961-6849-04-3 (trda vezava) ISBN 978-961-6849-06-7 (broširana)
- **Osojnik, Iztok; Svinje letijo v nebo (utopični roman)** / založništvo in izdelava: Kulturno-umetniško društvo Police Dubove, 2012 / ISBN 978-961-92946-9-7
- **Tomšič, Marjan; Uroki polne lune (e-knjiga)** / založništvo in izdelava : Študentska založba, 2012 / ISBN 978-961-242-445-9 (ePUB; www.zalozba.org; www.itunes.com)
- **Vrhovec, Iztok; Naslov Veliki mojster magnetov** / založništvo in izdelava: Ved, 2012 / ISBN 978-961-6814-60-7
- **Blažič, Mateja alias Marget Belami; Obzidano mesto (prvi del trilogije Varuhi skrivnosti)** / založništvo in izdelava: Mladinska knjiga / ISBN 978-961-01-1825-1 (ponatis)
- **Blažič, Mateja alias Marget Belami; Otok vračev (drugi del trilogije Varuhi skrivnosti)** / založništvo in izdelava: Mladinska knjiga, 2012 / ISBN 978-961-01-1826-8 (ponatis)

KSEVT

V Vitanju so 6. septembra 2012 svečano odprli Kulturno središče evropskih tehnologij - KSEVT. Zgradba se zdi, kakor da lebdi v prostoru, deluje nekako kot leteči krožnik. Prva razstava je posvečena Hermanu Potočniku Noordungu, ki je pionir poletov v vesolje, saj je v svoji knjigi Problemi vožnje v vesolju postavil temelje današnji tehnologiji. Seveda pa to ni edini dogodek. Do konca leta bodo sledili še dogodki s skupnim naslovom Orbitalne oscilacije. 22. decembra 2012 bodo obeležili 120-letnico rojstva H.Potočnika. Objekt so zasnovali biroji Bevk Perovič arhitekti, Dekleva Gregorčič arhitekti, Ofis arhitekti in biro Sadar+Vuga. (AI)

AVATAR 2, 3 IN 4?!

Po besedah igralkke **Sigourney Weaver** bi se naj istočasno snemala kar tri nadaljevanja kulturnega filma **Jamesa Camerona AVATAR**. Menda bi se naj snemanja pričela jeseni 2012. V intervjuju je povedala, da ji ni znano koliko časa bi naj trajalo, se pa snema skupaj, da se znižajo stroški produkcije. Menda James Cameron ne počne nič drugega, kakor da pripravlja množico avatarjev. Producent **Jon Landau** je namignil, da bo Avatar 2 ugledal luč sveta v začetku leta 2014. Posledično bi Avatar 3 prišel v kina leta 2015 in Avatar 4 leta 2016.

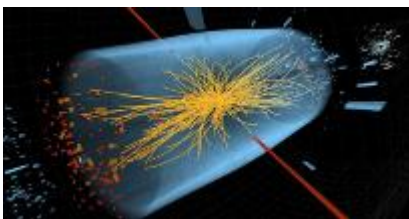
(po Sci-Fi Movie povzel AI)

O ŽIVLJENJU, VESOLJU IN SPLOH VSEM

»BOŽJI« DELEC

V začetku julija so v ženevskem CERN objavili novico, ki se je kakor blisk razširila po vsem svetu. O njej so debatirali vsi, tako laiki kakor strokovna javnost. Potrdili so namreč obstoj Higgsovega bozona, ki je »zadnji« delec v teoriji standardnega modela vesolja. Vendar pa je s tem potrjena teorija, ki razlaga zgradbo samo vidne materije, ta pa predstavlja mogoče 5% vsega Vesolja. Še vedno ni razjasnjeno kaj sta temna materija in temna energija.

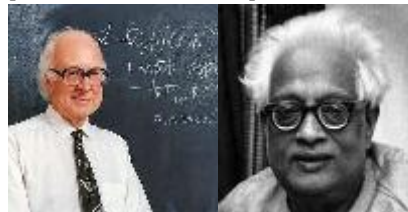

»Mislim, da ga imamo. Dosegli smo mejnik v našem razumevanju narave. Odkritje delca, ki se ujema s Higgsovim bozonom, odpira poti k bolj natančnim študijam, iskanjem statistik, ki bodo pokazale značilnosti novega delca, lahko pa bomo osvetlili tudi druge skrivnosti našega vesolja,« je povedal izvršni direktor Cerna **Rolf Heuer**.

Peter Higgs je po koncu konference dejal, da gre za neverjetno stvar in da je počaščen, da se je zgodila še v času njegovega življenja.

Idejo za posebne delce, bozone, v katero skupino sodi tudi higgsov

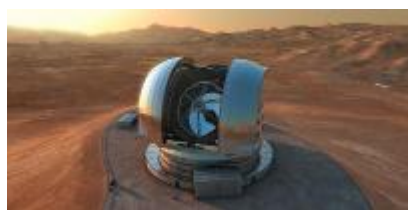
bozon, je dal indijski fizik **Satyendra Nath Bose** (1894-1974) okrog leta 1920. Na osnovi njegovega priimka so delci tudi poimenovani.

TELESKOP E-ELT

Vseh 15 držav članic ESO (European Southern Observatory) je odločilo, da se v Čilu na vrhu gorovja **Cerro Armazones** zgradi največji teleskop na svetu z 39-metrskim zrcalom z imenom E-ELT (European Extremely Large telescope). Gradnja se bo začela konec letošnjega leta in trajala do 2022.

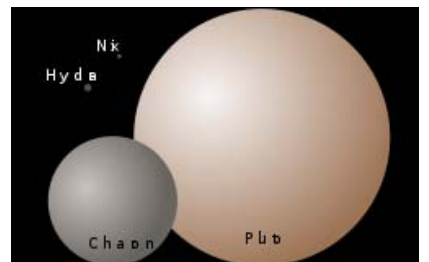
Slika je umetniška predstavitev projekta. Pred tem bodo dograjeni še drugi veliki teleskopi, kot sta TMT (Thirty Meter Telescope) na Havajih in SKA (Square Kilometre Array), radijski teleskop. Obetajo se nam novi pogledi v vesolje.

PLUTON IMA VEČ LUN

Teleskop Hubble je v juliju 2012 posnel še peto Plutonovo luno, ki je dobila začasno ime **P5**. Ostale so

Haron (odkrita 1978), **Hidra**, **Nix** (obe 2005) in začasno poimenovana **S/2011** (2011).

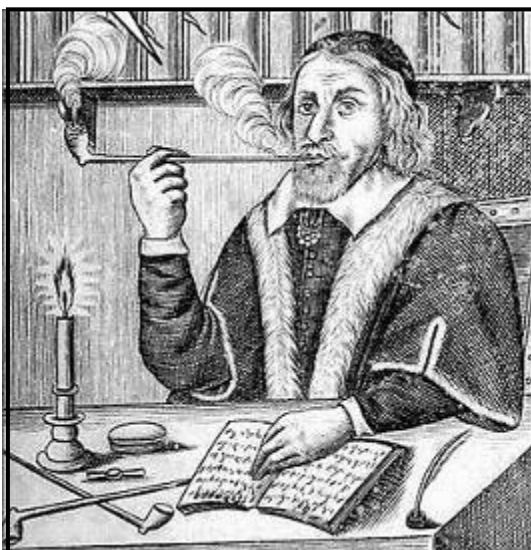

RADOVEDNOST NA MARSU

Marsovski znanstveni laboratorij **Curiosity** (Radovednost) je uspešno pristal v kraterju **Gale** na Marsu 6. avgusta 2012. Z Zemlje so ga izstrelili 26. novembra 2011. Naloga šest-kolesnega vozila, teškega 900 kilogramov, je raziskati možnosti za naselitev Marsa. Zbiral bo podatke o klimi in geologiji planeta. Prav tako bodo ti podatki služili za pripravo človeškega poleta na rdeči planet. Seveda ob tem iščejo še podatke o obstoju življenja na Marsu. Vozilo ima pogonski sistem na hidrazin. Znanstveni instrumenti pa se napajajo s pomočjo solarnih celic.

(vse AI)

Torej, velečenjeni gospod, Vi trdite, da bo v bodočnosti mogoče posneti vse vaše življenje na en sam video. Hm, zanima me le-to, kdaj boste našli čas, da si ga ogledate?!

Nov vesoljski program NASA

Fotografi so pravi nasilneži.
Najprej namerijo nate, zatem ustrelijo
in nato te še obesijo na steno.

Črna luknja nastane tam, kjer Bog deli z nič!

Zadnjič sem srečal Elvisa Presleya.
Sedel je med Bigfootom in Chewbacco
v vesoljski ladji na potovanju na planet Sirius IV.

Dva vodikova atoma pijeta v baru.
Prvi: »Izgubil sem elektron!«
Drugi: »Si prepričan?«
Prvi: »Ja! Sem pozitiven ...!«

Življenje na Zemlji je drago. Ima pa vsaj to prednost,
da dobimo vsako leto brezplačen izlet okrog Sonca.

Sedež je rezerviran samo za humanoide!
Ne-humanoidi bodo odgnani!

HUDI MAČKI

Andrej Ivanuša

Na osmi Grossmannov festival v Ljutomeru nas je vabil plakat z osmico v obliki okrvavljene mesarske kljuke, ki ga je znova oblikoval vodilni slovenski umetniški kolektiv **Laibach Kunst**. Zdaj lahko rečemo, da je iz »gostilniške« domislice zrasel polnokrvni(!) festival evropskega formata, ki so ga Prleki vzeli za svojega. Pa tudi vsi obiskovalci, saj so z vseh strani Evrope prihajale same pohvale v superlativih.

Posrečen spoj božanskih degustacij odličnega slovenskega vina in pretepaških pošasti, krvoločnih kiborгов, okorelih zombijev, gorskih prikazni, kulturnih retrospektiv, osupljivih razstav, atraktivnih delavnic in peklenskih koncertov! Bili smo torej še na eni divji vožnji s šoferjem Hudim mačkom!

MALO ZGODOVINE

Festival so prvič pripravili 2005 ob stoletnici slovenske kinematografije v Ljutomeru. Tukaj so »po naključju« nastali prvi metri slovenskega filma v režiji **dr. Karola Grossmanna**. Na pobudo Filmske prakse PLAN 9, Prleške razvojne agencije ter s pomočjo evropskih strukturnih skladov so priredili enega prvih mednarodnih filmskih festivalov pri nas, ki je posvečen žanrski kinematografiji. Ob izbranem in nekonvencionalnem filmskem programu je bila od samih začetkov na festivalu prisotna tudi večina avtorjev prikazanih filmov, kar je za slovenske razmere skoraj nepredstavljivo. Danes je to eden od najzanimivejših filmskih dogodkov v Evropi.

RECEPT ZA FESTIVAL

Glavna jed festivala je poseben filmski program, namenjen pravim filmskim ljubiteljem, entuziastom brez predsodkov ter tistim, ki so pripravljene eksperimentirati z mejami dobrega okusa in morale. V jedru dogodkov so fantastični, grozljivi, divji in kulturni filmi, ki predstavljajo presežke ustaljenih žanrskih obrazcev.

Organizatorji želijo opozoriti na dejstvo, da je žanrski film po svoji eksploatacijski naravi idealen za območje

domače filmske produkcije, ki se zaradi geografske omejenosti ne bo nikoli mogla otresti nizkoproročunskega predznaka. Žanrskemu filmu namreč uspeva ravno to - znotraj ustaljenih obrazcev, ki so prijazni tako do gledalca kot proračuna filma, prikazovati vizualno in vsebinsko privlačne in dostopne zgodbe, subverzivnejšim žanrskim avtorjem pa celo ustvarjati večne filmske kulte. Ti tudi krojijo filmsko zgodovino, a to navadno niso komercialne uspešnice ali filmi, ki si jih sposodite za vogalom v prvi videoteki. To so drzni in nevarno kreativni filmi, nastali v

krvavem potu navdihnjenih posameznikov, ki jih njihov čas običajno zavrača, saj poleg kršenja in preseganja estetskih tabujev prinašajo tudi vedno nelagodno, a nujno družbeno samorefleksijo. Ravno zato so tako pomembni, potrebni nege, spodbud in promocije, še posebej v okoljih z majhnimi filmskimi trgi, ki se zlahka ujamejo v past snobovskega artizma ali brezumne komercializacije. (Konec citata!)

Od leta 2010 je Grossmannov festival fantastičnega filma in vina član Evropske federacije festivalov fantastičnega filma (EFFFF).

NAGRADE HUDI MAČEK

Na zaključni slovesnosti, ki je bila v soboto 21. julija, so bile podeljene naslednje nagrade:

- Hudi maček za najboljši celovečerni film sta prejela kar dva filma in sicer: **Medtem, ko si spala** (Mientras duermes), režija: **Jaume Balagueró** (Španija) in **Izrojeno** (Inbred), režija: **Alex Chandon** (Velika Britanija). Žirija v sestavi **Slobodan Šijan**, **Phillip Bergson** in **Christian Hallman** se je izjemoma odločila, da bodo nagrado letos enakomerno razdelili.
- Hudega starega mačka za življenjsko delo je častnemu gostu, režiserju **Goranu Markoviću** podelil **Dinko Tucaković**, režiser otvoritvenega filma **Doktor Ray in hudiči** in ravnatelj Muzeja Jugoslovanske kinoteke.
- Hrupnega mačka za najboljši glasbeni dokumentarec **Fanzini z Marsa** (Fanzini sa Marsa), režija: **Siniša**

Dugonjić (Srbija), je podelila žirija v sestavi **Igor Vidmar, Zdenko Franjić in Igor Bašin**.

- Slakov hudi maček za najboljši kratki film je podelila žirija v sestavi **Magnus Paulsson, Aleš Blatnik in Leo Oblak** filmu *Ujeta ptica* (The Captured Bird), režija: **Jovanka Vuckovic** (Kanada).
- Melies d'Argent – nominacija za Melies d'Or, nagrado za najboljši evropski fantastični kratki film je prejela **Legenda** (Leyenda), režija: **Pau Teixidor** (Španija). Nagrado Melies d'Or podeljuje Evropska federacija festivalov fantastičnega filma. Letos jo bodo izbirali na mednarodnem festivalu fantastičnega filma v Sitgesu v Španiji, ki bo potekal od 4. do 14. oktobra.
- Najboljše vino festivala je **Renski rizling izbor 2009** (PRA-VinO Čurin-Prapotnik). Nagrado je podelila vinska kraljica Slovenije **Martina Baškovič**.
- Na letošnjo Malo delavnico groze se je prijavila samo ena ekipa pod taktirko **Marka Ficka**. Rezultat je kratka grozljivka **Krvava želja**.
- Na tekmovanju za Kraljico krika/Norega kralja, ki ga je vodila VIP voditeljica **Sonya Scarlet**, je žirija v sestavi **Jaume Balagueró, Alex Chandon, Julian Richards, Lee Hardcastle, Tim Cooper in Billy T. Cooper** izbrala kar dve kraljici, mlado **Ilono** iz Budimpešte in lansko zmagovalko **Tamaro Langus**. Nori kralj je postal mladi **Magnus Pedersen** iz Norveške.

VREME JE ...

Na festivalu je bilo prikazanih 55 kratkih filmov in 38 celovečercjev. Ves teden je bilo vreme organizatorjem v pomoč, razen v soboto. Udeleženci so se ves dan maskirali in pripravljali na najbolj nori dogodek **Parado propada / Doomsday Walk**, a je bil žal dež močnejši od konca sveta. Tako so se udeleženci z veseljem nastavljali fotografom in na teh straneh, kakor tudi na naslovnici, je nekaj fotografij najbolj uspelih mask.

Scenarist in dramski pisec Goran Marković (stoji, levo) je prejel nagrado HUDI STARI MAČEK za življenjsko delo. Njegovi so kulturni filmi Tito in jaz, Že videno, Variola vera, Zbirni center, Nacionalni razred, itd. Nagrado mu je podelil član komisije Dinko Tucaković (za govornico), režiser otvoritvenega filma Doktor Ray in hudiči in ravnatelj Muzeja Jugoslovenske kinoteke. Vse fotografije – foto ANI

Z urednikom fanzina Jej sva tako prišla na festival v najbolj deževnem dnevu, ki pa nikakor ni razbil nikogaršnje dobre volje. Ko sva se razgledovala, kam se naj napotiva, so nama z veseljem priskočili na pomoč mimoidoči, ki so bili odlično seznanjeni z vsem. Gostoljubnost Ljutomerčanov je osvojila srca vseh. Gostujoči režiserji so o festivalu govorili samo najboljše in bili so navdušeni nad vsem, kar so doživeli.

Več o festivalu še na internetni strani:

www.grossmann.si

'EFEFKASTIČNI' PAZIN

Bojan Ekselenski

ISTRA, DEŽELA VINA IN KNJIŽEVNOSTI

Istra je resnično svojevrstna deželica. Najbrž nikjer na tako majhnem mestu ni toliko dogajanja, povezanega s spekulativno kulturo in literaturo. Poleg treh množično obiskanih konvencij (marec - Istrakon, Pazin, avgust - Liburnikon, Opatija in oktober - Rikon, Reka) imajo celo »efefkastičen« **Festival fantastične književnosti** (FFK), o katerem bo tekla beseda. Število avtoric in avtorjev tematskih zbirk je tolikšno, da zlahka napolnijo avtobus. Pa ne govorim o deželi z nekaj 10 milijoni prebivalcev, temveč o zaledju, ki je čez palec okoli 3x večje od Slovenije. Govorniki ob otvoritvah so pomembnejši lokalni politiki (podžupani in župani). Zraven sodeluje množica podpornikov in sponzorjev, ki radi sodelujejo v teh dogodkih. Takšen festival izkoristijo za promocijo turizma in dežele.

KORENINE PRVE SLOVENSKE UDELEŽBE Z BOJANOVEGA ZORNEGA KOTA

Vsa zgodba se je začela na letošnjem Euroconu v Zagrebu. Pri slovenski stojnici sva se srečala z organizatorjem festivala **Davorjem Šišovićem**. Povabil me je na 11. Festival fantazijske književnosti. Zraven je »padel« še Andrej Ivanuša s svojim raznolikim literarnim opusom. Davorju sem kmalu poslal svojo knjigo **Vitezi in Čarovniki: Indigo novi svet** in Andrejevo zadnje delo **Svetodrev**. Slovenščino obvlada dovolj dobro, da se je lahko podrobneje seznanil z najinima zadnjima knjigama. Na začetku avgusta smo se dogovorili okoli podrobnosti udeležbe in Andrej je pripravil dovolj promocijskega gradiva društva ustvarjalcev Zvezdni prah.

Kaj je Festival fantastične književnosti (FKK)? To je mednarodna književna prireditev. Na letošnjem 11. festivalu smo sodelovali avtorji iz 5 držav regije (Hrvaška, BiH, Srbija, Črna gora in Slovenija).

NEKAJ O KNJIŽEVNEM FESTIVALU

FFK je namenjen predstavitvi regionalnega literarnega ustvarjanja na področju znanstvene fantastike, fantazije in sorodnih žanrov. Osrednji dogodek je vsekakor predstavitev tematske festivalske zbirke. V letošnjem letu je bila tema literarnega izziva vino. Avtorji iz štirih držav so napisali XX ZF&F zgodb, povezanih z vinom. Tako smo imeli vinsko vampirščino, pa postapokaliptično vinsko zgodbo ali celo planet z oceani (rdečega) vina Vinotopijo. Izbor je izvedla komisija, saj število prispelih del vedno znatno prekaša možnosti izdaje. Tako so se v zbirki **Priče o vinu** našle samo najboljše zgodbe.

Festival se odvija v Pazinu in partnerskem mestu. Večkrat je zgodovina ali kakšna druga značilnost izbranega mesta povezana z aktualno tematiko festivala.

Letos je bilo partnersko mesto zanimiv Svetvinčenat (tudi Savičenta, Savicjenta, San Vicenti, po slovensko Sveti Vincenc). Mimogredno, najstarejši zapisi o kraju so iz leta 965, kot mesto pa je omenjen v zapisih iz leta 1025! To mesto je prizorišče zanimivega srednjeveškega festivala, kjer skoraj vsa hrvaška društva ljubiteljev srednjega veka pokažejo utrip srednjeveškega turnirja in tudi življenja.

Ker se je letošnja tematika vrtela okoli vina, je lokalno združenje pridelovalcev in kletarjev poskrbelo za zanimivo vinsko izobraževanje. Kako je to videti? Vinsko izobraževanje ni pijančevanje, temveč spoznavanje z znanostjo in umetnostjo vinske magije. A več o tem pri opisu drugega dne festivala. Ob predstavitvi festivalske zbirke se seznanimo tudi s festivalsko temo sledečega leta. Tako imamo skoraj leto dni časa za pripravo primerne zgodbe. Temeljni pogoj za konkurenčen nastop je izvirnost, igranje z besedami in sveža interpretacija idej. Na tem mestu je smiselno poudariti, da s festivalom živi dobršen del mesta, saj se mestna in tudi županijska (pokrajinska) oblast zavedata pomena literarnega ustvarjanja.

Goran Skrobonja iz Beograda predstavlja nov projekt založniške hiše Paladin iz Beograda. Na desni je Davor Šišковиć, voditelj pogovora, s svojo nepogrešljivo dišečo elektronsko cigareto. Vse fotografije ANI

PETKOVA SCENA

Petek, 10. avgusta, je bil prvi festivalski dan. Dogajalo se je v veličastnem Pazinskem kaštelu. Mimogrede, v Istri uporabijo besedo kaštel za gradove, oz. trdnjave. **Mirko Grdinić**, organizacijski fant za vse, je najprej poskrbel za našo namestitvev. Zatem smo se vsi zbrali ob večerji v prijetni konobi. Nekateri smo se šele spoznavali z družino, nekateri so bili že stari mački (oziroma mačke). Sledila je selitev na prvo prizorišče – Pazinski kaštel. Osrednji prireditveni prostor je znotraj grajskih zidov. Festival je pozdravila **Lucija Paro**, predstojnica mestne uprave mesta Pazin.

Prvi večer je bil namenjen predstavitvi literarnega ustvarjanja na področju ZFF v sodelujočih državah. Na sedeže za publiko sva razdelile predstavitevne prospekte našega društva, kar se je izkazalo za odlično potezo.

V obliki pogovora z Davorjem smo se zvrstili gostje iz vseh petih sodelujočih držav. Majhna slovenska ekspedicija je bila prva. Andrej je predstavil naše avtorsko društvo Zvezdni prah s poudarki na nekaterih zanimivih knjižnih izdelkih našega članstva. Zatem sem povedal nekaj besed o svojem glavnem delu Vitezi in Čarovniki. Na koncu je Andrej predstavil še svoje delo in prebral odlomek iz Svetodreva v hrvaščini. Za ta del je bil deležen aplavza.

Po predstavitvi nacionalnega ustvarjanja je prišla na vrsto posebnost letošnjega festivala. **Zoran Krušvar** je

Na ogledu vinske kleti Vina Matošević, Krunčiči - skrajno levo Zoran Krušvar in skrajno desno lastnik kleti.

vodil predstavitev zbirke ZFF zgodb z imenom **Istromancer**. To je bil silno nenavaden projekt. Avtorji so napisali zgodbe, v katerih je moral obvezno nastopati Davor Šišковиć. S to zbirko je množica avtorjev poklonila Davorju priznanje za izjemne dosežke na področju organizacije ljubiteljskih in literarnih dogodkov s področja ZFF ustvarjanja. Davor do tik pred predstavitvijo sploh ni vedel za ta projekt, ki ga je urejal priznani hrvaški avtor Zoran Krušvar. Množica avtorjev, ki so prišli v izbor za Istromancerja je dokaz o izjemni bogati ustvarjalni sceni.

Za zaključek večera smo se vsi preselili na eno najboljših turističnih kmetij Istre. Tam so nam predstavili svoje hišne dobrote.

Zgoraj: Svetvinčenat, kaštel - obrambna trdnjava (foto Turizam Svetvinčenat) - Spodaj: Viteški turnir na poljani pod gradom

SOBOTNO POPOTOVANJE

V soboto smo se zbrali pri pazinskem Spomen domu. Nekaj čez 11 uro smo se odpravili na kmetijo predsednika istrske zveze vinarjev. Imeli smo izjemno poučno predavanje o predelavi vina, skladiščenju in razvoju kletarske umetnosti pridelave vrhunskih vin. Razkazal nam je svoje »proizvodne« prostore in nam razložil njihov pomen za kvaliteto vina. Sledilo je izobraževanje o degustiranju vina in o tem, na kaj in zakaj je treba biti pozoren. Morebiti je zanimivo, da pri degustiranju vina sploh ni treba pogoltniti, saj se vse dogaja še pred požirkom. Na srečo smo preizkusili samo nekaj reprezentativnih vzorcev, zato smo si lahko privoščili tudi požirke. Kot zanimivost naj povem, da se tamkajšnji vinogradniki ne gredo sorte širine, temveč želijo največ od domoro-

dnih sort. Prevladuje malvazija, ki je lahko ob kvalitetni predelavi vrhunsko vino. Potem imajo še cabernet, teran in chardonay. Ostalih sort je za vzorec.

Po degustaciji smo se odpeljali do konobe, kjer smo imeli tradicionalno kosilo. Postregli so nam z na tri način vrhunsko pripravljenimi testeninami, mesom in solato. Za vse, ki niso s testeninami na ti, pa je bil pomfri. Seveda nam niso ponudili takšnega iz zamrzovalnika, temveč sveže narezano in pečeno.

Naslednja postojanka je bil majhen pridelovalec, ki svojih proizvodov sploh ne plasira, ker vse proda na domačem pragu. Degustacija je pokazala, zakaj stranke pridejo same. Posebnost kleti je peneče vino, proizvedeno na klasičen način, kar vključuje tudi ročno obračanje butelj. Moram priznati, da še nisem pil tako dobre penine.

Po vinski turneji smo se odpeljali do prizorišča srednjeveškega festivala v Svetvinčenatu. Najprej smo dobili bone za večerjo in se napotili na prizorišče. To je res izbrano s stilom, saj kuliso dogajanja predstavlja tamkajšnja mogočna obrambna trdnjava. Društva so prišla iz vse Hrvaške, postavila srednjeveške šotore in ljudje so se oblekli v srednjeveške kostime. Imeli so »reprezentančno« ložo s grofom, grofico in grofično. Na osrednjem prizorišču so se dvobojevali vitezi. Padali so tudi težki udarci.

Posebno zanimivost je predstavljala vrhunska lokostrelska ekipa iz Slovaške. Pokazali so nam dih jemajoče lokostrelske veščine. Na koncu smo bili še deležni streljanja iz najzgodnejšega strelnega orožja (beri iz srednjeveških topov in samokresov nabijačev, imenovanih arkebuze).

V središču mesta so bile različne stojnice s srednjeveško navdahnjeno robo. Tudi hrana je bila približek srednjeveške. Seveda nismo pričakovali peke divjega prašiča ...

V gradu je bila predstavitev festivalske zbirke Priče o vinu. Vsaka avtorica in vsak avtor so na kratko opisali svojo zgodbo. Po uradnem programu smo se kmalu odpravili nazaj v Pazin.

Naslednji dan sva se odpravila nazaj proti Sloveniji. Oba sva bila bogatejša za dragoceno festivalsko izkušnjo. Lepo se je družiti z avtoricami in avtorji s podobnimi interesi. Morebiti bi za konec navedel zanimivost; hrvaški avtorji večinoma ustvarjajo povesti in kratke zgodbe. Vsako leto tako ob konvencijah in drugih priložnostih izide precej zbirk. V Sloveniji pa v glavnem pišemo romane. Kratkih zgodb je komaj za manjšo zbirko. Mogoče bo kdo kdaj raziskal to zanimivo razliko v načinu ustvarjanja.

PREGLEJTE TUDI INTERNETNE STRANI DRUŠTVA
WWW.ZVEZDNI-PRAH.SI

SONČNI LIBURNICON, OPATIJA

Jani Ivanuša

Tokrat smo se Špela, Timi, Miljan ter Jani, moja malenkost, odpravili v sončno Opatijo na poseben turnir. Spakirali smo vse potrebščine za konvencijsko avanturo ter se odpravili na pot. Varno ter brez zapletov smo prispeli do osnovne šole **R. K. Jeretov** kjer se je odvijal **Liburnicon**.

Moram priznati, da bi v takšni šoli tudi sam z veseljem sodeloval, saj so stene krasile množice slik s fantazijsko ter sci-fi tematiko. Prav tako je na hodniku stala gora kock Minecraft zemlje s travico in še Creeper in pajek, vse narejeno iz kartonskih škotel. Učilnice so se kmalu začele polniti, saj se je dogodka udeležila kar precejšnja množica ljudi. Tako kot se za konvencijo spodobi, ni manjkalo našemljenih ljudi v različne like in mečevalcev, ki so pred šolo prikazali svoje veščine.

Medtem smo sedli za računalnike in si začeli pripravljati karakterje za turnir. Odvijal se je v Pathfinder sistemu štirje igralci proti štirim igralcem. Okolje borbe je bilo izbrano pred vsakim bojem. Dodelili so nam še 15 minut za pripravo. Vsak je začel na level 10 z 49.000 zlatniki za opremo. Našo ekipo so sestavljali **Fighter (Špela), Druid (Timi), Cleric (Miljan) in Sorcerer (Jani)**. Na turnir so se prijavile štiri skupine in lahko smo sestavili turnir na izpadanje. Naš prvi boj proti prvim štirim nasprotnikom se je končal zmagovito po dveh in pol urah bitke. Uspešno smo izpeljali našo strategijo, da jih z Wall of Force razdelimo in jih številčno premagamo. Do zmage je pripomogla tudi njihova odločitev, da se razdelijo in nas napadejo iz dveh strani. Seveda ne bom zanemaril, da so spretno uporabili iluzije in se poslužili magičnih predmetov, ki so priklicali vodne elementale.

Tako smo se potegovali za prvo mesto z zmagovalci drugega boja. Tukaj pa smo naleteli na enakovredne nasprotnike. Poskušali smo s podobno strategijo kot v prvem boju, vendar so se nam uspeli izmuzniti s pomočjo teleportacije. Zvito so se poslužili magičnih predmetov višjega levela, ki so jih lahko uporabili s pomočjo Use Magic Device, ki jim je kljub metu kocke skoraj vsakič uspeli. S smrtjo mojega karakterja smo izgubili polovico našega magičnega potenciala in izgubili temelje naše strategije. Ostali so se hrabro borili dalje vendar so areno kamlu preplavili uroki višjega levela, ki so pričarali laval elementale. Po zagrizenem boju so nas porazili in smo zasedli drugo mesto.

Nato smo se z našimi nasprotniki odpravili na pivo in pogovor o odlični bitki, ki smo jo odigrali. Ostanek konvencije smo preživeli tako, da smo preizkuševali različne fantazijske namizne igre in Munchkine. Kratkčasili smo se s poležavanjem na čudoviti obali, kopanjem v toplem morju in s kampanijami, ki smo jih prinesli s seboj. Po štirih dneh odličnega počitka smo se zadovoljni vrnili nazaj v Maribor iz sončno uspešne avanture.

TRIVIA O FESTIVALU (WWW.LIBURNICON.ORG)

Festival znanstvene fantastike in fantastike Liburnicon je bil 17. - 18. 08. 2012 osnovni šoli R. K. Jeretov v Opatiji. Zabeležili so več kakor 1.200 obiskovalcev in tekmovalcev iz vse Hrvaške, Francije, Italije, Slovenije, Srbije, Bosne in Hercegovine, itd. Program je obsegal predavanja (Vještice i vampiri, Energija iz ničega, o LARP-u, Klingonsko društvo, Mistična biča, Forenzika, Razotkrivanje matrica, itd.), projekcije, performanse, delavnice, koncerte, razstave, družabne računalniške in namizne igre; skupaj ga je bilo za 55 ur! Pripravili so poseben program za otroke do 10 let starosti (otročka čarovniška šola, SFF kviz, itd).

Gostje so bili **Krešimir Mišak, Korado Korlević**, (njuni predavanja je poslušalo po 400 obiskovalcev!) **mr. sc. Davor Jadrijević, Amir Muzur, Domagoj Nikolić, Ivo Turk, Mladen Ban, Ratko Martinović, Miroslav Wranc** in drugi. Častni gost je bil **Steven Erikson**, svetovno znan pisec serije *The Malazan Book of the Fallen*. Na glazbenem odru sta igrali skupini **Svarica** (slavic pagan folk) in **Shamrock** (hard turbo folk).

Cena vstopnice je bila 50 kun (~7€) za dva dni. Organizatorje **Udruga za razvoj kulture mladih Kulturni front** je podprla občina in mnogi sponzorji. (AI)

NAJSTRAŠNEJŠA NOČ

THE DARKEST HOUR

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o filmu

Regency Enterp., Summit Entertainment, Bazelevs Production
25. december 2011
Dolžina: 89 minut * PG-13

Režiser:

Chris Gorak

Scenarista:

Jon Spait, Leslie Bohem

Igralci:

Emile Hirsch, Olivia Thirlby, Max Minghella, idr.

Kratek opis

Enkrat za spremembo vesoljski pošastki napadejo Moskvo. Pri tem se priročno najdejo herojski ameriški turisti, ki rešijo svet.

Po New Yorku, Los Angelesu, Las Vegasu, Washingtonu in Parizu je končno »najebala« Moskva. Čas je bil, da v kakšnem filmu glavino mesarije doživi ruska prestolnica. Ne morejo se vedno samo Rusi izmuzniti teroristični zalegi. Ker film zaradi lokacije ne more biti reklama za US Army, skoraj ne vidimo vojnega hardvera. Torej, obsedenci na orožno pornografijo, tukaj ni robe za vaše militaristično orgazmiranja. Tistih nekaj policistov je zgolj statistov za zabavo lačnih alienov. O čem gre?

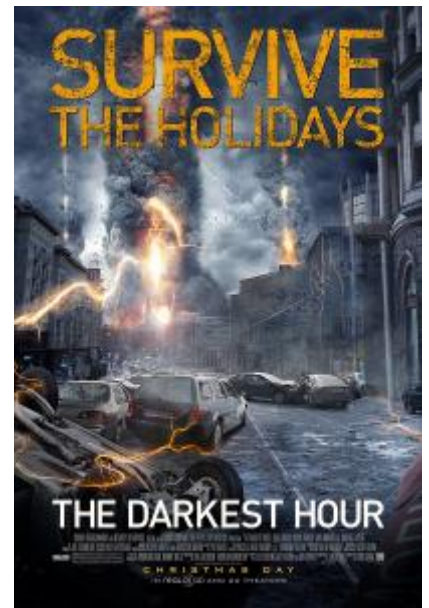
Zgodba spremlja popotovanje dveh samih sebe polnih, razvajenih ameriških turistk in romanje dveh programerjev, ki sta enako polna samih sebe. Mimogredno nam pokažejo, kako so v poslu samo Američani poštenjaki do dna duše, a ostali so lopovi, ki ideje in znanje kradejo vsemogočnim Čezlužnikom. Že ta del mi je zasmrdel bolj od tridnevnega kakca.

A filmu se hitro mudi naprej. Sredi zabave med domorodci »crkne« elektrika, mobiteli umolknejo, nebo zasije in vsepovsod začno deževati svetleči kakci. Ko ti smrkli dosežejo tla, postanejo posebej zabavni, saj so nevidni. Po

izročilo Vojne svetov iz človeških vreč masti in vode delajo kupčke ekološko spornega prahu. Naši ameriški razvajenci prvo rundo preživijo, a množica domorodcev stori elektrificirano smrt. Ta bitja namreč vse okoli sebe elektrizirajo.

To v filmu pomeni, da ječijo avtomobilski alarmi, luči se prižigajo in mobiteli vriskajo od veselja. Logika? Ko se znajdete v ameriški vesoljski invaziji, je čas, da pozabite na elementarno logiko. Družčina na svojem potovanju sreča zjebnega električarja. Ta je odkril način, kako dati alienom piti električno tinto, kako se skriti in počasi jim EXP raste do finala, ko naredijo crkot nekaj nakazam. Vse skupaj se hitro in predvidljivo izteče. Na tem popotovanju od Otoka treh milj do Černobila (ali obratno, komu mar?) nujno odpadejo vsi, ki se niso dovolj nabildali.

Plačniki električnih ovc niso razmetavali z igralskimi imeni. Anonimneži svoje odpojejo, odplešejo in odprašijo v okvirih (pod)povprečja. Niso totalni podn, a so istočasno daleč od presežnikov. Posebni učinki so spodobni in seveda brez zapomljivih trenutkov. Zbolelo me je, ker so alienske nakaze, kljub začetni intrigantski nevidnosti, zgolj povsem generični pošastki, ki jih je ustvarila domišljija zadetega paramecija med umiranjem od dolgega časa. Občutek praznine se mi je zdel dobro narejen. Znova se vračam na minsko polje mesarjenja logike Indukcija je sicer poznan pojav. Žarnica lahko hvaležno zasveti, čeprav ni priklopljena na omrežje. A stvar ne deluje na tak način, kot je pokazano v filmu. Filmarji bi morali dojeti, da Z v kratki ZF pomeni znanstveno, torej pričakujem vsaj osnovnošolsko fiziko. Tako pa ... raje ne bi o tem. Tudi nemoč alienov, ko naletijo na elementarno Faradayevo kletko je malce bosa. Zadnja, pravzaprav

največja zamera pa je premočrtnost zgodbe. Ves čas nisem čutil nobene napetosti, do nobenega protagonista nisem začutil kaj več, kot do lanskega snega. Čisto vseeno mi je bilo, koga in kako so ga upršli. NI zgodbovni stranpoti, nobenih presenečenj, vse se zaključi v slabih 80 minutah, kar niti ni film polne dolžine.

DVD je seveda na prodaj za polno ceno, a v škatli ne prinaša nobenih bonbončkov, ki bi nadpovprečno dvignili uporabniško vrednost izdelka. Moram dodati še eno pozitivnost. Tehnična kvaliteta vsega skupaj zadovolji. Zvok in slika sta v okvirih pričakovanega.

<>

Konkluzija in ocena

Vsebina	0,9/1
Igra	0,5/1
Izvedba	0,6/1
Tehnična kvaliteta	0,4/0,5
Cena / kvaliteta	0,2/0,5

SKUPAJ 2,6/5

Film je gledljiv, a ga boste hitro pozabili. Nakup odsvetujem, dokler mu cena ne pade pod recimo vsaj 8€. Ceno mu zbija kratkost, premočrtnost in brezvzdušna igra.

V IMENU KRALJA

IN THE NAME OF THE KING (A DUNGEON SIEGE TALE)

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o filmu

Boll Kino Beteiligungs GmbH & Co. KG, Herold Prod. Brightlight Pict.
11. januar 2008
Dolžina: 127 minut * PG-13

Režiser:

Uwe Boll

Scenarista:

Doug Taylor, Jason Rappaport

Igralci:

Jason Statham, Ron Perlman, Ray Liotta, idr.

Kratek opis

Igro-film po računalniški igri, akcijska akcijska frp-ejka. Dobri nažgejo po prstih slabe.

DVD sem nabavil v Konzumovem megamarketu na Hrvaškem za 2€. Torej dobim DVD za tretjino cene kino vstopnice. Seveda je vprašanje, če bi ta film šel gledati v kino, oziroma je vreden kino (ali kakršnega koli) ogleda.

Film je posnet po licenci (pri znane računalniške igre (franšize) Dungeon Siege za XBOX in PC. Igra je fantazijska akcijska frp-ejka. Če ne veste, kaj to pomeni, najbrž niste ljubitelj tovrstnih filmov. Film nam je spackal »mojster« zavoženih licenčnih filmov po igrah Uwe Bol. Vsi ga imamo radi (ali pa tudi ne) zaradi množice filmov, ki so nastali na osnovi računalniških iger. V vsakem od njegovih filmov je eden ali več precej znanih igralcev.

Kaj je značilnost filmov po igrah? Največkrat gre za žalitev paramedicijevega uma. Vsi dosedanj Uwejevi poskusi so bolj ali manj slaba šala. Te igro-filme krasita predvsem slaba režija in raztrgan scenarij. Kako se torej obnese V imenu kralja?

Zgodba ni nobden presežnik. Pravzaprav je na ravni množice podobnih izdelkov. Imamo kraljestvo, ki ga ogroža častihlepni čarovnik, ki želi še več moči. Potem je tu

kmet, ki je po »naključju« pravi nindža. Ker je film ustrojen po ameriški meri (dasiravno je Uwe zeljejed), morajo biti v film družinskost, maščevanje in ostale radosti »najbolj demokratične države na svetu«. Arabske »tenoriste« zamenjujejo pošastki Krugi. Prileže se tudi nekaj lepega ženskovja in tukaj vskoči Kristanna Loken, ki je svojo divjo naravo pokazala že v nekaj filmih (vedno deluje kot nordijska čustvena hladilnica).

Nekega dne, nekako takoj po zajtrku, Krugi napadejo kraljestvo Ehab. V napadu naš glavni korenjak, Farmer (Jason Statham), ostane brez družine.

Pošatki na njegovem otroku naredijo tečaj iz anatomije, a ženskuljo odpeljejo v sužnost. Farmer skupaj s kolegom Norickom (Ron Perlman) in mulcem Zephom (Colin Ford) krene v akcijo. Istočasno tudi kralj Konried (Burt Reynolds) skupaj s svojim čarovnikom Merickom (John Rhys-Davies) zbere vojsko za napad na Kruge, ki jih vodi dežurni zlobec – čarovnik (Denis Corbet). Od znanih igralskih imen moram omeniti še LeeLee Sobieski (odeta v trupelce Murielle, hčerke čarovnika Mericka), Claire

Forlani (Solana, Farmerjeva žena), Matthewa Lillarda (izdajalski vojvoda Hallow), Kristanna Loken (nekakšne ženske verzije vilinov iz Gospodarja prstanov) in še nekatere. Igralska zasedba je za prste obliznit, čeprav večina pokaže zgolj svoje povprečne veščine. Več jim žal nista omogočila štorasta scenarij in režija. Kaj več od vsebine vam ne mislim izdati.

Film je gledljiv. Posebni učinki sicer niso »za dol pasti«, a so korektni. Tudi glasbena spremljava je korektna. Vidi se, da vsega ni odklaviral naključni one man band, temveč je delo dovolj sposobne zasedbe. Igra večjega dela je dovolj dobra, da te drži pred ekranom.

V filmu je nekaj dobrih domislic, recimo nindža stražarji. Žal pa je zgodba mestoma luknjasta in večkrat zaide v obupne klišeje. Vedno to ameriško maščevanje, izgubljeni otroci in smešnosti z zlobnimi izdajalci. Ne bom se obregnil v nelogičnosti, ker jih je kar nekaj. Tudi režiserski del ni večinoma niti na povprečni ravni. Res ne vem, zakaj mora Uwe v igro-filmih venomer ponavljati ene in iste napake?

Na vrsti je konkluzija.

Konkluzija in ocena	
Zgodba	0,8/2
Igra	0,6/1
Izvedba	0,4/1
Oprema	0,3/5
Cena/kvaliteta	0,4/0,5

SKUPAJ 2,5/5.

Najhujša cokla filma sta zgodba in izvedba, zlasti režija. Če lahko odmislite klišejskost zgodbe in bi radi dali možgane na pašo ob gledanju verodostojnega pokola, pa si film vsekakor nabavite. 2 € je res malo in če vam hrvaščina ne dela problemov, se boste 2 uri imeli fino. Nabor znanih igralcev je naloge opravil dovolj dobro za večerno zabavo.

KRONIKA

CHRONICLE

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o filmu

Twentieth Century Fox, Davis Entertainment, Dune Entert.
2. februar 2012
Dolžina: 89 minut * PG-13

Režiser:

Josh Trank

Scenarist:

Max Landis

Igralci:

Dane DeHaan, Alex Russell, Michael B. Jordan, idr.

Kratek opis

Ko najstniki padejo v luknjo, se jim pričnejo dogajati čudne stvari.

Kronika se na veliko napaja pri Herojih in nekaterih računalniških igrah. Zraven je tudi ameriško obarvano najstništvo, predvsem s tem povezane travme. Tukaj so seveda vsi družinski klišeji, ker brez njih nam ni živeti v ameriškem filmu.

Zgodba govori o skupini najstnikov, ki padejo v luknjo in najdejo čudežno sevanje. Kmalu opazijo, da jim je ta padec dvignil EXP. Z vajo, seveda v skladu s tradicijo RPG iger, pridobivajo izkušenske točke

in jih vlagajo v še več moči. Kmalu pa se stvari zapletejo. Več vam o zgodbi ne bom izdal.

Najprej se bom posvetil igri. Udeleženci tega kravatarsko pogojenega podviga gotovo ne bodo niti blizu najbolj oddaljenega upanja na Oskarja. Vsak zase so prikazali v puščavi vpilajočo povprečnost. Ne bom jih imenoval, saj si tega preprosto ne zaslužijo. Če bi povprečnost imela vonj, bi za preživetje potrebovali plinske maske.

Druga tema so posebni učinki. Takšen film jih pač ima. Dobrih je kar nekaj in ta del je spodoben. Na srečo niso videti kot vajeniški poskus imbecilnega paramecija. To je tudi vse.

Zvok in glasbo boste pozabili v hipu, ko se izteče odjavna špica (najbrž boste še pred njenim odvrtanjem shranili disk v generični plastični ovitek). Kaj pa režija? Nič posebnega je vse, kar imam reči. Ni totalni podn, a je enako daleč od presežnika.

Kaj dobimo v škatli? Samo disk z običajnostmi in nič več za malce nižjo ceno, kot prodajajo največje hite. Torej tudi dobljeno za denar

ni neka blazna poslovna priložnost. Ne kradimo bogu, kar je božjega in naredimo konkluzijo:

Konkluzija in ocena

Zgodba	1,0/1
Igra	0,5/1
Izvedba	0,5/1
Tehnična kvaliteta	0,2/0,5
Cena / kvaliteta	0,3/0,5

SKUPAJ 2,5/5

Film je v sferi čistega povprečja. Če ste ljubitelj nadnaravnosti, ne boste razočarani. Nakup pa vam svetujem, ko cena malce pade.

4,3/5

FILMI, KINO, DVD, TV

VOJNA PRESTOLOV (GAME OF THRONES)

HBO TV NADALJEVANKA – SEZONA 1

Za vas gledal Bojan Ekselenski

Podatki o nadaljevanju

Home Box Office (HBO), Television
360, Grok! Studio
2011 * TV serija, 1. sezona

Pripravila po romanu G.R.R. Martina

David Benioff, D.B. Weiss

Igralci:

Lena Headey, Peter Dinklage, Maisie Williams, idr.

Kratek opis

Sedem plemiških družin se bori za prevlado nad mitsko deželo Zahodnijo.

Obstajajo dobre in slabe nadaljevanke. Vojna prestolov je odlična. Pri nadaljevanju je sodeloval tudi avtor GRRM. TV mreža HBO je kljub omejenim financam odločno opravila nalogo. Vso prvo knjigo so spravili v 10 nadaljevanj, ki čepijo skupaj z dodatki na 10 DVD-jih v ličnem ovoju.

O vsebini ne bi govoril. Verno sledi knjigi z določenimi (potrebni) odkloni, ki so posledica drugačnega medija. Igralska zasedba je solidna. Nekaj je znanih (napr. odlični Sean Bean), nekateri so sveži, a

vsil od resnično polnomastno opravili svoje delo. Mnogi so dobesedno skočili iz knjige. Je lahko večja pohvala za igralski dosežek po literarni podlogi?

Nadaljevanka definitivno ni za moralne čistune in premlado deco. Odrasla vsebina je predstavljena na odrasel način. Imamo krvoskrustvo, homoseksualnost, skoke čez plot, naravni seks v več niansah in dobršno dozo pokvarjenosti, začinjeno z nasiljem vseh vrst. Vse to je verno predstavljeno in dostavljeno pred gledalčeve učke. Ker je bilo premalo cekina, so odpadli prizori epskih bitk. Za drugo sezono so producenti naprosili večji kup US valute, zato nam bodo dostavili bistveno kvalitetnejšo produkcijo.

Posebni učinki in glasba so korektni. Režiji bi morebiti zameril, ker prevečkrat menjava kadre, sicer pa je vse skupaj dobro izvedeno.

Serija je požela velikanski uspeh. Ličen paket 10 DVD-jev stane zaočkreno 40 €. To je razumna cena glede na vsebino. Nakup paketa je dobra investicija, če ste ljubitelj sage. Pravzaprav sploh ni vprašan-

je nakupa, temveč lokacije nakupa. Zna se zgoditi, da pri vašem prodajalcu ploščkov trenutno ni paketa in boste morali malce težiti. Vsekakor pa paket DVD-jev sodi v zbirko vsakega ljubitelja kvalitetne srednjeveške tematike.

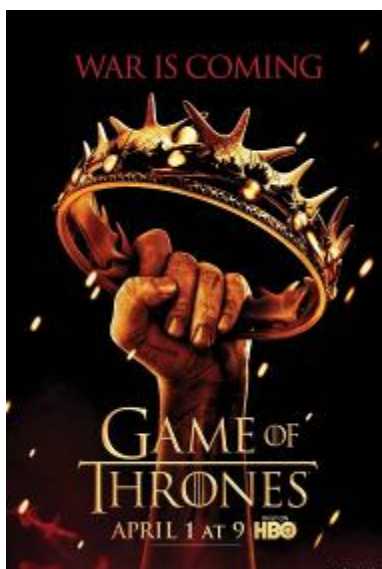
Seveda sledi konkluzija:

Konkluzija in ocena

Zgodba	1,8/2
Igra	0,9/1
Izvedba	0,8/1
Oprema	0,4/5
Cena/kvaliteta	0,4/0,5

SKUPAJ 4,3/5
je polnomastna in elitna ocena. Uh, če pomislim, da je druga sezona še boljša ...

<>

TOTAL RECALL (1990)

POPOLNI SPOMIN

Za vas pogledal v preteklost (prihodnost) Andrej Ivanuša

Podatki o filmu

Carolco Pictures, Carolco International N.V., itd.

1. junij 1990

Dolžina: 113 minut

PG

Režiser:

Paul Verhoeven

Scenarist:

Ronald Shusett in Dan O'Bannon po kratki ZF zgodbi Philip K. Dicka *We Can Remember It For You Wholesale*

Igralci:

Arnold Schwarzenegger, Sharon Stone, Michael Ironside, idr.

Kratek opis

Glavni junak si plača virtualne počitnice na Marsu, ko ga med predvajanjem nenadoma spreleti, da je tam že bil. Znova odide tja, da bi si povrnil spomine.

Ta zapis je nastal, da morebitnemu gledalstvu razjasnim določene dvome. Kajti, sredi avgusta 2012 je v naše kinematografe udaril Total recall (2012), ki s prvim filmom nima 'skoraj' nič skupnega. No, ja! Ime glavnega junaka je isto, osnovni zaplet tudi; samo ne vem, kam se je izgubil Mars. Ocena tega filma bo na drugem mestu. Mi se raje vrnimo dvajset let nazaj, ko je severnoštajerski mišičnjak na začasnem delu igralca in guvernerja v ZDA, haral po Marsu.

Film nas postavi v leto 2084. **Douglas Quaid** je gradbeni delavec. Po težko zasluženem delu, si privoščiči virtualne počitnice. Na podlagi reklame se odloči za ReCALL Inc., podjetje, ki prodaja lažne spomine na idealne počitnice. Izbere si 'počitnice' na Marsu. A nato gre vse narobe. Quaid ne ve, da so njegovi 'resnični' spomini umetni, da je vse njegovo življenje zlagano. V njegovih možganih se pričnejo odpirati

skriti kotički. Neke noči ga tlačijo grozljiva nočna mora v kateri se vrstijo strašljivi prizori z Marsa.

Nenadoma spozna, da je vse njegovo življenje ponaredek. Prav tako, kakor njegova očarljiva žena Lori, ki je v resnici tajni agent. Prične spoznavati, da je bil nekoč **Hauser**, marsovski obveščevalni agent. Vplača vse svoje prihranke in odpotuje na Mars v upanju, da najde vse odgovore in poveže konce svojega življenja v pravo, resnično celoto.

A dogodki ga potegnejo vase z neznansko naglico. Nikoli ne ve, kaj je resničnost, kaj so sanje, kaj je vsajeno v njegove spomine in kaj je virtualno v njegovih možganih. A na koncu se dokoplje do presenetljive resnice. Morda pa o vsem skupaj le sanja priključen na naprave?

Film temelji na zgodbi **Philipa K. Dicka** *We Can Remember It for You Wholesale*, ki jo je napisal leta 1974. Zgodbo so filmarji odkupili

kmalu potem, ko je izšla. A nikakor niso imeli srečno roko, da bi jo spravili na platno. Zapisanih je bilo več kakor deset osnutkov scenarijev, dokler ni Carolco prevzel projekta, najel Verhoevena, ki je pravkar končal film **Robocop** (1989), in trenutno brezposelnega **Arnolda Schwarzeneggerja**.

V Total Recall najdemo še ideje iz drugih ZF knjig ali filmov, na primer **The Martian Chronicles** (1980), **Dune** (1984), **Blade Runner** (1982), itd. Vsekakor pa je v mnogočem vplival na film **Matrix** (1999). V filmu si mora Quaid iz 'glave' potegniti 'hroščato' mašino, ki mu v možgane projicira lažne spomine, v Matrix-u pa je za to dovolj že rdeča tabletka.

Sama zgodba je kar precej premočrtna, vendar sta se scenarist **Ronald Shusett** in sopisec **Dan O'Bannon** potrudila dovolj, da film 'vleče'. Slednji je bil tudi 'kriv' za

scenarij filma **Alien** (1979). Zgodba postreže vsaj na vsakih deset minut z novim obratom in tako nikoli nismo popolnoma prepričani ali glavni junak sanja ne sanjskem stolu podjetja Rekall Inc. Ali pa je vse skupaj resnično.

Posebne učinke je zakrivil specialist **Rob Bottin**, ki so ga vabili za vse filme, kjer je bilo potrebno narediti res nekaj spektakularnega. V mnogočem je bil daleč pred svojim časom in so zato njegove domislisce še vedno zelo 'sodobne'.

Pokrajina v Mehiki je 'igrala' marsovsko pokrajino. Le rdečkasti dih so ji morali dodati, kar pa je bilo tako najlažje narediti z ustreznimi filtri na okularju kamere.

Režiser **Paul Verhoeven** se je zelo potrudil, da je dal marsovskim naseljem dovolj futuristični videz. Tudi zamišljena marsovska družba s spački, ki so nastali zaradi radiacijskih vplivov kozmičnih žarkov, je zelo živa in polna. To ni 'vrli novi svet', temveč enako korumpirana, pokvarjena in veličastna kakor vsak sodobna, tehnološka družba. Režiser meni, da nam je to nekako v 'genih'. Da nas ne bi preveč zamoril, je vgradil v dialoge in v situacijske prizore nekaj komičnih vložkov, ki niso preobširni ali moteči. Vendar je film vseeno nasilen. Prva kopija si je prislužila oceno X, pa so v postprodukciji nekatere stvari ublažili, da je postal film za široke ljudske množice vseh starosti. Pravzaprav ves čas lovi ravnotežje med ZF filmom in grozljivko.

Schwarzeneggerjeva vloga ni tako akcijska kot v nekaterih drugih filmih. A povem vam, da kljub trditvam nekaterih, da Švarci sploh ne zna igrati, je njegova interpretacija mnogo boljša od te, ki jo je prikazal Colin Farrell v zadnji različici.

Film je odličen izdelek in nikoli ne postane dolgočasen. Ves čas nas drži v napetosti. Najboljša stvar v filmu pa je to, da nas obrat na koncu popolnoma preseneti.

Konkluzija in ocena	
Zgodba	1,2/2
Igra	1,3/1,5
Izvedba	0,8/1
Tehnična kvaliteta	0,4/0,5

SKUPAJ 3,7/5
Napet film z odličnimi učinki, dobro zgodbo in presenetljivim preobratom na koncu. Vsekakor mnogo boljša od njenega klona iz 2012.

O življenju, vesolju in sploh vsem www.andros.si/vesolje/

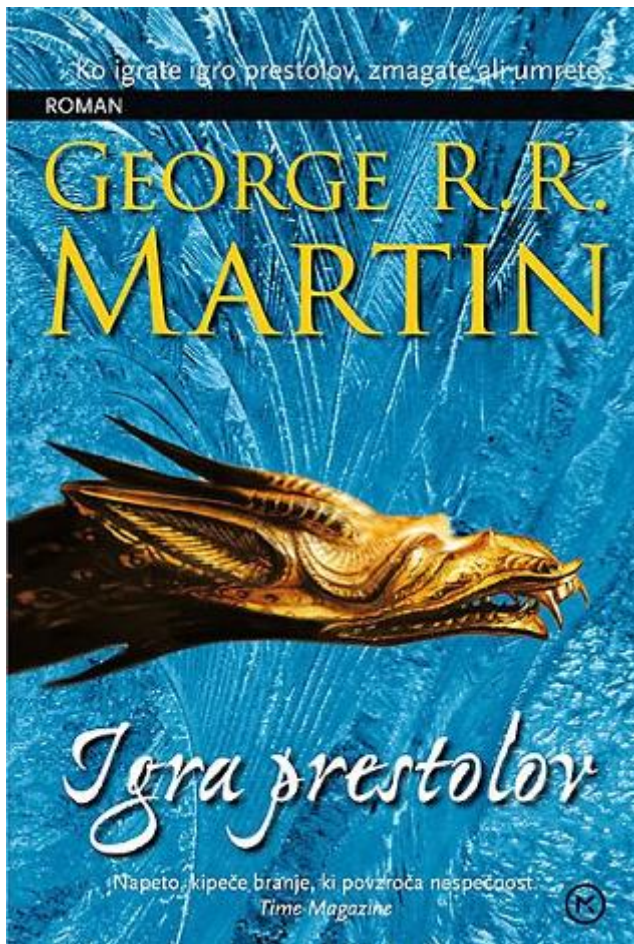
- podroben opis Sonca in planetov Osončja,
- nastanek in mehanika galaksij,
- rojstvo, življenje in smrt zvezd,
- bigbang, struktura vesolja in njegov konec,
- o možnostih življenja na različnih planetih,
- potovanja na Mars, izza meja Osončja in še dlje,
- pojmovnik, pojasnilo manj znanih pojmov, formule.

PESMI LEDU IN OGNJA: IGRA PRESTOLOV

Napisal: GEORGE R.R. MARTIN
Za vas prebral Bojan Ekselenski

Čeprav gre za debelo opeko, zgodba teče sorazmerno počasi in zgodi se manj, kot v nekaterih mnogo tanjših knjigah. Veliko časa in prostora poberejo opisovanja detajlov Zahodnije in predvsem aktualnih bivalcev štorije. Njegov slog podajanja nam, kljub epskemu številu strani, skoraj nikoli ne daje vtisa dolgovernosti. Ko zapremo knjigo, imamo še vedno pred očmi verodostojno predstavljen boj za moč in oblast.

Na koncu zgodbe je obširen seznam vseh vpletenih plemiških družin. Gre za klasično srednjeveški svet s fevdalnimi gospodarji, njihovimi vazali in vsem skupen boj za smrtonosni prestol.

Slog pisane besede in podajanje zgodbe je odrasel. Žorž ljubezni ne opisuje na ravni osnovnošolskih simpatij. Soočeni smo z žmohtnostjo bogatih opisov intimnosti, od skoraj otroške ljubezni, preko zdravega seksa v vseh pozah do kar nekaj multiseksualnosti, kar je precejšnja redkost v tovrstni literaturi. Na srečo pa seksualne prigode niso zapretiravane. Knjiga ni za osnovnošolsko mulčad, temveč za bolj odraslo in predvsem zrelejšo publiko.

Prevajalec Boštjan Gorenc – Pižama je Zahodnijo zelo fino prenesel v slovenščino. Resnično si zasluži vso pohvalo, saj je delo opravil z odliko.

Mene osebno je kljub nenapornosti le tega, zmotilo preveč opisovanja in zlasti preveč detajlov, ki so večkrat sami sebi namen. Včasih prebereš znaten šop strani, a se na njih skoraj nič ne zgodi. Tudi, če bi jih preprosto preskočil, ne bi trpelo razumevanje niti pripovedi. Mnogi se z mano ne strinjate, saj mislite, da bi povest z liftingom izgubila svoj zven.

Zgodba je spisana po vseh reglcih žanra junaška fantazija. Torej ne pričakujte kakšnih žanrskih naprednosti ali celo mešanja žanrov. Tega tu ni. Je odličen primerek svoje vrste. Pika.

Nekaj moram reči tudi o oblikovanju in samem fizičnem vtisu. Naslovnica je klasična za tovrstna dela. Ni posebej grda, a niti ni vzor lepega izdelka. Notranje oblikovanje je klasično, torej obrtniško brezhibno izve-

Kako naj začnem z opisom trenutno najbolj vročega junaškega epa? Ne glede, v katero knjigarno Kokoške vstopite, vedno bo v vas udarila stojnica z njegovimi deli. Kako opisati takšno blagajniško uspešnico?

Naj nekritično hvalim, kot to počno mnogi recenzenti? Naj bom krut, ker hočem s hojo proti toku izpasti frajer? Ne, ostal bom takšen, kakršen sem do vseh. Torej pogled na prvo opeko skladovnice vse debelejših opek bo značilno moj.

Knjigi se vidi, da je pravzaprav zelo dolg uvod v sago, ki se napaja iz srednjeveškega boja za angleško krono.

Najprej spoznamo vse začetne protagoniste sage. Zakaj začetne? Berite dlje. GRRM nam mojstrsko pričara tipično srednjeveško deželo Zahodnijo z ljudmi, ki so nam še kako blizu. Nihče v zgodbi ni idealizirano dober, niti slab. Vsi sledijo svojim sebičnim ciljem, varajo, lažejo, seksajo in režejo vratove. Osrednja nit je usoda gospodarja Severa, Eda Starka. Ravno se dobro navežemo nanj, ko ga proti koncu fentajo. Seveda je zraven še cel kup skoraj enako pomembnih zgodb. GRRM je odličen v tem, da nam najprej na pladnju servira ljubljjenčka, ki ga zatem zakolje na žrtvenem oltarju zgodbe.

George Raymond Richard Martin fotografiran na Irskem (vir: avtorjeva internetna stran)

deno. Sicer je še prostor za izboljšave, a to je že nerganje razvjenega prdca mojega kalibra. Kaj pa dobim za svoj denar? Cena je ugodna in je celo nižja od mnogih, obrtniško neprimerljivo slabše izvedenih, domačih žanrskih del. Pravzaprav je knjiga lahko standard za merilo ugodnega razmerja med ceno in kvaliteto.

Zdaj pa pride konkluzija. Ta se ne podreja všečnosti in modnosti, temveč absolutnim merilom, ki so za vse enaki.

Ocena 4,2/5 knjigo postavlja v elitni razred navdušujočega branja. Kje izgublja do popolnosti? Pri zgodbi, ki je odlična, pogrešam vsaj malce žanrske začimbe. Izvedba ideje je takisto odlična, dočim pri podajanju zgodbe manjka malce zgoščenosti.

Obrtniški del je malce slabše ocenjen. 3,7/5 je poštena mera. Kot vidite, je knjiga dobila polni izkupiček samo pri razmerju vrednost za denar. Pri vseh ostalih pa ji manjka do popolnosti. Oblikovanje je solidno, ni pa umetnina, zlasti naslovnica.

Spletne podpore je veliko, a je nepovezana in, če ostanem v Sloveniji, predvsem ni na vsebinski ravni recimo Vitezov in Čarovnikov. Vsekakor je razmerje dobljeno za denar neprekosljivo.

Vsekakor priporočam nakup vsem ljubiteljem dobre literature. Žepnice (če lahko temu tako rečemo), so izjemno poceni – izpod 20 € je odličen nakup.

Konkluzija in ocena	
Zgodba	2,5/3
Izvedba ideje	0,9/1
Umeščenost	0,8/1
VSEBINA	4,5/5
ODLIČNA KNJIGA	

Konkluzija in ocena	
Oprema, oblikovanje	1,2/2
Spletna podpora	1,5/2
Vrednost za denar	1,0/1
OBLIKA	3,7/5
VŠEČNO OBLIKOVANO	

<>

Magazin JeT

Opisi in recenzije

Dogodki na sceni

Napovednik

Pisana beseda

Stik z Drugotnostjo

www.drugotnost.si

Kar ni mogoče najti v tej številki, je zagotovo na naši spletni strani. Tudi stare številke Jašubeg en Jered od prazgodovine (beri: od prve številke) do danes in to v PDF!

KRALJESTVO NOČI

Napisala: SARAH JEREBIC

Za vas prebral Bojan Ekselenski

Mlada slovenska avtorica Sarah Jerebic, sicer študentka, nam je dostavila zanimivo vampirščino. Kraljestvo noči je namreč vampirsko kraljestvo. Hitro lahko ugotovimo, da se zgodba napaja iz Vampirске akademije in podobnih novodobnih uspešnic. Je to slabo ali dobro? Nekoč sem zapisal, da je lahko dober tudi star vic, če je dobro povedan. Najprej povejmo nekaj o vsebini.

Zgodba spremlja Stelo, ki ji je usojeno, da bo nova kraljica Kraljestva noči. Sprva je vse skupaj podobno srednješolskim zajebljavam, a se kasneje sprevrže v obračun s Temnimi. V vampirskem svetu Kraljestva noči imamo belo in črno magijo. Ljudje so v svetu »dobrih« vampirjev prostovoljni odojki, imenovani hranitelji. Prav hecna je scena, ko Stela svojemu hranitelju Eriku kupi darilo za 18. rojstni dan. Kot bi odojku, preden ga odpeljeta na furež, kupili darilo. Magija temelji na klasičnih elementih in v mnogočem spominja na razmišljanja iz raznih »duhovitih« (kr'neki: duhovnih) knjig. Na srečo je kljub enostavni mehaniki dovolj logična.

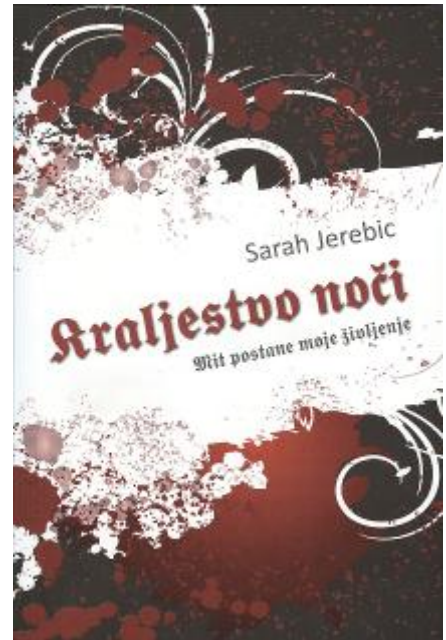
Poleg dobrih dijakov in dijakinj imamo seveda klasično »mrho« in ostalo ameriško (in žal vse bolj slovensko) srednješolsko folkloro. Če zgodbo primerjam z razpinitim Somrakom, so liki v Sarahini zgodbi izrazitejši in priljudnejši. Bralec se lažje poistoveti in lažje čustvuje z njimi, ker so čustva predstavljena na naraven način.

Nerganje starega prdca moje kategorije je tudi neroden (čuden?) razrez na poglavja. Ta razrez večkrat pokvari tempo zgodbe. Dobra stran takšnega razreza pa je, da lahko berete po zalogajih.

Zgodba je kljub že videnemu in poenostavljenim mehanikam solidno speljana. Prav osvobajajoča je odsotnost naravoslovno podrobnega opisovanja vsakega kamna na poti. Od prve do zadnje strani Sarah pripoveduje, kar je pomembna vrlina, ki je nujna za vse nadaljnje pisateljske poskuse.

Žal pa knjigi do odličnosti manjka uredniška in zlasti lektorska roka. »Zvok« dialogov je večkrat silno okoren, da ne rečem celo nenaraven na negativen način. Tudi slovničnih napak vseh vrst je nekaj, kar je posledica »partizanske« produkcije. Stavčne in podobne nerodnosti večkrat resno zavrejo drugače tekočo popevko zgodbe. Če bi zgodbo pred odhodom v tiskarno nekdo vsaj pregledal, bi bila iztrebljena velika večina »hroščev«. Večkrat sem dobil občutek, da Sarah večinoma bere v angleščini, saj znaten del besedila občasno zazveni po angleško.

Obregnil bi se tudi v oblikovanje. Knjiga je primer, kako se ne sme delati preloma. Tudi naslovnica je kr'neki barvna fleka. Sicer ni totalno grda, a je žal neprijetna. Ko knjigo odprete, vas takisto klofutne neobstoječe oblikovanje. Ni zamika za premi govor ali odstavke,

ni enotnega pravila prehoda iz opisovanja v dialoge in nazaj. Vse to daje vtis grde notranjosti. To sicer nima vpliva na vsebino, a se moramo tudi pri nas navaditi, da je knjiga izdelek, sestavljen iz vsebine in videza.

Zdaj pa še dobra novica. To je cena. Knjiga mehke vezave ima cenovno nalepko 9,90 €, kar je zelo ugodno. Seveda pa je vprašanje, kje si lahko knjigo nabavite. Kolikor sem lahko razbral, lahko nakup opravite v trgovinah s pisarniškimi potrebščinami Office 1 Superstore. Če ste ljubitelj solidnih zgodb in modernih vampirščin, vam jo priporočam. Ne glede na napake je vredna nakupa.

Še nekaj o spletni podpori. V času »fejsiča« in zastojnih spletnih strani skoraj ni izgovora, da knjiga ne bi imela svoje spletne podpore. Zlasti takšni, kot je Kraljestvo noči, takšna podpore sede kot odojek na raženj. Sicer ima stran na Facebooku, a je žal bolj ali manj mrtva.

Seveda še konkluzija!

Za vsebinski del dobimo torej 2,9/5. Levji del ocene je izgubljen na osnovi slabe lekture in slabega »zvoka« znatnega dela zgodbe, zlasti dialogov. Del ocene pa je odleti tudi zaradi že videnega in enostavne mehanike vampirskega sveta. Dober star vic ne more biti enako cenjen, kot dober nov vic.

Pri obrtniških zadevah se zadeva ne obnese najbolje. Slaba spletna podpora in ne ravno najboljše oblikovanje zbijeta oceno na 2,0/5. Odličen je samo del, posvečen vrednosti za denar.

Morebiti porečete, da v tem opisu samo kritiziram. Zato bom za konec izpostavil dobro. Sarah dobro in predvsem čisto vodi Stelino zgodbo. Ni se zapletla v past, ki mnoga domača dela zbije v prah neberljivosti –

Konkluzija in ocena	
Zgodba	2,0/3
Izvedba ideje	0,6/1
Umeščenost	0,3/1
VSEBINA	2,9/5
DOBRA KNJIGA ZA PRVENEK	

Konkluzija in ocena	
Oprema, oblikovanje	0,6/2
Spletna podpora	0,5/2
Vrednost za denar	0,9/1
OBLIKA	2,0/5
SLABŠE OBLIKOVANO	

namesto opisovanja nam postreže z dogajanjem. To je zelo dragocena veščina in upam, da se ji ne bo odpovedala. Vodenje zgodbe je bližje ženskemu delu publike, kar sploh ni zamera. Tudi cena knjige je silno ugodna. Glede na vsebino boste denar dobro naložili in mimogrede podprli še mlado, perspektivno avtorico.

Sarah je dovolj inteligentna, da bo v svojem naslednjem pisateljskem poskusu poskrbela za odpravo obrtniških nedoslednosti. Napak nisem izpostavljaj, ker bi rad kritiziral delo domače avtorice. To sem storil, ker želim pomagati njej in ostalim avtorjem, da ne ponavljajo napak.

Glede na celokupen vtis mojega druženja s prvenecem, je vredna podpore. Od nekritične hvale ni še nihče napredoval. Gotovo ne bi priporočal nakupa knjige, če bi bila brez vizije. Za slabo knjigo je sicer odveč vsak cent, kaj šele 9,90 €.

DRUŠTVO ZVEZDNI PRAH SE PREDSTAVI

Kot spekulativne umetnosti štejemo predvsem ustvarjanje fantazije, znanstvene fantastike in horrorja (F & ZF & H) na področju pisane besede, slikarstva, fotografije, filma in drugih umetniških področij. Član društva je lahko vsaka oseba v skladu z veljavnim zakonom, ki podpiše pristopno izjavo, s katero sprejema vse temeljne in druge akte društva in se strinja z namenom in nalogami društva. Ob pristopni izjavi mora odstopiti svoje delo s področja spekulativnih umetnosti, ki ostane v knjižnici društva. Članstvo je prostovoljno. O sprejemu v članstvo odloča izbirna komisija, ki jo imenuje Upravi odbor društva, na osnovi priloženega umetniškega dela iz enega od področij spekulativne umetnosti.

Če vas zanima članstvo v društvu, nam pošljite sporočilo na e-naslov info@zvezdni-prah.si. Dodatne informacije o društvu in njegovem delovanju lahko izveste na:

www.zvezdni-prah.si.

Društvo ZVEZDNI PRAH
Društvo ustvarjalcev spekulativnih umetnosti
Stritarjeva 24, 2000 Maribor
info@zvezdni-prah.si
GSM +386 (0)41 732-342

Matična številka: 4031091
Davčna številka: 57667071 (nismo davčni zavezanci)
TRR/IBAN: SI56 0517 3000 1827 480 (NKBM d.d.)
SWIFT/BIC: KBMASI2X
Prvi predsednik in zastopnik: Andrej Ivanuša
Ustanovni zbor: 06. 03. 2011 (restav. Brioni, Kranj)
Ustanovljeno: 16. 03. 2011 (UE Maribor)

ČLANI DRUŠTVA SO (konec avgusta 2012)

- Ruža M. Barič Bizjak alias Mara R. Sirako (Kranj),
- Amedeja M. Ličen (Bled),
- Bojan Ekselenski (Celje),
- Andrej Ivanuša (Maribor),
- Tanja Mencin (Sevnica),
- Aleš Oblak (Gorenja vas),
- Martin Vavpotič (Komenda),
- Urban Klančnik (Slovenj Gradec) in
- častni član Vid Pečjak (Bled).

Namen društva je popularizacija dejavnosti s področja spekulativnih umetnosti, podpora članom pri izdajateljskih in drugih strokovnih dejavnostih, zavzemanje za priznanje spekulativnih umetnosti kot priznanih umetnosti, sodelovanje z zainteresirano strokovno in drugo javnostjo ter popularizacija dejavnosti med mladimi v okviru šolskih krožkov.

Naloge društva so izdajanje lastnih publikacij in založniška dejavnost s področja spekulativnih umetnosti, priprava literarnih delavnic, natečajev, konvencij, konferenc in predavanj z namenom predstavitve spekulativnih umetnosti, pomoč članom pri kandidiranju za subvencije na področju kulturne dejavnosti, aktivno sodelovanje pri varovanju avtorskih in sorodnih pravic svojih članov, sodelovanje z avtorskimi agencijami in organizacijami, z drugimi pisateljskimi in ljubiteljskimi društvi ter vodenje lastne knjižnice del s področij delovanja društva.

HIŠA DOBRIH GOSPODOV

Napisal: **ÁLEŠ OBLAK**

Za vas prebral **Andrej Ivanuša**

Kaj naj rečem? V roke dobim pravi biser, a ko se ozrem malo naokrog po naši deželici, skoraj nihče nima nobenega pojma o knjigi. Avtor je dobil celo evropsko nagrado evropskega Društva za znanstveno fantastiko in fantazijo, pa založnik to ne omenja prav nikjer. Saj ne more biti drugače! Založnik je družinsko podjetje, ki po naročilu opremlja otroške sobe in izdaja knjige.

Da bi knjižnice mogoče knjigo izpostavile na polico pri vhodu, se ne bo pripetilo niti slučajno! Internetna podpora? Pozabite! Če 'morda' le pridete to knjige, pa jo toplo priporočam. Odlična vsebina!

Vsekakor se knjigi pozna, da ni šla skozi dobre uredniške roke. Tako bi bile vsaj popravljene majhne tipkarske napake in nekatere nedoslednosti v samem pripovedovanju. A vse je tako, da niti ne moti. Ko sem knjigo prebral in zaprl, sem potreboval kar nekaj sekund, da sem prišel do sape. Tako dobro branje je bilo to!

Aleš Oblak nas zapelje v krut svet Cesarstva razuma. To je imperij, ki svoje lovke razpreda daleč po vsem planetu ali vsaj po osrednji celini. Nekakšna alternativna Zemlja, kjer močna dežela izkoristi svojo tehnološko prednost. A vse se dogaja v hiši Pastirja Hektorja Tsmikavta in v njeni okolici, kjer se na začetku zime zberejo različne osebe s svojo mračno preteklostjo in bolnimi, izgubljenimi dušami. Pastir je po zakonih pastirstva te ljudi dolžan sprejeti pod svojo streho. Še več, njegova hiša je zatočišče za vse, ki potrebujejo pomoč v kakršnikoli obliki. Vendar neobičajne osebe, dva vojaka, tihotavec, čaravnica, mož, ki govori s svojim mačkom, in še Pastirica s svojo vajenko, s seboj prinesejo neobičajne zgodbe. Na plečih tovorijo življenjske izkušnje, ki so ranile njihove duše. V svojem življenju so videli toliko grozodejstev in krutosti osvajalne vojne, da ne zmorejo normalno živeti. Zato potrebujejo 'čistilnico', a nekatere preteklost tudi pokoplje.

Gostitelju Hektorju so v knjigi namenjeni prolog, sredina in epilog. Vsi ostali dobijo vsak svoje poglavje in avtor pripoveduje zgodbo skozi oči gostov. Vendar ima tudi gostitelj svojo temno skrivnost in na koncu knjige mora zanj plačati s kaznijo, ki je nenavadna in kruto resna.

Aleš Oblak odlično obvlada pripovedovanje in njegovi prizori so skoraj filmski z mnogimi podrobnostmi.

Tako podrobnega in odličnega opisa čarovniške sobe, na primer, še nisem prebral, pa imam nekaj 'kilometrov' prebranih knjig za seboj. Knjiga je prvenec in je v nekaterih mestih nedosledna, bolje rečeno, neobrušena. Kakor so opisi okolja odlični, pa včasih le zaide v preveliko gostobesednost in tudi določene besedne zveze nekako zvenijo 'angleško'. Zdi se mi, da temu botruje premalo branja slovenske literature. Sicer je to razumljivo, saj tovrstne nimamo veliko. Avtorji tako posegajo po angleških knjigah.

Vendar je občutek, ko 'padeš' v nov svet, neverjeten. Zlahka si predstavljam celoten ustroj Cesarstva razuma in položaj oseb, ki se prebijajo skozi morijo. Njihova dejanja so kruta, vendar je to vedno posledica njihovega načina preživetja.

Knjigo je ilustrirala s perorisbami Petra Kostrevec, prispevala je tudi naslovnico. A imam občutek, da je vsebino le površno preletela in so ilustracije komaj kaj povezane z njo. Če bi jih ne bilo, bi tudi ne bila nobena škoda.

Še ocena: vsebina je odlična, a ji manjka nekaj obrušeni in dober urednik. Skupaj je to 3,7 od petih točk, kar pomeni, da imamo pred seboj odlično knjigo, vredno branja. Ampak to nikakor ni lahkotno branje za lahko noč.

Tehnični del pa je dejansko tisto, ker z Bojanom imenujeva 'partizanska' izdaja ali drugače: za malo denarja, malo muzike. Spletne podpore knjigi itak ni, tudi ne na straneh založnika. Sam izgled knjige je prijeten, tudi naslovnica je zanimiva, a bi bilo mogoče narediti več. Skupaj torej 2,6 od pet možnih točk.

Konkluzija in ocena	
Zgodba	2,2/3
Izvedba ideje	0,8/1
Umeščenost	0,7/1
VSEBINA	3,7/5
ODLIČNA KNJIGA	

Konkluzija in ocena	
Oprema, oblikovanje	1,1/2
Spletna podpora	0,5/2
Vrednost za denar	1,0/1
OBLIKA	2,6/5
SREDNJE OBLIKOVANO, MANJKA SPLETNA PODPORA	

ZAKAJ POTREBUJEMO DRUŠTVO USTVARJALCEV?

Bojan Ekselenski

Kaj lahko pokažemo?

Društvo Zvezdni prah deluje od marca 2011. Torej je za nami leto in pol delovanja. Aktivno smo sodelovali na sledečih konvencijah v tujini:

- Liburnicon 2011 Opatija,
- Rikon 2011 Reka,
- Istrakon 2012 Pazin,
- Eurocon 2012 Zagreb,
- Festival fantastične književnosti 2012 Pazin.

Pripravili smo Večer Drugotnosti v Celju. Naš član Aleš Oblak je dobil ESFS Encouragement award na Euroconu 2012 v Zagrebu. Število članstva smo od ustanovitve do danes več kot podvojili.

Čemu sploh potrebujemo društvo ustvarjalcev?

Kaj niso dovolj obstoječa stanovska združenja?

Stanovska združenja v Sloveniji so organizacije s precej natančno definirano politiko včlanjevanja. Več ali manj sledijo svojim predvsem poklicnim interesom, ki so v tesni povezavi z državnimi sredstvi. Ta združenja k sebi ne spuščajo avtorjev, katerih delo na osnovi vsebine del že vnaprej uvrstijo v kategorijo šunda.

V Sloveniji imamo precej zanimivo situacijo, ki v mnogočem odstopa od svetovnih trendov. Imamo veliko avtoric in avtorjev romanov, nimamo pa široke avtorske baze krajših proznih del. Ta situacija je tesno povezana z neobičajnimi razmerami na našem literarnem trgu. Vsi literarno razviti trgi so žanrsko zaokroženi. Tam je možno dobiti za vsakega nekaj. Pri nas je situacija drugačna. Nimamo niti ene same revije, namenjene t.i. »žanrski« literaturi, da ne omenjam ZFF in sorodne žanre. Avtorji krajših proznih del nimajo svojih del kje objavljati.

Kaj pa množica literarnih revij?

Te revije želijo živeti v območju samozadostnosti, ki temelji na javnih sredstvih in ne tržnega pozicioniranja. Branost izven interesnega kroga ni prioriteta skoraj nobene od teh revij. Slovenska literarna stroka je ujetnik javnega financiranja in s trem povezanih interesnih povezav. Za žanrske avtorje so vrata do objave v teh revijah skoraj hermetično zaprte. V slovenskih literarnih krogih je razširjeno prepričanje, da znaten del žanrske literature, zlasti domače, ni umetnost in si torej ne zasluži pozornosti, kaj šele objave.

Kaj torej ostane žanrskim umetnikom?

Najprej se je potrebno formalno organizirati, saj se samo s skupinskim glasom doseže določen odmev. Formalna organizacija je tudi priročna oblika za organizacijo dejavnosti, ki so v režiji posameznika precej nesmotrne. Društvo je servis za svoje članstvo in ima zara-

di svojega formalnopravnega položaja olajšan dostop do mnogih virov. Avtorsko društvo je torej nekakšno krdelo, kjer se združijo samotarji za učinkovitejše reševanje skupnih problemov.

Zakaj bi morali postati reprezentativni?

Namen Zvezdnega prahu je postati reprezentativno avtorsko društvo za spekulativne umetnosti. Društvo, ki večinsko zastopa znaten del določene populacije, ima določeno težo. Žanrske umetnike čaka najtežja naloga – boj za priznanje statusa umetnosti. Tukaj nas čaka največ dela, saj je slovenska kultura zbirka samovšečnih in samozadostnih klanov, ki zavrača vse, kar je izven njihovega precej ozkega ustvarjalnega nabora.

Kaj je umetnost in kdo je umetnik?

Umetnost niso samo socialne drame, izpovedi trpeče duše ali nerazumljive meditacije o bizarnih dogodivščinah.

Pesnik ali pisatelj ni vzvišena osebnost na božanskem tronu, ki lačen iz svoje trpeče duše v sobi brez ogrevanja, navdahnjen od božanske muze, izpoveduje vrhunsko literaturo, nevredno za profano rajo. Pisatelj je najprej obrt. Dokler pisatelj ne obvlada obrtniških veščin, ni niti obrtnik, kaj šele umetnik. Obrtnik lahko postane umetnik samo v primeru talenta, ki njegovemu obrtniško brezhibnemu pisanju doda dodano vrednost.

Umetnik je praviloma tisti, ki je izmojstroval obrtništvo in je sposoben kreativno kršiti obrtniška pravila. To kršenje pa ne sme zapasti v nerazumljive blodnje, temveč v navdušujočo izkušnjo, saj mora prinesiti nadgradnjo osnovnega žanrskega temelja, ne pa njegovega rušenja.

<>

LEGENDA O SANJELOVCU

Andrej Ivanuša

Indijansko pleme **Očipve (Ojibwa, Chippewa)** verjame, da je noč polna dobrih in zlobnih sanj. Tako se nad posteljo (predvsem nad otroško posteljo) obesi **sanjelovec (dreamcatcher)**, ki nihajoč v nočnem vetrcu lovi tako dobre kot zlobne sanje ali more. Dobre sanje najdejo pot skozi oko sredi mreže. More, ki ne poznajo svoje poti, se ulovijo v mrežo in jutranja zarja jih raztopi. Druga razlaga pravi, da se tudi dobre sanje ulovijo v mrežo, vendar spolzijo čez peresa navzdol do spečega. Tako ta sanja prijetne sanje, more pa so ujete v mrežo in se raztopijo v jutranji zarji.

Tudi druga indijanska plemena so povzela zgodbe o sanjelovcu in jih vnesla v lastne legende in mite. Seveda pa je vsako pleme dalo sanjelovcu drugačno obliko. Sanjelovec Očipvejev ima v središču vedno privezано puhasto pero, ki ponazarja dih, zrak. To je bistvo življenja. Deklice so dobile pero sove, ki pomeni modrost. Dečki so dobili pero orla, ki pomeni hrabrost. Če je bil sanjelovec namenjen odraslemu, v sredino niso postavili nobenega peresa.

Zgodba o babici Nokomis in pajku

Pajek je tiho pletel svojo mrežo v svojem kotu. Pletel jo je tik ob prostoru za spanje babice Nokomis. Vsak dan, ko je legla, je Nokomis opazovala, kako pajek tiho plete svojo mrežo.

Nekega dne, ko je spet legla in opazovala pajka, je v njen šotor prišel vnuk in prestrašeno zaklical:

"Nokomis-iyal!" Vznemirjen je pokazal na pajka, hitro sezul svoj mokasin in skušal pajka pokončati.

"No-keegwa," je šepetajoče rekla babica, "Ne ubij ga."

"Nokomis, zakaj varuješ tega pajka?" je vprašal deček. Babica se mu je blago nasmehnila, a odgovorila mu ni.

Ko je vnuk odšel, se je pajek spustil do starke in se jih zahvalil, ker mu je rešila življenje. Rekel ji je:

"Že mnogo dni opazuješ moj trud in občuduješ moje mrežo. Vem, da zelo ceniš moje delo. Ker si mi rešila življenje, ti bom dal darilo!" Zasmel se je s svojim posebnim pajkovim smehom in odpredel nazaj do svoje mreže.

Ko se je na nočnem nebu pokazalo bleščeče mesečevo lice, je nad babičinim ležiščem zasijala čarobna srebrna pajčevina. Skozi odprtino na vrhu šotora je lila mesečina na okroglo pajkovo mrežo, ki je nežno plapolala v nočnem vetrcu.

"Poglej, kakšno mrežo sem spletel," je rekel pajek. "Glej in se uči. Ta mreža lovi sanje. Dobre sanje se bodo zmuznile skozi luknjo sredi mreže, slabe pa se bodo ujele v lepljivo pajčevino. To je moje darilo, saj tako boš pomnila samo dobre sanje. Slabe sanje pa bo neusmiljeno raztopila jutranja zarja."

Zgodba o vraču Lakoteju in duhu Iktomiju

Pred davnimi časi, ko je bil svet še mlad, se je stari vrač Lakote povzpел na visoko goro in doživel videnje. Videl je duha Iktomija, ki je moder učitelj in zviti kot lisica. V videnju se mu je ta prikazal v obliki pajka. Iktomi mu je spregovoril v svetem jeziku vračev. Ko je govoril, je s tal pobral staro vrbovo vejo. Držala so se je peresa, konjska žima in kroglice koral. Zvil jo je v krog in pričel pletiti pajčevino.

Pripovedoval je staremu vraču o krogu življenja. Kako pričnemo življenje kot dojenčki, kako napredujemo skozi otroštvo, odraslo dobo in končamo kot starci. Če hočemo zaključiti krog življenja, moramo kot stari skrbeti za novorojence.

"Toda!" je rekel Iktomi, ko je končeval pletenje. "V vsaki življenjski dobi na ljudi preživijo različni duhovi. Nekateri so dobri, drugi so slabi. Če poslušaš dobre duhove, te bodo usmerili na pravo pot. Če poslušaš slabe duhove, boš zašel s poti in lahko ti celo škodujejo. Dobri duhovi ti pomagajo, zlobni duhovi pa te napeljejo na poti, ki niso v harmoniji z naravo."

Ko je končal s pripovedovanjem, je zaključil tudi s pletenjem mreže. Dal jo je vraču Lakoteju in rekel:

"Mreža je popoln krog z odprtino na sredini. Uporabi to mrežo in pomagaj ljudem, da dosežejo svoje cilje. Mreža ti bo pomagala, da bodo uporabljali samo dobre misli, sanje in dela. Če verjameš v velikega duha, bo mreža zate lovila samo dobre misli, slabe pa bodo spolzele skozi odprtino."

Stari vrač je prenesel svoje videnje med svoje ljudstvo. Od takrat obešamo sanjelovca nad svoja ležišča, da ujamemo dobre sanje. Dobre stvari ostanejo, slabe se izgubijo. Sanjelovec, pravijo naši predniki, lovi naše življenjske usode.

Izdelava originalnega sanjelovca

V jeziku Očipve se sanjelovcu pravi **bawaajige nagwaagan**, kar dobesedno pomeni 'past za slabe sanje'. Obroč sanjelovca je narejen iz vrbovine, vrbovih vej. Veja se zvije v krog. Potem se trdno, še posebej na spo-

ju, ovije z živalskimi kitami. Takšen obroč je osnova za izdelavo mreže. Vrvce so iz različnih materialov (večinoma iz konjske žime) in nanje so nanizane biserne ali koralne kroglice, a tudi osebni in sveti predmeti. Kot sveti predmeti so se največkrat uporabljala ptičja peresa. Sanjelovec se izdelava ob rojstvu otroka. Obesi se ga nad njegovo ležišče.

Sanjelovec se počasi posuši. Uporablja se ga vse dotlej, dokler otrok ne doseže odraslosti. Na posebni slovesnosti, ko se otrok sprejme med odrasle, se sanjelovec zažge. Potem prejme drugega za odrasle.

Pleme Očipve (Ojibwa, Chippewa)

Pleme Ojibwa (tudi Ojibway ali Ojibwe), imenovano še Chippewa (tudi Chippeway) je največja skupina severno-ameriških Indijancev severno od Mehike. Slovensko pravimo plemenu Očipve.

Plemenski simbol Očipvejev je orel. To je tretje največje pleme za Čirokiji (Cherokee) in Navajo (Navajo) Indijanci. Sedaj so razdeljeni med Kanado in ZDA in živijo na področju Gornjega jezera (Lake Superior). Danes živi v ZDA preko 56.500 pripadnikov ljudstva Ojibwa predvsem v pasu od severa Michigana do Montane. V Kanadi jih je še 164.000 in živijo od zahodnega Quebeca do vzhoda Britanske Kolumbije.

Znani so po kanujih iz brezovega lubja. Iz njega so izdelovali tudi svete zvitke z bogatimi barvnimi risbami. Njihovo okrasje je narejeno iz polžjih hišic kavri. Gojili so divji riž. Uporabljali so bakreno posodje, orodje in orožje.

Pleme Očipve je bilo prvo, ki je podpisalo poseben sporazum z belimi osvajalci in si tako zagotovilo osnove za obstanek ljudstva. Ob tem pa so dovolili naseljencem prost prehod na zahod. To jim je omogočilo, da so zadržali svojo kulturo. Na zapisih iz brezovega lubja je tako ohranjeno veliko zapisov od zgodovinskih dogodkov, preko raznih zapisov, pesmi, map, spominov, zgodb, do znanstvenih dosežkov (geometrija, matematika).

Očipveji živijo v številnih rodovih ali bands. Še danes se večinoma preživljajo s poljedelstvom, predvsem gojijo koruzo, divji riž (manoomin) in buče, lovijo ribe in divjačino. Pri obredih uporabljajo instrumente in ples, posebej je znan njihov "sončni ples" (jiingotamog). Njihova zgodovinska bivališča so wiigiwaam (wigwam = indijanski šotor), waginogaan (kupolasta koča) ali nasaea'ogaan (koča s šilasto streho). Koče so večinoma narejene iz brezovega lubja, brinja in vrbovega mladja. Seveda danes živijo v sodobnih, predvsem montažnih lesenih hišah.

Očipvejski jezik je del algonkinske skupine jezikov. Je po številu govorcev četrti jezik izza jezika Navajo in Cree Indijancev ter Inuitov (kanadski Eskimi). Pleme samo je postalo znano v književnosti zaradi **Pesmi o Hiawathi (Song of Hiawatha)**, ki jo leta 1855 napisal **Wadsworth Longfellow**.

Ta jezik ima svoj lasten slovar in slovnico, ki jo je v obdobju okrog leta 1860 zapisal slovenski misijonar **Irenej Friderik Baraga**.

Slovenski misijonar Irenej Friderik Baraga

Rodil se je 28. junija 1797 v Knežji vasi pri Dobrničju na Dolenjskem. Leta 1830 je odšel v ZDA misijonarit. Bil je posvečen v škofa v Cincinnatiju v Ohio, njegovo prvo škofovsko mesto je bilo mesto Marquette. Napisal je več nabožnih knjig ter v nemščini knjigo **Geschichte, Charakter, Sitten und Gebräuche nordamerikanischen Indianer** (Zgodovina, značaj, šege in običaji severnoameriških Indijancev), kjer so med drugim Evropejci prvič spoznali zgodbo o indijanski princesi **Pokahontas**. Pomembni sta predvsem njegova slovnica in slovar očipvejskega jezika, v tem jeziku je napisal nekaj nabožnih knjig. Baraga je Očipvejce poučil, kako se sadi in vzgaja sadna drevesa in jim tako izboljšal vsakodnevno življenje. Umrli je 19. januarja 1868 v mestu Marquette, Michigan, ZDA in je pokopan v mestni stolnici.

Slovenski mitološki sanjelovec

V slovenski mitologiji ponoči blodijo dobre in slabe duše. Lahko pripadajo tako umrlim kot živim ljudem. Dušo so si predstavljali kot meglico, ki se spečemu ali umirajočemu izgubi iz ust. Zato pravimo, da je 'izdihnil'. Duša je šla ven iz človeka, vrnila se ni. Nekatero dušo se nekako izognejo potovanju v onostranstvo (van) in se vrnejo na zemljo. Dobro se naselijo v hišne zidove v podobi belih kač. Te so nočne gospodarice stanovanj, varovalke pragov in ognjišč ter skrivne dobrotnice ali zaščitnice domačih družin.

Na drugi strani so zlobne duše. Med njimi je najbolj znana mora. To je duša živega človeka, največkrat stare ženske, ki ponoči med spanjem zapusti telo. Skozi špranjo ali priprto okno se priplazi v hlev ali v izbo ter sesa ljudem in živini kri ali mleko. Pri tem ljudi duši in tlači. Blodeča duša je lahko tudi živalska duša, takrat se imenuje duhovina. Pred moro se ubranimo z risanjem morinih znamenj v pepel domačega ugaslega ognjišča, saj mora prihaja opolnoči v hišo skozi dimnik. Taka znamenja se nariše tudi na stranico zibelke ali na tramove domačije, hleva. Ti simboli so narisani z eno samo potezo – pentagrami, heksagrami in rozete. Znamenja na zibkah iz Koroške kažejo podobnost z mrežnimi vzorci sanjelovcev.

Vsekakor je pomagalo, če so ob posteljo položili snop slame. Vanjo se je ob prihodu zapletla mora. Ko se je speči ponoči prebudil, je moral s palico udariti po snopu, da je moro izgnal iz slame. Zjutraj so snop slame zažgali in z njo so zažgali tudi nočno moro, če se je v snop zapletla. Na vrata so zarisali magični krog. Krog je bilo mogoče narediti tudi iz leskovih ali vrbovih vej in ga obesiti na vhodna vrata. Ti krogi po svojem simbolnem pomenu in po dejanski funkciji spominjajo na indijanske sanjelovce.

Sčasoma se je iz teh preprostih vrbovih krogov razvil vratni adventni venec, ki ga danes obešamo v času pred Božičem. Njegova funkcija je še danes varovanje doma pred zlobnimi duhovi, nesrečo in smrtjo. Z njim želimo povedati, da naj v hišo vstopijo samo sreča, zdravje, veselje in življenje.

SARAH JEREBIC

Intervju vodil Bojan Ekselenski

Izdali ste svoj prvenec *Kraljestvo noči*. Kdaj ste sploh začeli s pisanjem? Je ta roman vaš prvi literarni izdelek?

Pisanje se je prikradlo v moje življenje popolnoma spontano in nepričakovano. Res je, da sem že v osnovni šoli zelo rada pisala proste spise in se prepuščala domišljiji. Če bi mi takrat kdo rekel, da bom nekoč izdala svoj lastni roman, bi se verjetno le dobro nasmejela njegovi šali. Ampak svet pisanja me je vedno bolj privlačil in tako sta nastali dve krajši deli, katere pa je prebrala le moja mama. Če ju zdaj vzamem v roke, se mi zdita precej otročji, vendar sta še vedno del mene in mojih otroških sanj.

Nastopila so najstniška leta, začela sem odraščati in ravno v tem času je prišla histerija okrog vampirjev. Prebrala sem *Vampirsko akademijo*, *Somrak*, nekaj delov iz sage *Hiša noči in nesmrtna*, privlačna, nadnaravna bitja so me omrežila. Takrat sem se nekega dne usedla za računalnik in začel je nastajati roman *Kraljestvo noči*. Sprva sem mislila, da bo to kratko epsko delo, vendar sem dobila ogromno idej, ki sem jih želela vključiti v zgodbo. Nastajali so novi liki, ki sem jih vzljubila in šele, ko sem napisala zadnji stavek romana, sem se zavedla kako obširno delo je nastalo.

Pri branju knjige je precej očitno, kje ste dobili zgled. Ste v zgodbo srednješolskih prigod vtisnili tudi ščepec svojih osebnih dogodivščin oz. izkušenj?

Ko sem začela pisati roman *Kraljestvo noči*, sem zagotovo vedela, da želim napisati delo, ki bo popolnoma drugačno od mojega življenja, saj sem predvidevala, da se bom tako lahko bolj sprostila ob pisanju in bom glavni junakinji ter tudi drugim likom v zgodbi dopustila več svobode.

Je pa res, da sem ob branju že napisanih poglavij opazila, da so značaji likov podobni nekaterim osebam iz mojega življenja in marsikateri lik mi je ravno zaradi tega prirasel k srcu. Predvsem lik **Doriana Todorovskega**, ki je precej zaščitniški, zmeraj pomaga glavni junakinji Steli in se trudi, da bi zmeraj naredil vse prav, me spominja na osebe, ki so mi v življenju pomagale, da sem tukaj kjer sem. Še vedno mi pomagajo, da bom dosegla to, kar želim doseči v življenju..

Koliko časa ste pisali knjigo?

Knjiga je nastala precej hitro. Leto in pol.

Kaj berete? Prevladujejo angleške knjige? To sprašujem, ker se v vaši knjigi jasno odraža »angleški«
stil pisanja.

Najraje vzamem v roke dobro fantazijsko knjigo, saj ni boljšega kot sprehanje v drugačnem svetu, kjer je

vse mogoče. Prav tako me privlačijo zgodovinski ljubezenski romani in ameriška pisateljica **Julie Garwood** je mojstrica le teh.

Res je, berem angleške knjige, vendar le takrat, ko se ne morem učakati slovenskega prevoda knjige, ki jo želim prebrati.

Katero domačo knjigo ste nazadnje prebrali?

Nazadnje sem prebrala delo slovenskega pisatelja **Janka Kersnika**, povest *Jara gospoda*.

Kako bi ocenili razmere na našem knjižnem trgu?

Razmere na slovenskem knjižnem trgu bi ocenila kot težke. Smo majhna država in zaradi tega je zelo težko uspeti. Odvisen si predvsem od samega sebe, svoje vztrajnosti in ambicij. Sam moraš poskrbeti, da te javnost opazi in samo-promocija je velik del tega.

Škoda da ljudje cenijo le dela tujih pisateljev in ne vidijo, da tudi nekateri domači pisatelji napišejo odlična dela. Zaradi tega so domači pisatelji, pesniki, v glavnem umetniki, velikokrat zapostavljeni.

Imate v načrtu napisati kaj krajšega od romana ali novele?

Zaenkrat ne, saj delam že na nadaljevanju prvega dela Kraljestva noči.

Kaj je po vašem težje napisati – roman ali krajše prozno delo?

Zagotovo je težje napisati krajše prozno delo, saj roman je precej bolj obširen. Zaradi tega si lahkoпусти več svobode, vključiš več idej, se z njimi igraš, jih prepletaš in če si v tem dober nastane dober roman. Pri krajših delih se moraš osredotočiti na manj stvari in iz manj stvari narediti odlično delo.

Spremljate kaj domačo ljubiteljsko sceno?

Moram priznati, da je do sedaj nisem veliko spremljala, saj sem večino časa pisala le zase in moja dela so ostala za štirimi stenami. Vendar, ko izdaš knjigo in mogoče dobiš dobro kritiko, te takoj začnejo zanimati drugi pisatelji, njihova dela in naenkrat se zalotiš, da te zanimajo nove stvari in se vključiš vanje.

Kateri avtorji so na vas najbolj vplivali in zakaj?

Name in na moj roman je zagotovo najbolj vplivala pisateljica **Richelle Mead**. Ko sem prebrala njeno Vampirsko akademijo lahko rečem, da sem se zaljubila v njene like. Predvsem zaradi Vampirске akademije sem se odločila za vampirski roman. Njenih šest knjig, ki sestavljajo to sago, je neverjetnih. Niti eno poglavje te ne razočara.

Dajva malce sanjati. Do vas pridejo producenti s skoraj neomejenim proračunom z namenom snemanja filma Kraljestvo noči. Želijo, da izberete igralce za glavne vloge in režiserja. Kako bi se odločili?

(smeh) O nečem takem pa po mojem skrivoma sanja vsak pisatelj.

Ko je začela nastajati glavna junakinja, **Stela Saier** sem videla le eno igralko, ki bi ji lahko dala življenje na velikem platnu. **Vanessa Hudgens** popolnoma ustreza njeni zunanosti in oboževala sem njeno vlogo v **Srednješolskem muzikalu**. Nekako sem jo vedno hotela

videti v vampirski vlogi. Za njenega soigralca se mi zdi primeren **Chace Crawford**, ki bi uprizoril vampirja **Krisa**, ki jo je iz človeške punce preobrazil v čudovito vampirko. Za režiserja bi si želela odločnega človeka, ki bi se zgodbi sto odstotno posvetil in verjel v to, da bo nekoč filmska uspešnica.

Kateri filmi so vam najbolj všeč?

Radam gledam vse vrste filmov. Najbolj uživam ob kriminalkah, romantičnih komedijah in seveda ob različnih fantazijskih filmih.

Poznate kakšne slovenske vampirske legende?

Po svetu kroži veliko legend in mitov o teh nadnaravnih bitjih, vendar ne bi vedela, če je kaj od tega pristno slovensko.

Kaj načrtujete spisati v naslednjih 10 letih?

Želim, da je Kraljestvo noči trilogija. Tako, da še me čaka kar nekaj dela. Trenutno nastaja drugi del.

Upam, da me moja domišljija ne bo pustila na cedilu in bom uspela v prihodnosti napisati še kakšen fantazijski roman, ki bo nekaj popolnoma novega. Nova bitja, novi svet in nove dogodivščine.

Mislite, da potrebujemo kakšno delavnico ali priručnik kreativnega pisanja?

Bilo bi lepo, saj bi bilo lažje mladim pisateljem in verjetno tudi starejšim, ki se hočejo izpopolniti, če bi imeli nekaj, česar bi se lahko oprijeli.

Kako bi sporočilo Kraljestva noči izpovedali v enem samem stavku?

V življenju se moraš boriti za tisto, kar ljubiš, četudi to ni vedno najlažja stvar v življenju.

Želim vam še naprej obilo ustvarjalnih uspehov in predvsem uživanja v pisanju.

FILMSKE MEDZVEZDNICE (3) NAJGRŠA IN NAJBOLJ RESNIČNA

Andrej Ivanuša

Kakorkoli se zdi ta tujska vesoljska ladja ogromna, je le »majhno« planetarno vesoljsko plovilo, ki služi uničevanju mest civilizacije, ki jo »vesoljske kobilice« želijo pokoriti. Matično plovilo je mnogo, mnogo večje. Vendar sem zelo težko našel njeno sliko. V filmu se vidi le nekaj kratkih sekund. Manjša slika poleg matične ladje tujcev kaže še plovilo s katerim glavna junaka inicirata računalniški virus.

MATICA IZ FILMA INDEPENDENCE DAY

Ko se nad svetovnimi prestolnicami pojavijo »gigantsko velikanske super velike« krožnikom podobne osvajalske vesoljske ladje, si mislimo, da bi ne mogle biti še večje. Ampak žal, so samo majhne bojne ladje. Njihova matična ladja visoko zgoraj v orbiti je še mnogo, mnogo večja, saj nosi s seboj vsaj 30 takšnih velikank. Tako je to mogoče največja vesoljska ladja, ki so se je domislili filmarji. Menda je velika kakor četrtnina našega naravnega satelita. Oborožena pa je z vsem, kar si »človeška« domišljija izmisli. Prava in resnična »uničevalka svetov«. A na koncu se izkaže, da je zelo, zelo ranljiva, ko jo napade »nedolžen« računalniški virus. Pač malo »prosto« po Welsu, tam izvenzemljske sesujejo resnični virusi, tukaj pa imamo opravka z namišljenim.

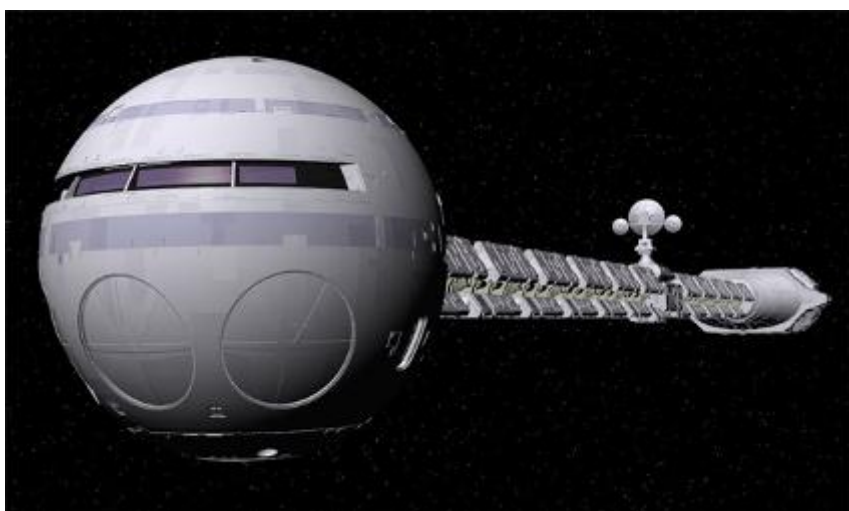
DISCOVERY ONE IZ 2001: A SPACE ODYSSEY

To je velika vesoljska ladja za pot do Jupitra. Ampak, tako od daleč, je podobna svinčniku. Oborožitve praktično nima, saj je le raziskovalna ladja s tremi EVA vozilci in z rotirajočim bivalnim obročem, da imajo popotniki vsaj nekaj gravitaciji podobnega, ki jim je, kakor vsem Zemljanom, zelo pri srcu. Ima še super inteligentno računalno na krovu, ki je, e-hm, malce paranoično. Ljub-

kovalno ga kličejo HAL 9000 in ima zelo privlačno, skoraj hipnotično rdeče utripajoče »oko«.

Do tega filma so filmarji uporabljali »pravljice«, ko so opisovali vesoljska plovila. Da o breztežnosti niti ne govorimo! V tem filmu je breztežnost res »breztežna«. Izginile so športnim avtom podobne vesoljske superhitrostnice. **Arthur C. Clarke** in **Stanley Kubrick** sta si izmislila »resnično vesolje« in »prave« vesoljske ladje. Vsekakor je na prvem mestu elegantna Discovery s svojim bivalnim modulom, ki se vrti, da ustvari umetno težnost. Potem je dolg paličasti nosilec, ki loči bivalni del od pogonskega, saj je ta poln človeku nevarne radioaktivnosti. Model je izdelal **Con Pederson** z mnogimi detajli in na filmu je vse to videti zelo »resnično«. V svojem intervjuju leta 1998 je dejal:

"Logistično je bilo zelo težko narediti posebne učinke v Hollywoodu, pa sem zato odšel v Veliko Britanijo. Tam mi je bila na voljo še subvencija (načrt Eady), ki jo je ponujalo ministrstvo za kulturo, da bi delali več filmov v Britaniji. Program Eady je dovoljeval pri izvedbi filma le do 20% tuje delovne sile. V naslednjih dveh in pol letih, od sredine leta '65 do marca '68, je bila tako zaposlena le peščica Američanov pri izdelavi filma. Tukaj sta bila samo **Doug**, ki je bil fotografski nadzornik posebnih učinkov, in **Harry Lange**, ki je skrbel za

Levo: Velika planetarna »potovalka« Discovery One in zgoraj njeno delovno vozilce Eva One.

izdelavo modela. Seveda smo se pozanimali, kaj proizvaja NASA in kako se izdelujejo rakete, predvsem Redstone, vojaška balistična raketa. V Ameriki, v Alabami, je za vse skrbel še Anthony Masters, umetniški direktor, ki je opravil večino dela pri oblikovanju videzu filma."

Vsekakor se moram strinjati, da je njena tehnološka zasnova povsem mogoča in verjamem, da se bodo nekoč oblikovalci zgledovali po tem modelu.

EVA ONE IZ 2001: A SPACE ODYSSEY

Eva je ime in EVA je kratica Extra-vehicular activity ali »aktivnost izven plovila«. Oblačilo EVA je vesoljski skafander, v filmu pa tudi majhno mehurčkasto servisno vozilce. Njegova preprosta kovinska eleganca je brezčasna. Oblikovalci so se tudi potrudili, da je skladna z matično ladjo. Odličen primer industrijskega oblikovanja!

ARIES 1B EARTH-MOON SHUTTLE IZ 2001: A SPACE ODYSSEY

Oh, če bi NASA kadarkoli naredila takšno plovilo za pristanek na Luni. Saj, osnova je videti kot lunarni modul iz programa Apollo, ampak ... Vsekakor bi bilo človeštvo ponosno, če bi kadarkoli izdelalo takšno plovilo. A žal ga je mogoče videti le v filmu. Žal!

Levo: Aries 1B Earth-Moon shuttle in desno: Leonov 2010 iz drugega filma A Space Odyssey – najgrša vseh časov.

LEONOV IZ 2010: A SPACE ODYSSEY 2 – NAJGRŠA

Kar se dobro prodaja, je potrebno le malo preoblikovati in znova prodati. A na srečo je film režiral drug režiser **Peter Hyams**. S sodelavci se je res potrudil, da je zadel naslednjo stopnjo v razvoju vesoljske tehnologije. Ja, tega kar so odkrili Američani so se polakomnili tako Rusi kot Kitajci. Iz nedrži široke mame Rusije je izšla vesoljska ladja Antonov. Oblikovalec **Alber Brenner** se je zelo potrudil, da bi ladji dal »resnično« podobo. S konceptualnim umetnikom **Sydom Meadom** sta ji dala spet rotirajočo kabino, kjer se ustvarja umetna gravitacija tako potrebna za dolga potovanja človeka po vesolju. Za revijo By Desing je Brenner izjavil:

»Menil sem, da imamo enkratno priložnost, da se lotimo oblikovanja krasne vesoljske ladje. V Vesolju je vse brez teže, lahko se giblješ v vse smeri brez težav. To je odlična stvar, sem menil. Vse se mi je zdelo enostavno. Ampak, če moraš iz enega dela postaje na drugi, je to kakor bi se premetaval iz ene škatle v drugo. To pa ni tako enostavno in nikakor nisem našel rešitve, da bi to lahko prikazal tukaj na Zemlji v pogojih gravitacije. Kar koli smo poskusili, se ni izšlo. Saj nismo mogli uvesti namišljenih antigravitacijskih tal kot v star-trekovem Enterprise. Zato smo kompletno krmarnico postavili v okrogel prostor, ki smo ga položili na ležaje. Podobno je bilo tekalnemu kolesu za hrčke.

Syd Mead je dodal:

»Leonov je moral biti drugačen od ameriških vesoljskih ladij. Pa kljub temu, da so kopirali našo tehnologijo, da so lahko odpluli na Jupiter in Io. No, zamislil sem si, da bi zadeva izgledala malo »skup sklamfano«, saj naj bi ga Rusi sestavili v orbiti iz več različnih vesoljskih plovil. Tista rotirajoča reč je bila zavesten poizkus, da bi ustvarili vsaj nekaj »centrifugalne gravitacije«, ki bi dala filmu potrebno »avtentičnost«.

Ko smo končali prvi osnutek, me je na »realna« tla postavil tehnik iz JPL, ki je bil naš tehnično svetovalec. Razložil nam je, da se v vesolju najbolj enostavno zavira, če ladjo obrneš za 180 stopinj in uporabiš kar pogonske motorje za zaviranje. Uh, spet smo morali preoblikovati kabino. Potem pa še, da ima luna Io atmosfero, ki povzroča segrevanje in plazmatski ogenj ob vstopu. Tako smo še tretjič preoblikovali vse skupaj.«

To je mogoča najgrša vesoljska ladja, ampak za prave SF navdušence je točno taka, kot mora biti vesoljska ladja civilizacije, ki se prvič podaja do najbližjih planetov lastnega osončja. Prav to jo uvršča med eno najbolj znanih plovil v zgodovini SF filma.

BOJNA LADJA GALAKTICA

To je vesoljska ladja iz dolgotrajne »železne« TV serije *Battlestar Galactica*, ki ima takoj za Star-trekovci najvišje število svojih fenov. Ti si še vedno izmišljujejo nove zgodbe, nove zaplete, snemajo fenovske filme in še kaj. A samo ena stvar pri tem ostaja nespremenjena, design bojne ladje Galaktica. Ta je nespremenjen že od leta 1978, kar kaže, da je bil takrat pred svojim časom. Prav zanima me, kdaj bo nastala različica II. Še več – v mnogih kasnejših filmih so se oblikovalci zgledovali po njej in podobnih klonov je kolikor hočete. Je podobna sodobni preoceanski letalonosilki, je zanesljiva in klasično oblikovana z namenom, da do potankosti odigra svojo vlogo. Iz točke A v točko B prepeljati kolonialne plenilce (Colonial Vipers) skupaj z vsemi generali in dodatno posadko, da opravijo nalogo, ki jim je bila zaupana.

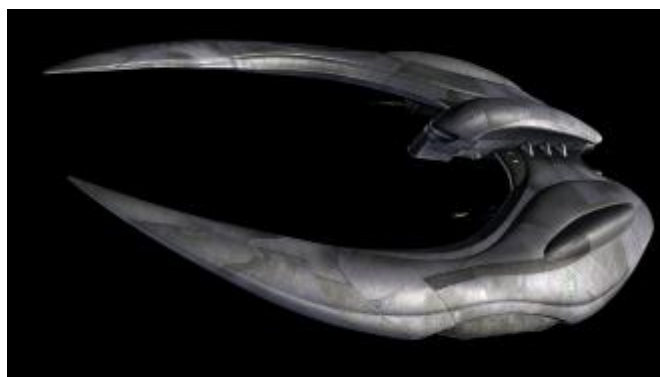
Richard Hudolin je bil zadolžen za oblikovanje plenilcev, ko so se odločili leta 2003 za dodelavo novih nadaljevanj v seriji. Marsikdo meni, da so kot osnovo vzeli X-Wings lovce iz Star Wars serije, ampak prvi modeli so bili oblikovani na podlagi vesoljskih lovcev iz

Bojna ladja Galactica in nad njo bojna križarka Pegasus.

Cylon Rider iz nadaljevanke *Battlestar Galactica* je oblikovan tako, da bi bil videti kar najbolj »neusmiljen«.

filma Buck Rogers In The 25th Century, ki ga pri nas nismo nikoli videli. VFX Viper jim je podoben, je le podaljšan in malo bolj vitek, da se zdi še bolj »lovski«.

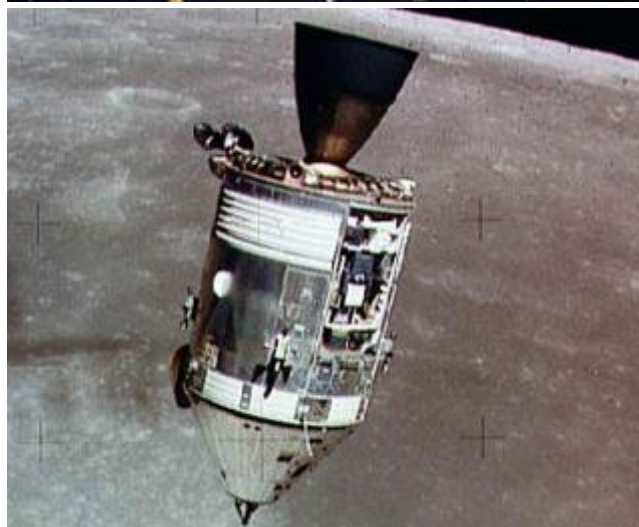
CYLON RIDER IZ NADALJEVANKE BATTLESTAR GALACTICA

A še tako dobra medzvezdnica mora imeti svojega skoraj tako dobrega nasprotnika. V nadaljevanke so to Cyloni, ki imajo nekaj čisto drugega, a prav tako čudovit stroj. Ker so drugačni, je tudi njihovo plovilo drugačno. Rischard Hudolin se je moral zelo potruditi, da je izdelal »nakaj popolnoma drugega«, kakor je pač zahteval režiser.

plovila zaradi napake na električni napeljavi odjeknila eksplozija, zaradi katere je servisni modul začel izgubljati kisik in elektriko, kar je onemogočilo pristanek na Mesecu, poleg tega pa je povzročila tudi težave z navigacijo. Posadka se je zatekla v lunarni modul, kjer je ostala do vrnitve. Ta poteza je bila negotova, ker je bil lunarni modul načrtovan le za bivanje dveh ljudi za čas treh dni, vendar se je na presenečenje vseh poteza izšla. Komandni modul je sicer ostal operativen, vendar so ga izklopili, da bi privarčevali elektriko in kisik in ohranili sposobnost vstopa v ozračje. Posadka je vseeno uspešno obkrožila Mesec in se je na koncu srečno vrnila na Zemljo.

Primerjava različnih modelov Colonial Vipers.

Naslednjič: Vesoljske ladje iz *Star Wars*. Končno!

APOLLO 13 – ZA KONEC TEGA NADALJEVANJA

Igrani dokumentarni film Apollo 13 – Huston we have a problem. Končno! Tudi »resnično« vesoljsko plovilo je našlo svoje mesto na filmu. Mislim, da bolje ne morem zaključiti tega nadaljevanja.

Kaj se je pravzaprav zgodilo z Apollom 13? To je bil tretji polet na Luno, ki se je pričel 11. aprila 1970. Cilj odprave je bilo gorovje Fra Mauro. Vse je potekalo zelo dobro, a dva dneva kasneje je na servisnem modulu

VAMPIRJEVA IZPOVED

(Odlomek iz še neobjavljene knjige ČARODEJKA)

Tanja Mencin

Zbit sem kot pes.

Polagam korake v hladen pločnik. V umazan pločnik. Vsepovsod smeti, oljni madeži, zastareli slinasti čikgumiji, prah, papirčki, cigaretni ogorki. Vse je nasmeteno in zasvinjano. Komunala spi svoje zimsko odsotnost, kakor da je zima kriva, ker je vse nasmeteno, kakor da je zima kriva, da svet spi svoje lahkotne sanje brezbržnosti.

Mesto se utaplja v mrak. Sonca ni več. Zašlo je pred nekaj minutami. Nad strehami arhitekturno razvejanih streh poplesavajo veter, golobje in tu pa tam kaka snežinka. Visok žerjav v daljavi žalobno sameva, njegov dolg drog spominja na velikansko ledeno svečo.

Rad hodim po pršiču. Rad oblikujem stopnje za katerimi hodi horda neznancev. Rad se sprehajam po sončnem zahodu. Zaradi tega, ker se v tem času mesto povsem predrugači.

Mrzka noč bo. Temna. Hladna. In negotova. Zato včasih sovražim to mesto. Ta siva brezoblična drevesa in zasmrjen zrak. Včasih sovražim pošvedrane ljudi, ki z

praznimi očmi hodijo mimo. Priznam, včasih sovražim vse, kar diha.

Tega večera, katerega krasijo le krakaste vrane in oddaljeni volkovi, sem slabe volje. Saj pravim - sam sem z svojo samoto. Gol. Osamljen. Lačen. Že več dni nisem jedel. Ja. Sam sem z svojo veličino. S svojo temno skrivnostjo.

Ator sem. Vampir. Doma z Gorjancev. In štejem stoletja. Vseeno mi je, kaj si misliš o meni. Zame boš vedno zgolj krhek sanjač. Samopriklicana žrtev. Človeški um je pač kletka. V tej kletki sem ždel trideset let. Preden sem se pred stoletji odločil prestopiti usodni prag. Nesmrtnost diši, kajpak. Ampak ti nimaš pojma kaj to v resnici pomeni. Vse kar sanjariš o meni so otroške fantazije.

Še vedno se spominjam tistega dne ...

Ušel sem inkviziciji. Obsodba, smrt na grmadi. Bežal sem dva dneva. S skrtil v neprodorne gozdove. In srečal Radoša. Ponudil mi je drugačno življenje.

Zdaj sem že stoletja vampir.

Zakon Krvi, ki smo ga zapisali je večen. Kri je naš sveti zakrament. Metafizičen pojem. Sveti gral Temnega Sveta. Presežek eksistence. Srčika Teme. Bistvo. Skrito tvojim očem. Skrito očem sveta, ki brezglavo pogublja samega sebe. Prikrito celo nam samim.

Ampak jaz imam rad veter. Rad občutim svoje lase, kako mi plapolajo v mladi noči. Rad občutim hladnost svojih neutripajočih žil in negibnost svojega srca. Rad vdihujem večnost trenutka. Rad imam mlada telesa. Takšna, ki se ljubko zvijajo v post mortem krču. Rad imam kri in življenje. Razumeš? Rad imam življenje. Življenje, ki se skozi temno sonce vleče iz veka v vek. Čakanje nekega konca ni za nas.

Pločnik pred menoj enakomerno teče. Mimo mene bežijo ljudje. Vsak z svojim kislim obrazom. V velikem loku se umaknem neki starki. Ko hušknje mimo mene zavonja od nje vonj po starosti. Preslaba kri, si mislim. Pa tako sem lačen.

Potem me vzdrami semafor. Prižge se zelena luč za pešce. Stečem čez cesto in porinem roke v globoke žepe črnega suknjiča. Ne zebe me, pa vendar hitim. Z velikimi koraki jo mahnem mimo Sanolaborja in proti parkirišču ob Zavodu za zaposlovanje.

Mahnem jo čez parkirišče. Vame skoraj zapelje rdeč golf znamke Rabbit. Kar luštna dvo vratna izvedba. To je dizel 1.6. TDI, 105 km, z 77 kW motorjem. Avto leta 2009. A kaj, ko je šoferka neka stara babica z očali.

»Hej!« zavpijem vanjo. »Pazi kako voziš!«

Babica zahupa in zakrili z rokami naj se ji vendarle že umaknem. Stopim vstran.

'Vraga, pa še ti!' si mislim. Če me že misliš povoziti, pa me daj. Zagotovo ti bo žal. Po parkirišču se ne divja. Po parkirišču se vozi strpno. Parkirišče pustim za seboj.

Spet prečkam cesto in zavijem v Opus. Kava, kavica, kofetki, bi kdo rekel. Ampak naj bo. Zajebancijo vedno prenesem. Še posebej od natakariče z konjsko čeljustjo. Všeč so mi njeni dolgi gosti blond lasje, čeprav na blondinke ne padam. Nikoli nisem. Všeč so mi drzne temnolaske z zelenimi očmi. Pa bo kdo rekel, da sem izbirčen. Ampak nič zato. Sem takšen, kakršen pač sem.

»Kako, Nataša?« brezbrizno vržem v blond punco, ki obstoji pred menoj.

»Nič ni,« pihne. »Kaj boš?«

»Kot po navadi.« odvrnem.

»Aha, deci merlota.«

»Ja.«

Zasuka se proč od mize in odrzri.

Prek kolen si poknem tanko odejo. Spet bo svinjsko mrzel večer, pomislim.

Z očmi preletim goste. Ni nas veliko. Le komu se pa ljubi zmrzovati zunaj na mrazu sredi decembra.

Dve mizi naprej stikati glavo dve pobarvani puncici. Glava ene je oranžna, druga vijolična. Ta mavrična paleta me spominja na pust. Medtem ko lahko eni vidim profil z ravnim nosom in majhnim podbradkom, pa me ta druga vsake toliko ošvrkne z radovednim pogledom.

Levo od mene se nad časopis sklanja nek upokojelec. Njegove oči bežijo med vrsticami spolitiziranih člankov.

'Bah!' si mislim. Pa še časopisi! Ne maram jih. Nikoli jih nisem maral prebirati. Raje imam kako dobro knjigo.

Ozrem se kvišku. Nad menoj se boči belo platno z reklamo. Laško, piše vsake toliko. Namrščim se. Zeleni napisi mi niso všeč. Predvsem zato ker ne maram piva. Raje imam rdeče vino. Spominja me na kri.

Potem k mizi pribriži Nataša.

»Tvoj deci rdečega vina,« mi pravi.

Pogledam jo. Zdi se mi bolj bleda kot po navadi.

»Ja, hvala ... Ampak bi kar plačal.«

»Prav,« mi pokima. »Evro in dvajset centov.«

Dam ji tisti drobiž. Nataša ga pobere z tankimi prsti in me pusti samega.

Gledam za njo. Jo preučujem?

Te je strah smrti punca? Pekla? Inkvizicija se je preoblekla. Nosi krinko krotkih zverin. Kaj češ, človeštvo je le še klišejski romantizem. Filmarji in pisatelji imajo ekskluzivno pravico do laganja. Že zaradi domišljije. So pač besede danes fleksibilno blago. Uničujoča turbulenca. Vampirji smo odrinjeni na rob Brezna. Prekleti in opresivni. Nizkofrekvenčni morilci. Ali pa izsanjani v solzave pripovedke. Ujeti smo v porozne možgane masovnih histerikov. Samo razdejanje nas je.

Razumeš? Takšno življenje ni naš cilj. Pa vendar ...

Geneza vampirja je ontološka zadeva.

In ti?

Aha, že vidim, kako hlepiš po mojem Oltarju. Zavidanje ni vrlina. Te preseneča, da vampirska logika ne prenaša omejenih zablod?

Preziram ljudi. Priznam. Vsaj tiste, ki nimajo Živega Duha. Mnogi so že mrtvi pri živem telesu. Pa vendar mi

ljubezen do življenja zapoveduje Učenje. Vampirji pač ne jokamo. Učimo se. Učimo in učimo. Pozverinjena duša je podla izmišljotina. Vampir ne ubija. Ne čisto zares.

Zlaganost navideznega je premostljiva.

Presegaj! Presegaj! Vedno presegaj! Če tega ne razumeš, si enoumen. A to ni za nas.

Bi me rad spoznal? Potem ne prisegaj na veličino lastnih dejanj. Ne prisegaj nikomur! To počnejo psi razuma. Njihov zakaj vedno rodi zato ker. Yog-Sothothova pajčevina.

Bi me rad srečal? Hm. Sonca noči ne moreš uzreti. Ampak če ob večerih pogledaš čez rame in ugledaš lastno senco, kako se samohoteno premakne, potem sem tu ... nekje v bližini. Čakam in opazujem. Samo čakam.

Pa veš, da se vsaka žrtev ponudi sama? V svoji kratkovidni pameti in zbledelem značaju. Takšni so vedno lahek plen.

Bi rad doumel? Potem prinesi živo žrtev na oltar Nesmrtnih. Kodeks Oltarja velja za vse. Posedujem Znanje Spečih Davnih bogov. Ne bom ga kar tako delil s teboj.

Pa vendar imam rad poezijo. In včasih hrepenim po Soncu Dneva. Pač nisem porfirik. In nikar ne reci, da je to laž. Nikoli ne lažem. Neusmiljena resnicoljubnost je moja vrlina. In ti? Vprašaj se, kako te vidim ... V hipofizi tvojega spomina so samo usahle oči bledih impresij. Nič ni zadaj na obzorju tega planeta – le brezimna ravan tvoje duše in oleseneli čuti tvojega telesa.

Nova niša nekropole?

Jaz sem še vedno lačen ...

VILE

Andrej Ivanuša

V laboratoriju je vladala tišina. Mladi Gillas se je še enkrat ozrl po prostoru, ki je bil nabit z aparaturami vseh vrst. Digitalne naprave so tiho brnele in ekrani so sevali z enakomerno modrikasto svetlobo. Zadovoljno je pomislil, da bo lahko jutri pred vsem svetom pokazal najnovejši tehnološki preboj v razumevanju časa in prostora. On in še nekaj raziskovalcev iz različnih laboratorijev po vsem svetu. Odkrili so tunel v nov svet!

Previdno in tiho je zaprl vrata za seboj. Počasi se je v sobi temnilo, ko so se ekrani pričeli ugašati. Skozi drobno okno, ki je bilo precej visoko, je prodiral neonski blišč iz zunanosti in oprema laboratorija je trepetala v raznobarni svetlobi. A kljub temu so se v mračni sobi komaj lahko zaznali predmeti. Tekočine v bučkah in v epruvetah so lahko klokotale.

Nenadoma je iz ene izmed njih skočila na tla drobna kapljica. Ko se je dotaknila tal, se je začela kaditi in dim se je začel dvigovati proti stropu. Iz dimastega tkanja je nastalo nekaj, kar je bilo podobno človeškemu telesu z dolgimi, prosojnimi rokami in nogami. Na koncu se je oblikovala še glava. Vendar je bilo telo nestvarno in zdelo se je, kakor bi se ne dotikalo tal. Iz epruvete je skočila še ena kapljica in se prav tako začela kaditi. Počasi je rastla in se spremenila v prozorno telo. Bila sta 'on' in 'ona'. Počasi sta postajala gostejša in čez nekaj časa sta dobila stvarno obliko.

»Neprijetno mi je v tej preobleki,« je dejala Ona.

»Potrpi! Za naše bova storila vse! Bolje je, če se lotiš dela,« je odvrnil On. Njun glas se je zdel oddaljen šepet poln votlih odmevov.

Njuni večji prsti so začeli nenavadno igro. Tekala sta od epruvete do epruvete. Zdelo se je kakor ples vilinskih bitij. Iz epruvet so pričele skakati mnoge kapljice. Laboratorij so napolnila pajčevinasta bitja.

»Ta svet je tako čuden!« je dejalo eno izmed njih.

»Ne govori!« jo je opozorilo drugo. »Lahko te sliši straža! Prav dobro veš, kaj vse se ti lahko pripeti, če te dobi v roke Deveterica!«

Ona in on, kakor od-matere-rojena, sta se gibčno sukala naokoli in plesala tuj ples. Takšnih gibov človeško telo ne bi zmoglo.

Tekočine v epruvetah so se zganile in začele vreti. Spreminjale so barvo in se pretočile po cevkah. Iz njih je začelo pršeti na tisoče kapljic, ki so se spreminjale v prosojne vile in vilince.

»Ne maram vojne!« je dejalo dimasto bitje, ki se je oblikovalo v žensko.

»Jaz tudi ne! Toda tiho bodi, dokler se ne konča preobrazba! Lahko te sliši Straža!« je odvrnilo drugo.

Kmalu je bila soba polna megličastih bitij. Drug drugemu so stopali po prstih in se tiščali. Nekateri so se prepletli in znova razpletli.

Najbolj aktivni so pričeli uhajati pod strop.

»Za menoj!« je ukazal moški, ki se je prvi udejanil v laboratoriju. Stanjšal se je v dolgo nit in se zrinil skozi ključavnico. Ona pa se je stanjšala na debelost papirja in se zrinila skozi režo pod vrati. Ostali so jima molče sledili.

Skozi epruvete so prihajala vedno nova in nova vilinska bitja. Lahkotni kakor snežinke so se spustili po stropnicah, v preddverju odvihrali nad glavo varnostnika, ki je spal. Neskončno tiho in previdno so hiteli mimo nadzornih kamer in alarmnih laserskih sprožilcev in se odpravili na prosto. Zdrsli so po nebu in gnani z nevidno silo zaplesali pod neonskimi lučmi mesta, ki je spalo.

Le redki pijančki so krevsali po ulicah. Mesec se je hudomušno smejal z neba. Prosojni 'oblački' so se vrteli v krogu in zaplesali okrog hiš. Plavali so po vsem mestu in iz laboratorija so še prihajala vedno nova in nova puhasta bitja. Pravzaprav iz vseh laboratorijev na svetu. Hitela so na vse strani in plavala nad mesti kakor prosojne meglice. Bilo jih je na tisoče, nato na sto tisoče in še nekaj trenutkov kasneje jih je bilo na milijone.

Nato so se prosojne vile nenadoma zrinile skozi odprta okna, pod vrati in ključavnicami v stanovanja ljudi. Vsaka si je izbrala svojega človeka.

Ko je mesec zašel, je imel vsak človek na čelu svojo kapljico. Šele takrat so psi pred hišami nekaj posumili. Začeli so presunljivo zavijati. Bilo je prepozno. Ko se je prikazal še zadnji žarek zahajajočega meseca, so kapljice začele srkati človeško bit.

Zjutraj na Zemlji ni živel noben Zemljan več.

Nekje daleč v drugem, vzporednem vesolju je Modra kapljica-vila poročala svetu Deveterice:

»Modri planet je osvojen! Naša trans-materialna aplikacija je uspela. Vsi so se brez izgub prebili skozi hipno-prostorske manipulatorje, ki so jih prebivalci Modrega planeta odprli za nas!«

Prosojne, oblačkaste vile iz sveta Deveterice so se spogledale in zadovoljno pokimale. Odlično so rešile problem prenaseljenosti. Kam pa naj bi sicer dali sto petdeset milijard vil?

NANAH JE BIL ZVIT

Andrej Ivanuša

NANAH JE BIL ZVIT ...

... in tega se je dobro zavedal. Od zadovoljstva je pokazal svoje bele in ostre zobe in stisnil skozi goltanec krik, ki se je odbil od ostrega roba gozda.

Pogled mu je zdrsel preko vitkih dreves ob gozdnem robu, mimo reke, travnika do votlin, ki jih je še komaj mogel zaznati z očesom. To je bil Njihov svet. Prebivali so v votlinah. Počasi se je spustil na vse štiri okončine. Če je počival, je bil takšen položaj telesa najugodnejši. Hodil pa je vedno po dveh. Le, če je bil v hudi nevarnosti, je tekkel po vseh štirih.

Toda Nanah je bil zviti. Že dolgo ni več tekkel po štirih. Vračal se je. Domov, k Njim. Bilo je že dolgo, odkar je moral oditi iz plemena.

Njegova bela dlaka je bila nasršena. Pogladi je črno liso, ki jo je imel na prsih. To je bilo vse, kar je bilo črnega na njem. Prav zaradi belega kožuha je moral oditi. Izgnan je bil.

Toda Nanah je bil zviti. Preživel je, ker je bil tako

neznansko moder, bolj kakor starci iz plemena. Preživel je, ker je bil tako močan, bolj kakor vodja plemena. Zdaj je bil čas, da se vrne. Kajti ... bil je zviti, bil je moder, bil je močan. Od zadovoljstva je spet pokazal svoje ostre in bele zobe in znova stisnil skozi goltanec močan krik, ki je vznemiril vse v plemenu.

Opazil je, da so se močni samci postavili v bran pred votlino. Daleč pred njimi je stal vodja, visok, črn kot noč in močan. Toda Nanah je bil zviti. Pograbil je goreče poleno, ki je ležalo ob njegovih nogah in vihteč ga je stekel proti vodji.

Zvečer je zadovoljno grčal in grgal v največji luknji v kotu votline. Ob njem so spale tri najlepše samice. Na toplem, ob njem. Kakor začaran je strmел v rdeče plamene.

Kajti Nanah je zdaj bil vodja plemena in imel je voljne samice ob sebi. V sebi se je zadovoljno smejal, kajti bil je zviti ...

... IN IMEL JE OGENJ.

KNJIGA PREDNIKOV

Andrej Ivanuša

Veliki Lovec je bil spreten in močan. Sklonil se je k žgalnemu oltarju. Na njem je smodil zajca s štirimi ušesi in z mlahavo peto taca, ki je rasla s hrbta živali. Ob Lovcu je klečal Veliki Vrač in se klanjal z njim. Ko je Veliki Lovec svoje lice prislonil na zemljo, je Veliki vrač z vsemi šestprstimi rokami vzel šest glinastih ploščic in jih kakor domine razpostavil pred seboj na trdo steptana ilovnata tla.

»Zdaj poslušaj, o Veliki Lovec,« je dejal Veliki Vrač z močnim glasom. Dvignil je prvo ploščico in si jo podržal pred obraz z dvema rokama, s tretjo je počasi kazal vrste na ploščici, ostale tri roke pa so mu mirno počivale na kolenih. »Poslušaj! Kajti besede prihajajo skozi moja edina usta v vseh osem tvojih ušes s teh Svetih plošč knjige Prednikov. Bili so veliki, kajti vladali so Naravi.«

»Poslušam!« je prikimal Veliki Lovec. Veliki Vrač je nadaljeval:

»... in Bog Amerika je dejal svojim služabnikom: 'O moji služabniki! Uničite! Uničite mesta pohujšanja neparavega Boga Rusja!' Tako jim je govoril Bog Amerika! A služabniki so vprašali: '... in kaj, če so tam lepa mesta, kjer ni pohujšanja?' Tako so vprašali služabniki.«

Veliki vrač je odložil prvo ploščico. Dvignil je drugo:

»... in Bog Amerika se je strašno razsrdil na svoje služabnike. Tako je jezen dejal: 'Narod Boga Rusja je pričel

z vojno in njihova vojna ni prava!' Tako je služabnikom dejal Bog Amerika: 'Zato morajo delati pokoro. Zato jim uničite mesta. Z ognjem in gromom in bliskom in žveplom jih uničite!« Tako je dejal Bog Amerika.«

Veliki Vrač je s četrto roko vzel naslednjo ploščico:

»... in Bog Amerika je dežil nad mesta Boga Rusja žveplo in atomski ogenj. Tako je naredil Bog Amerika. Pokončal je ta mesta in ravnino in vse tiste, ki so bivali v mestih, in vse kar je raslo. Gledal je Bog Amerika, in glej - dim se je vzdigal od zemlje kakor dim nad ognjiščem.«

Ko je Veliki Vrač prebral vse ploščice, se je Veliki Lovec vzdignil in v zahvalo podaril velikemu Vraču svež kos mesa triglavega goveda, ki ga je odrezal s plena preden je prišel v svetišče. Veliki Lovec je zaprl tretje oko, ki ga je imel na temenu. Prav zaradi tega očesa je bil tako uspešen lovec. Bil je ponosen nase, da je tako spreten in močan in tako podoben Velikim prednikom, ki so vladali Naravi.

Vendar mu kljub temu, da mu je Veliki Vrač že skoraj prebral vse Svete plošče knjige Prednikov, nekaj le ni bilo čisto jasno. Razmišljal je:

»Če so Predniki vladali Naravi, kako to, da so izginili? Zakaj jih ni več? Kakšen je ta 'atomski ogenj'?« Zmajal je z glavo in smuknil v komaj prehodno džunglo. V njej je samo on poznal skrite steze.

GOSPOD NIKDO

Vid Pečjak

Oto Uzič se je usedel na prostor za obtožence. Prisedel je njegov branilec Ezdro Raper in mu pokazal spise. Oto jih ni niti prelistal, temveč je le odgovoril:

»Popolnoma ti zaupam, svoj posel poznaš bolje kot jaz.«

Obtoženec je sedel vzravnano in na videz malomarno na stolu za obtožence. Prekrižal je nogi in pomahal novinarjem, ki so sedeli v drugi in tretji vrsti.

»Zdravo,« je pozdravil Beti Right, novinarko The World Newsa, s katero sta že nekajkrat obedovala v najbolj elitnih restavracijah otoka.

Naprej od tretje vrste je sedelo radovedno občinstvo, ki je prišlo na sojenje desetletja. Občinstvo je zaprepadeno strmelo v njegov obraz s pretrganim lasiščem, skozi katerega se je bleščala zlata plošča, polnim brazgotin ter predolgim nosom in štrlečo brado. Nekateri so opazili, da ga niso privedli vklenjenega, ker si je eno roko lahko enostavno snel, kar je pokazal vsemu občinstvu.

Čisto zadaj se je gnetlo dvajset porotnikov. Polglasno so se pogovarjali, dokler ni sodnik zahteval tišino.

Oto ni poslušal tožilca Filipa Bombo, ki je z monotonim glasom bral obtožbo, da je gospod Uzič izpraznil največjo banko na svetu, First World Bank, in odnesel 10 milijonov Weltov. Imenoval ga je ropar stoletja, nevarnost za človeštvo, apokaliptični duh, bančna godzila, a tudi ostroumni tat, zlati Boy, računalniški genij in podobno.

Besedo je dobil branilec.

»Vse lepo in prav,« je začel svoj nagovor, »vendar nimate v rokah pravega obtoženca, tistega, ki je oropal First World Bak,« je dejal. Stegnil je roko in pokazal na obtoženca.

»Pravim, da ta človek ni in nikoli ni bil Oto Uzič. Če pa nekdo ni prisoten, mu ne morete soditi.«

V dvorani je zašumelo. Novinarji so začeli fotografirati sodni zbor, nekaj pa se jih je zmuznilo ven in si pritisnilo telemobile k ušesu.

Tožilec je zavpil: »

Kaj pravite? Da ta človek ni in nikoli ni bil Oto Uzič? Kdo pa sedi na stolu zraven vas? Komu pa potemtakem sodimo danes? Svetemu luleku?«

»Ne vem,« je odgovoril branilec, »vem pa, da pred vami ne sedi gospod Uzič in da ne morete soditi nekemu, ki ni to, ker menite, da je. Gospodu Neuziču.«

»Torej bomo sodili gospodu Nikogarju. Zaradi mene se lahko piše celo Julij Cezar. Ime ne spremeni dejanja.«

Sodnik se je obrnil k obtožencu in vprašal:

»Prejle ste potrdili, da ste Oto Uzič. Zdaj vas pa ponovno vprašam, ali ste v resnici oseba s tem imenom?«

Obtoženi je spačil obraz in zajecjal:

»Kakor se vzame. V bistvu pa jutri zvem in vam zato ne morem odgovoriti precej.«

Zagovornik Raper je pojasnil, da obtoženec še ne more dobro govoriti, posebno slovnica mu dela težave. Sodnik Telebajs je skočil pokonci in zavpil:

»Vidva se norčujeta iz nas!«

»Nikakor,« je odgovoril Raper. »Toda ta človek v resnici ni Oto Uzič.«

Sodnik se je nagnil k tajnici in velel:

»Preberite še enkrat obtoženčeve osebne podatke in pokažite njegove fotografije.«

Tajnica je brala:

»Oto Uzič je rojen leta 2080 v Skopju kot tretji sin albanskega očeta Muharema in makedonske matere Ilonke.«

Na sodnem ekranu se je prikazal rojstni list in podobe staršev. Nadaljevala je:

»V osnovno šolo je hodil v rodnemu Skopju, na Beograjski univerzi pa je študiral forenziko in medicino, ki pa jo ni končal.«

Prikazale so se Otove fotografije iz različnih obdobij.

»Bil je eden najboljših učencev forenzike in večino izpitov je izdelal z odliko. Vstopil je v jugoslovansko diplomatsko službo in nekaj časa delal kot agent Sipa v Beogradu in Londonu, kjer je imel poleg tega še uradno funkcijo tiskovnega atašeja.«

»Zgolj za blef,« jo je prekinil Raper. Tajnica se je naredila, kot da ga ni slišala.

»Oto se kot agent ni obnesel in so ga zaradi manjšega prekrška odpustili. Obtožen je bil prikrivanja informacij.«

»Katerih?« je vprašal tožilec Tuš. »Pomembnih za državno varnost v nekdanji državi?«

»Neeee!« je odgovoril Raper.

»Katerih?« je ponovil Tuš.

»Poleg drugega ni povedal, kje se nahaja vojni zločinec Ante Pavelič.«

»Ta hudič! Sodelavec Hitlerja.«

Nekdo v dvorani je zakričal, ženska zraven njega pa je zamahala z dežnikom.

»Pa je vedel zanj? In kaj je bilo v ozadju? Podkupnina?«

»Tega nihče ne ve. Morda je kaj odkril gospod Raper, ki ga je lovil?«

»Žal je pravočasno pobegnil v Španijo.«

Tajnica je nadaljevala:

»Gospod Uzič je doživel v svojem življenju veliko

nezgod. Že v diplomatski službi se je nevarno poškodoval z avtom in v vojno medicinskem zavodu v Beogradu so mu komaj rešili življenje.« Na ekranu s je prikazal zdravniški izvid, ki ga je podpisal dr. Peter Urh.

»Zaposlil se je v Sarajevski privatni firmi Pristop, a tudi tam ni ostal dolgo. Ker je bil hud invalid, so ga zdravili več mesecev. Ležal je v sosednji sobi kot zadnji predsednik Jugoslavije Branko Nikolič. Veliko sta govorila ...«

»O čem?«

»O vsem mogočem, celo o osvajanju Lune.«

»Najbrž ne samo o Luni.«

»Elektronski snemalci v stropu so bili pokvarjeni in zato nihče ne ve, o čem sta še govorila in kaj pripravljala. Bojda sta pošiljala Srbom, ki so obkoljevali Sarajevo, neke svetlobne signale, kar pa ni dokazano. V njuno sobo je priletela mina in jo povsem razbila. Le gospod Oto Uzić si je komaj rešil življenje, ker se je skrtil za omaro, ki je bila zaradi pomembnih dokumentov še dodatno okrepljena. A ga je mina razmesarila.«

»Je vedel, da bo priletela?« je vprašal tožilec.

»Kaj pa vi mislite? Mine se ne da napovedati vnaprej,« ga je zavrnil branilec.

»Ste služili vojsko v Natu?«

»Kakopak! Bil sem v Drugem konjeniškem bataljonu.«

»Kakšnem? Konjeniškem? Ste s konjev streljali tanke?« Zamahnil je z roko in dejal:

»Pustimo zdaj to. Bom pa vesel, če mi boste pri pitju kave to razložili.« Pomignil je tajnici, naj nadaljuje. Brala je:

»Rane in zlomi so bili tako hudi, da so ranjenca prepeljali najprej v Ljubljano in nato v Pariz, kjer so ga dobili v roke najboljši francoski kirurgi. Mesec dni je visel med življenjem in smrtjo. Tam ga je obiskal njegov brat Ibro, ki je kasneje izjavil, da Oto tokrat ne bo preživel. Vendar je čudežno preživel in odšel na dolgotrajno rehabilitacijo v Natovo vojaško zdravilišče v črnogorskem primorju. Vendar Oto ni dolgo ostal v civilni službi. Dobil je naziv Afriški general, ker se je bojeval v Kongu, Ugandi, Nigeriji in Libiji in tam igral afriškega zvezdnika. Povsod je bil ranjen in vedno so ga zdravili v Parizu. Nagrabil si je ogromno denarja, ki ga je razdelil afriškim javnih hišam po vseh državah črne celine.«

»Torej gre za velikega humanista,« je ironično pripomnil tožilec Tur. »Prej bi rekel, da za raznašalca aidsa.«

Oglasil se je zagovornik Raper:

»V številnih bolnicah, kjer so ga pod vodstvom francoskih zdravnikov obnavljali, je imel vlogo nekakšnega poskusnega zajčka. Le malo ljudi je toliko pretrpelo, zato so hoteli videti, kako daleč lahko pridejo. Postopoma so mu zamenjali vse organe. Najprej s pomočjo darovalcev, kasneje pa z matičimi celicami in umetnimi organi. V gospodu Uziću danes ni biološke celice, ki bi jo podedoval iz svojih mladih let. Zatorej lahko po pravici rečemo, da ne sodimo Otu Uziću, temveč gospodu z imenom Nigdo.«

Njegovo izvajanje so spremljale ustrezne slike na sodnem ekranu.

»So zamenjali tudi možgane?« je vprašal sodnik Telebajs.

»Seveda. To bil zadnji poseg,« je odgovoril dr. Pihler, ki je kot priča spremljal proces.

Sodnik je za dva dni prekinil proces in tedaj se je vnela pravcata ideološka vojna. Najprej se je oglasil cerkveni teoretik, nadškof Urar. Na TV ekranu je grmel, da je v tem primeru izginilo samo telo, ne pa večna duša.

»Nič nimamo proti medicinski tehniki, ki pa vidi samo organizem, a ne tistega, ki je v njem.«

»Ne vidi duše?« je vprašala neka novinarka.

»Jo morda vi vidite?«

»Duša ni vidna, vendar jo čutim. Vsakdo, ki se poglubi vase, jo čuti. Ponarejeni stavek: Čutim, torej sem, lahko obrnemo: Sem, ker čutim.«

»Potemtakem je Oto telo brez duše. Neke vrste humanoidni robot, android. Ali niso taki ljudje nevarni? Ker vedo, da ne pridejo v nebesa, nimajo morale niti obzirrov.«

Toda gospod Urar ni hotel odgovarjati naprej.

Pravniki pa so rešili vprašanje pragmatično.

»Dokler imamo dokumente in priče, imamo pravico soditi gospodu Nikdoju,« je odgovoril dr. Schwartz iz pravne fakultete v Hamburgu. »Strinjam se, da ime ni pomembno.«

Filozof dr. Dižek je odgovoril bolj zapleteno.

»Bistvo duše leži v straniščni školjki,« je začel svojo govoranco. »Zato je pomembno, ali gospod Oto odvaja blato in urin ali ne. V tem primeru asimilira hrano in je torej človek. Če pa ne odvaja odvečnih produktov svoje- ga črevesja, je robot in ga nimamo pravice soditi.« Govoril je tudi o morali in družbeni držbi posameznika. Ne bi zaprl ust, če ga novinar ne bi zaustavil.

Tudi porotniki so se dolgo prerekali. Ker pa jim sodišče ni namenilo hrane, so navsezadnje odločili, da se Nikdoju ne sodi. V časopisih in na TV pa so še dolga leta spraševali, komu naj se sodi namesto njemu. Okradena banka je zahtevala, naj ji denar povrne državna blagajna. Seveda ga ni dobila.

»Gospod Oto Uzić alias Nikdo nas je povlekel za nos,« je napisala novinarka Beti Right v časopis The World News. »Ni se razkril, ko je še sedel na zatožni klopi, marveč je čakal do konca razprave, čeprav je vedel, da ni to, kar naj bi bil. Izbruhnila je svojevrstna senzacija, Uzić pa je postal svetovni zvezdnik! V medijih se je pojavil 2.500-krat, fotografirali pa so ga 1.800-krat. Filmska agencija Europa Film Association pripravlja film z naslovom Pot v Nebesa. In kdo mislite da gre v nebesa? Naš Oto seveda.«

Novinarka Olga Jacob je v nekem lokalnem časopisu napisala:

»In nikar ne mislite, da senzacija ne prinaša gospodu Uziću denar? Vsak televizijski nastop in vsak intervju mu bogato plačajo in vsaka njegova beseda je vredna vsaj sto weltov. Mi pa vemo, da gospod Uzić zelo rad govori.«

<>

CIRKUS

Edo Rodošek

*Kaj strupa daješ mi iz svoje čaše?
Zakaj nasledek tvoj je grenka rana?*
Simon Jenko

"Tara," je rekel in jo pogledal preko roba očal, "tukaj piše, da je včeraj prišel cirkus Bodoni v mesto. Menda ostanejo kak mesec ali dva."

Žena je samo za hip odvrnila pogled od šopa zelenjave, ki jo je sekljala s kratkimi, urnimi gibi.

"Bodoni? Slišala sem že zanj. Pravijo, da imajo prav fantastično točko na trapezu. Ga bova šla kaj pogledat?"

"Briga tebe za trapez. Saj vem, da ti je samo do vedeževalke."

"Pa kaj potem. Imam pač rada, če mi kdaj pa kdaj preberejo z dlani, kaj lahko pričakujem. Veš, ko sem bila še najstnica, je prišel tak sejmarski voz v našo vas in tista ciganka tedaj mi je marsikaj uganila, da veš."

"Uganila je predvsem to, da bo od take lahkoverne avše, kot si ti, zlahka izmamila iz žepa denar v zameno za prazne marnje."

Nehala je sekljati zelenjavo in uprla oči vanj.

"Dobro, dobro, saj bova šla. Ampak šele čez par dni, ko se malo poleže prvi naval. Mogoče imajo tudi kakšnega dobrega hipnotizerja."

"Briga tebe za hipnotizerja, Marcel. Dobro vem, da se boš spet ves čas sukala samo okrog kletk z živalmi. In po možnosti boš spet skušal podkupiti krotilca, da ti dovoli pomagati pri kopanju kakega slona."

Oglasil se je zvonec z vhoda na njuno ograjeno dvorišče. Marcel je vstal in pogledal skozi okno.

"Grem jaz, poštar je. Najbrž mi je prinesel najnovejšo številko *Ogrožene narave*."

Tara ga je videla, kako koraka po vrtni potki, kako se nekaj meni s poštarjem in kako se oba smejeta. Potem je šel poštar dalje, po pločniku pa je skrivljeno prikrevsala stara Reza in proseče stegnila umazano roko. Marcel je pobrskal po žepih in ji dal bankovec. Nazaj grede je pomahal Grosmanu, ki je onstran žive meje zalival svoje geranije, izmed gredic pa je prihajal pridušeni vrišč njegovih otrok.

Ko je prišel z revijo v roki spet v kuhinjo, mu je rekla:

"Rezi bi bil moral dati samo drobiž; z njim bi si mogoče kupila kruha. S petakom pa bo gotovo šla v bife in ga zapravila za brinovec. Saj jo poznaš."

Skomignil je z rameni.

"Ah, kaj, vsak ima pravico, da si sam izbere, kaj bo malical."

Sklonil se je in raztreseno pobožal Mrnjavko, ki se mu je prišla podrgnit ob hlačnico. Nagrbančila je svoj črnobeli hrbet in narahlo zapredla, nakar je skočila na stol, pa na mizo, tik krožnika s kolači.

"Zakaj krmiš mačko z mlečnimi piškoti? Le poglej, kako rejena je."

"Če je pa tako nora nanje. No, torej – kdaj bova šla pogledat tale cirkus?"

Njun stari, zvesti ford je prav po polžje lezel skozi razigrano gnečo v Zabaviščnem parku. Otroci so držali v rokah vrvice s pisanimi balončki, v rokah so vihteli palčke s sladkorno peno, lica so jim rdela od vesele razvnetosti, veselo so vreščali in moledovali starše, naj jim dovolijo še eno, samo še eno vožnjo z vrtiljakom.

"To je brezupno," je rekel. "Nima smisla še naprej iskati prosto parkirno mesto; vsa so že zdavnaj zasedena. Le zakaj sem se ti pustil pregovoriti, da sva šla v tole norišnico, ko bi lahko namesto tega ..."

"Lej, Marcel, tule na levi!"

Potrobil je, ostro zavil in se le par sekund pred nekim tekmečem zrinil na edini še nezasedeni prostor. Izstopila sta in ko je zaklepal avto, mu je zdrsnilo, da se je komaj še ujel.

"Prekleta reč. Saj ni nobene trave več, samo še razhojeno močvirje."

"Vem," je rekla in se zahihitala. "En čevelj sem komaj še rešila iz blata. Daj mi roko, lepi princ, da ne boš izgubil svoje Pepelke."

"Izvoli. Tako bova pač pogrnila oba skupaj. Čeprav se res ne spomnim, da bi tisti duhovnik na najini poroki rekel med drugim tudi ... na suhem in v blatu ..."

Vrsta pred blagajno je bila brezupno dolga, tako da je Marcel raje takoj kupil karte od preprodajalca.

"Tole si pa krepko preplačal, veš."

Zmignil je z rameni.

"Prava reč. Pravi stroški naju čakajo šele pozneje – pranje avta, kemična čistilnica, pest pomirjevalnih tablet, da bom lahko pozabil vse to ..."

"Kje sediva? Tukaj piše vhod B. In kje je vhod B?"

"Pojdiva kar naokrog šotora, slejkoprej bova naletela nanj."

Prišla sta do vhoda, vendar je ta žal nosil oznako A. Tara je biljeterja v klovnovski obleki proseče pocukala za široki rokav.

"Nič se ne sekirajta, kar noter. Ni važno, kaj piše na kartah, številke so tam samo zaradi lepšega. Kar sedita, kamor hočeta."

Začela sta se prerivati skozi gosti vrvež, godba je oglušujoče grmela, bobni so vneto ropotali, nekdo jima je tik pred obrazom potrobil na majčken saksofon, potreseno žaganje se jima je lepilo na blatne čevlje. Spet je bila ona tista, ki je našla nekaj malega prostora na eni od klopi, da sta lahko sedla, stisnjena med debeluha in mamico z otročkom v naročju.

"Nikar ne delaj tak mučeniški obraz. Saj mogoče ne bo tako zanič"

"Samo da si ti srečna, dragica."

Uvodno čvekanje oglaševalca, oblečenega v zlato in škrlat, je bilo kmalu mimo, velika dvojna zavesa v ozadju arene se je razprla in zdaj je Marcel kar nenadoma oživel.

"Poglej, sloni! Štirje – šest! "

"Pa res! Tisti prvi je naravnost veličasten!"

Zaploskala je, oči so se ji radostno svetile. Za sloni so prišli jezdecji na konjih – trije črno lasci in otopelo gledajoči šimpanz, ženska v bleščicah je pokala z dolgim bičem in na široko razkazovala zobovje. Potem je nastopil človek kača, pa krotilci psov, pa hodec po vrvi. Vse kot vedno, a nobena reč nič posebnega. Dolgo pričakovana točka na trapezu pa je bila veliko razočaranje celo za Taro. Videl je njen obraz in ko ji je z ustnicami tik njenega ušesa nekaj zašepetal, je molče prikimala. Dvignila sta se in se odkradla ven skozi nekaj zamudnikov, ki so šele prihajali noter, trušč za njima je počasi postal znosnejši.

"Uh," je rekla in se ga oprijela pod pazduho, "ali ti že kaj slišiš?"

"Komajda. Tiste zoprne viže, ki so jo toliko ponavljali, pa se najbrž ne bom mogel znebiti kar ves teden. Kam bi zdaj rada? V hišo strahov?"

Odkimala je in ga nežno potegnila za seboj, mimo vrste barak, osvetljenih z žarometi.

"Kako skrivnostni videz imajo, kajne?"

"Da. Zato pa so predstave vedno o mraku, da se ne vidi, kako je vse zguljeno."

"Ti si tak preklemski realist. Prav nobenega smisla za črno vzdušje nimaš. Jaz pa na takem kraju nekako postanem spet desetletna smrkla."

"S kitami in pegami, kot Pika Nogavička?"

"Kit nisem nikoli nosila, vedno so me strigli na kratko. Nekaj malega peg pa imam še zdaj, a si jih ... Joj, Marcel!"

Ustavila se je tako nenadno, da ga je napol zasukalo. Sledil je s pogledom njenemu kazalcu.

»Kaj pa si našla – ah da, seveda. Zato sva pravzaprav prišla semkaj. *Vsevedna Fatima, preteklost, prihodnost, nasveti za vas.* Kakšno zguljeno, nedomiselnost ime. Greš resnično noter?«

"Kakšno vprašanje! Daj mi desetaka, prosim."

Pomolil ji je bankovec in se namršil. "Veš, jaz bi rad imel tako službo – šestdeset dolarjev na uro, davka prosto. Saj to je skoraj toliko, kot ti zaračuna kakšen prvovrstni psihiater."

"... ki prav tako samo otrobe veže. Me boš počakal tukaj? Saj ne bom notri dlje kot kakih deset minut – no, mogoče četrt ure."

"Mi še na misel ne pride. Zdaj poiščem šotor s trebušnjimi plesalkami; tam bodo gotovo imeli tudi arak in kakšno opijevno pipo. Pred svitom me ne dobiš ven. Saj lahko pokličeš taksi, da te spravi domov, kajne, dragica?"

Pogledala ga je izpod čela.

"No, prav. Malo grem pač pogledat naokrog po stojnicah, streljal bom z zračno puško in ti prinesel medvedka, če ga bom dobil. Čez dvajset minut te počakam tukaj."

Ko je Tara prišla spet ven, vsa osupla, zbegana in globoko razočarana, Marcela še ni bilo. Seveda, saj je minilo komaj kakih pet minut – opravila pa tako ni ničesar. Zdaj jo je začela grabiti tudi jeza. Začela je korakati vzdolž vrste stojnic, da bi se malo pomirila. Saj mora tukaj nekje zagledati moža.

Kaj takega si ne bi mogla predstavljati niti v sanjah. Tista babura tam notri mora biti čisto zmešana. Najprej je bila seveda vsa medena, dala ji je na izbiro kristalno kroglo, prerokovanje iz kavne usedline ali branje usode z roke. Ko pa ji je Tara pomolila levo dlan, jo je ciganka podržala pod močno luč, nato pa kar na lepem obmolnila in njen temno zagoreli obraz je postal nekako otrpel. Izpustila je Tarino roko, vstala in ji spet potisnila v dlan tistega desetaka, ki ga je bila vnaprej sprejela kot plačilo. Sploh ni poslušala Tarinih ugovorov – z gospejine dlani žal ne more razbrati ničesar, ji je prav žal, to se pač včasih dogodi, milostljiva gospa naj ji oprost, pa brez zamere, želi ji še lep večer, nasvidenje – in jo vljudno izrinila iz šotora.

Nora je, ta vražja ciganka, druge razlage ni. Sicer pa – kdo jo sploh rabi! Bilo je pravzaprav neumno od nje, da je zvelkla Marcela v tale trapasti cirkus. Mnogo preveč si je bila obetala od tega prerokovanja. In sicer samo zaradi nekega zbledelega mladostnega spomina. Najbolje bo, da kar pozabi na vse skupaj. Zdaj pa se mora že vrniti nazaj na dogovorjeno mesto; lahko da jo Marcel tam že čaka.

Zagledala ga je že po nekaj korakih. Stal je ob poti sam samcat, na neki zaplati trave, s hrptom obrnjen proti živahnemu toku vseh ostalih obiskovalcev. Zdaj se je zavedla, da je to izdvojeno, nepremično postavo ošnila z očmi že tja grede, a ga tedaj sploh ni spoznala.

"Marcell!"

Obrnil se je počasi, odsotno, začudil jo je njegov prazen pogled.

"Je vse v redu?"

Molče je prikimal in počasi, nekako obotavljivo stopil tistih nekaj korakov do nje. Sploh je ni pogledal, pač pa si je pobrskal po žepih in izvlekel avtomobilske ključe, s

čemer je pokazal, da se želi vrniti domov.

Ko sta korakala proti parkingu, ga je pogledala od strani in zazdela se ji je, da je zdaj ... no, nekako drugačen. Ni si bil podoben. Stroge ustnice, naprej potisnjena brada, vztrajno naravnost uprt pogled – je bil Marcel že vseskozi tak? Najbrž je bil – seveda je moral biti tak. Zaboga, saj sta poročena že sedem let, menda že pozna svojega moža. A ta molčeča hoja jo je delala živčno.

"Si našel kaj zanimivega?"

Ravnodušno je zmignil z rameni, ne da bi jo pogledal.

"Vidim, da mi nisi prinesel nobenega plišatega medvedka," ni odnehala, "torej nocoj nisi streljal posebno dobro."

"Sploh nisem streljal," je rekel kratko.

"Nisi? Potem pa si šel gotovo gledat levje mladiče tam zadaj, za areno? Ali hipnotizerja? Hišo strahov?"

Njegovo zaporedno odkimavanje jo je razdražilo.

"Zaboga, ne bodi no tako vražje skrivnosten! Kje si bil?"

Za trenutek se je obotavljal.

"Pri nekem krošnjarju sem bil. Njegov šotor je tam, čisto na južnem koncu, že bolj na samem stoji."

"Pri krošnjarju? Kakšno robo pa sploh prodaja? Mar nisi našel prav nič, kar bi se ti zdelo vredno kupiti?"

Spet je odkimal.

"Nič takega ni imel. Potem sva se pač samo malo pogovarjala."

"Pogovarjala sta se? Dva popolna neznanca? O čem neki?"

"Oh, kaj pa vem. Kar tako, o tem in onem. Nič posebnega."

"Tega ne verjamem. Je moralo pa biti že kaj več kot nič, če si bil potem tako pretresen, da si kar pozabil name."

"Nisem pozabil." Njegov glas je postal osoren. "Ne vem, kaj sploh hočeš od mene." Odklenil je avto in ostro speljal, še predno se je utegnila privezati v sedežu. Molčala sta vso pot do njune hiše.

Doma je on zapeljal forda v garažo, ona pa je šla takoj gor, se slekla in zleknila na prijetno hladne rjuhe. Nič ni kazalo, da bo prišel Marcel za njo gor. Vzela je knjigo v roke, a ni razumela, kaj bere, zato jo je spet odložila in ugasnila luč. A spanec ni hotel priti; nekaj časa se je še premetavala in nobena lega ji ni bila pravšna. Potem je odtavala v kopalnico, izbrskala tableto za spanje in jo poplaknila s požirkom zoprno mlačne vode.

Tedaj je zaslišala zvok razbijanja črepinj. Le kaj neki ...? Šla je pokukat tja do roba stopnišča in pogledala nizdol. Od tam je videla le klubski del dnevene sobe, Marcel je bil zavaljen nizko v trosedu, v roki je držal kozarec z viskijem. Sploh se ni bil preoblekel v haljo niti si ni bil nataknil copat kot navadno. Strmel je predse, nepremičen kot kip. Pred njim je bila na mizici do polovice polna steklenka Johnny Walkerja, korak od njegovih stegnjenih nog pa so bile po keramičnem tlaku razsute črepinje drugega kozarca.

Zmajala je z glavo. Niti poskusil ni pobrati ... ah, kaj bi to, bo pač ona zjutraj počistila. Začutila je, da tableta že

nekoliko prijemlje in se vrnila v spalnico. Naspati se mora, to je vse. Zjutraj bo vse spet normalno, kot pravi tisti stari rek.

Tara ni vedela, koliko časa je spala, ko jo je zbudila roka, ki jo je grobo prevrnila na hrbet. Kaj ...kje ...? Trenutek pozneje ji je skozi omoteno zavest priplavalo spoznanje – to je Marcel.

"Kaj ti pa je," se je uprla. "Takole pa to ne gre, prijateljček! Če si si ti kar na lepem zaželel seksa, ni rečeno ..."

Njegova dlan ji je pokrila usta in še preden ga je lahko odrinila, ji je s koleni razmaknil noge. Premetavala se je, a bil je močan in težek; vzela si jo je silovito in brezobzirno. Brez vsake predigre, brez nežnih besed, brez poljubov, kot kakšno prostitutko. Niti to ga ni motilo, da z njene strani ni bilo nobenega odziva, ni mu bilo mar, da ona čuti samo gnus in sram.

K sreči se je kar kmalu zavalil z nje na svojo stran postelje. Zdaj so jo polile solze jeze in obupa – začela ga je tolči po hrbtu, po rokah, po nogah, po blazini, s katero si je zavaroval glavo, ihtela je kot otrok in nato so ji pošle moči. Odtavala je v kopalnico, se tam cela zdrgnila z namiljeno gobo in ostala pod mlačnim tušem neskončno dolgo, tako dolgo, da bi kmalu spet zadremala pod tušem. Vsa omotična od učinka zaužite tablete je šla nazaj v spalnico, zgrabila blazino in odejo ter odšla spat v dnevno sobo na trosed.

Zbudila se je šele okrog enajstih, zateklega jezika in z ogabnim okusom v ustih. Šele ko se je usedla na trosedu, se je spomnila sinočnih dogodkov in spreletela jo je mešanica raznih občutkov – jeza, prepadenost, nejeverja.

Bil je delavnik, zato Marcela seveda ni bilo doma. Iz službe se bo vrnil šele okrog šestih zvečer, hvala bogu. Dotlej pa se bo morala odločiti, kaj mu bo rekla. Kaj, vraga, pa naj mu reče? Kako naj se vede do njega, kaj naj stori? Zapored je pretehtala na desetine raznih možnosti in jih drugo za drugo zavrgla – ne psovanje, ne očitki, ne predlog za obisk psihiatra, ne grožnja s tožbo za ločitev – nič od tega se ji ni zdelo smotno.

Zamišljeno je pometla črepinje razbitega kozarca in s kotičkom zavesti zaznala, da je steklenka z viskijem prazna. Tuhtala je in tuhtala, prestavljala razne reči drugam in spet nazaj, se nato motala kar tjavdan po hiši, vmes je dvakrat ali trikrat prigriznila nekaj čisto malega iz hladilnika – seveda se nikakor ni hotela ukvarjati s pripravo večerje – in na lepem zaslišala možev avto.

Mar je možno, da je že šest? Srce ji je pospešeno utripalo, usta so ji bila suha, dlani pa vlažne. Usedla se je v naslanjač, z obrazom proti vratom, da mu bo pogledala v obraz, čim pride noter. Odprl je vrata in vstopil.

"Ti nisi Marcel, kajne da ne? Kdo, hudiča, si ti?"

"Ne vem o čem sploh govoriš." Le sekundo je rabil, da je premagal prvo začudenje nad njenim vprašanjem. Njegov obraz se ji je zdel ravnodušen, tuj, zagoneten – odvraten.

"Ti nisi moj mož." Trdo se mu je zastrmela v ravno-dušni obraz. "Hočem svojega moža nazaj! Želim si, da se mi moj pravi Marcel vrne! Da bo spet z menoj – tak, kot je bil prej, vsa ta leta."

"Tara, ti si bodisi prismojena, ali pa pijana. Ali na lepem nisi več zmožna normalnega, civiliziranega pomenka?" Obvladan glas, racionalno izražanje. Ko bi bil v sobi nekdo tretji, bi gotovo dal prav njemu, ne njej.

"Kaj se je zgodilo pri tistem tvojem krošnjarju? Kaj ti je storil ta hudič? Ti je vsadil kakšnega ... kakšnega demona? Si mu prodal dušo?" Začutila je, da ji bodo pridrlle solze in tako močno stisnila pesti, da so se ji nohti zasadili v dlani. "Zakaj se tako prezirljivo smehljaš? Odgovori mi, ti ..."

"Ti – kaj? Saj praviš vendar, da sploh nisem tvoj mož, ampak nekdo drug, tujec, obseden z demoni. Torej me nimaš kaj spraševati o mojih čisto osebnih stvareh.« Hladnokrvno je odšel v kabinet in zaprl vrata za seboj.

Najprej je hotela steči za njim, mu zabrusiti v obraz, da nima pravice tako svinjsko ravnati z njo, a nekako ni mogla. Ni mogla. Vsi njeni skrbno pripravljene argumenti so ji zdaj zvodenedli, vsa domiselnost ji je izpuhtela.

Ko je spet stopil iz kabineta, preoblečen v pulover in delovne hlače, je še vedno sedela v naslanjaču. Ona je bila tista, ki je čutila nerazložljivo zadrego, on očitno ni čutil prav nikakršne. Samozavestno je stopil h knjižni polici, vzel z nje cel naročaj knjig in revij, jih položil na mizo in jih začel zbrano pregledovati, čisto tako, kot da je sam v sobi. Dvignila se je iz naslanjača in odšla v kuhinjo; ni prenesla več, da bi bila skupaj v istem prostoru s tako spremenjenim Marcelom. Ko je zagledala hladilnik, se ji je zazdelo, da bi zdaj prenesla tudi kak topel obrok. Pripravila si bo večerjo. Samo zase. Ali pa – če prav premisli, naredila bo vsega za dva, tudi zanj. A ne bo ga klicala, naj večerja z njo. Če bo prišel sam v kuhinjo, ko bo hrana gotova, prav.

Mogoče ... mogoče se ji bo pri skupni večerji vendarle želel opravičiti, mogoče ji bo le skušal nekako pojasniti svoje spremenjeno vedenje, morda se bo hotel razumno pomeniti z njo, mogoče bo spregledal, da ne dela prav. Ko je jemala skledo iz visečih omaric, je od nekod do njenih nosnic prišel rahel vonj po dimu. Stopila je k oknu in skozi prvi somrak zagledala Marcela. Sredi dvorišča je kuril suhe veje in razno papirno embalažo. Čudno, da se je prav zdaj spomnil tega. Potem je prišel spet noter, mimo odprtih kuhinjskih vrat v dnevno sobo, stopil do mize ter zagrabil tri velike knjige in zajeten kup revij. Vse skupaj je stisnil pod pazduho in odnesel ven, na svojo grmado. Mimogrede je videla, da so to bili trije kompletni letniki revije *Ogrožena narava*, ki jih je že nekaj let nazaj pred vsakim božičem dajal vezati v ličen zvezek. Le kaj mu je? Saj je vse doslej tako rad polistal po njih, včasih pa je kazal kakšne zanimive članke tudi njej.

Posvetila se je pripravi večerje. Prav ko je spet enkrat premešala enolončnico, je zaslišala bolesten, cvileč krik in s kotičkom očesa zagledala nekaj, kar je v

nizkem loku zletelo mimo okna. Kaj ...? Naglo je stopila k oknu, ravno še pravi čas da je videla, kako črno-bela mačka panično beži preko dvorišča, Marcel pa s škodoželjnim izrazom na obrazu gleda za njo.

Brcnil je muco! Brcnil je Mrnjavko, njuno ljubljeno, ki jo je bil poprej vedno božal in kar naprej razvajal s sladkimi priboljški!

V Tari je zavrelo. To je preveč, tega ne bo počel! Če je nekako potrpehla, ko je bil grob z njo – ampak uboge živali mu ne bo pustila mučiti. Vrgla je kuhalnico, da je zletela po tleh, se zasukala in vsa togotna odhitela skozi vežo ven. A prišla je prepozno, kajti Marcel je zunaj že sedal v forda, ki ga je imel parkiranega pred pločnikom. Zavpila je za njim, a on je ni videl ali pa je ni hotel videti. Dodal je plin in naredil na cesti oster polkrožni zavoj, pri čemer je hreščeče povozil otroško kolo, ki je ležalo ob robniku na nasprotni strani ceste.

"Kaj pa delaš ... kaj ne vidiš, baraba!" je osuplo zakričala Tara. Trenutek kasneje pa je spregledala, da tega ni storil iz nemarnosti, kajti takoj je zavrl, se ozrl in in zapeljal nekaj metrov vzvratno. Nehote si je z dlanjo pokrila usta, ko je videla, kako je avto docela zmlinčil ubogo kolo. Nato je Marcel dodal plin, da so gume kar zaškripale in odbrzel po tihih ulici.

Taro je stiskalo v prsih, ko se je vrnila v hišo, roke so ji trepetale in čutila je, da je na robu solz. Kaj naj naredi, na koga naj se obrne po pomoč? Stopila je do telefona in zavrtela mamino številko, a zvonilo je v prazno. Seveda – danes je petek, dan, ko njena ovdovela mati vedno igra bingo v baptističnem domu. Kaj pa katera od njenih prijateljic – Marta ali Erika? Marta je bila doma. A ko je Tara zaslišala njen glas, ki se je skušal prebiti skozi razposajeni trušč otroškega rajanja, se je v hipu premislila in ji ni povedala nič o svoji stiski.

Kdo na svetu bi ji še lahko svetoval karkoli pametnega? Zakonska posvetovalnica? Ampak zdajle zvečer je zaprta. Sicer pa bi ji itak vsakdo svetoval, naj se najprej poskusi odkrito pomeniti z možem. Stresla je z glavo. Vraga, pa pomeniti! Saj se z Marcelom – s tem, spremenjenim, tujim Marcelom – sploh ni mogoče pomeniti. Ali pa se samo ona ne zna pomeniti z njim. Ali pa ni bila dovolj vztrajna.

Da, prav to bo. Ne sme obupati zaradi enega samega neuspeha. Vztrajati mora, še enkrat se mora potruditi, da oba skupaj prideta zadevi do dna. Pripraviti ga mora do tega, da jo bo poslušal, da ji bo odgovoril na vprašanja. Tega se mora lotiti mirno, civilizirano, razumsko, brez pretiranega čustvovanja. Tako kot to menda počnejo moški med sabo. Če bo ravnala tako, se ji Marcel ne bo mogel kar tako izviti.

Gledala je razne večerne TV oddaje, ne da bi vedela, kaj gleda in vseskozi prisluškovala, kdaj bo zaslišala znani zvok fordovega motorja. A Marcela ni bilo domov. Nekaj čez polnoč ji je bilo tega dežuranja zadosti, vstala je in se povzpela v njuno spalnico. Tam je zgrabila Marcelovo pižamo, dve blazini in odejo – vse te reči je držala kar moč daleč od sebe – ter odnesla to v dnevno sobo. Nocoj se ne namerava zopet sama izpreiti, ampak

bo ona spala v spalnici. V zaklenjeni spalnici.

Spet jo spanec ni hotel odrešiti brezplodnega tuhtanja in spet je morala čez čas po tableto v kopalnico. Dnevna soba je bila še vedno prazna in tiha.

Nizko jutranje sonce jo je zaščemelo v očeh. Siloma je odprla težke, zlepljene veke in šla pod tuš. Iz dnevne sobe je slišala Marcelove korake, odpiranje in zapiranje vrat – seveda, danes je prosta sobota. Temeljito se je osvežila in se skrbno počesala, vendar pa se ni naličila, le s pudrom si je narahlo prekrila temna kolobarja pod očmi.

Ko se je spuščala po stopnicah, je videla, da je dnevna soba trenutno prazna. Srce ji je utripalo nekoliko hitreje, vendar pa ni bila živčna in tega je bila vesela. Marcelova posteljnina je bila zložena na istem mestu, kamor jo je bila sinoči položila. Torej sploh ni šel spat ali pa se je vrnil domov šele zjutraj. Tudi tega ni bil storil v vseh sedmih letih zakona še nikoli.

Hip zatem je stopil v sobo in tokrat se ji ni izognil z očmi, v pozdrav pa ji je pokimal.

"Imaš zdaj nekaj minut časa, Marcel?"

"Seveda." Beseda ni zvenela sovražno, le nevtralnno.

"Morala bi se pogovoriti, odkrito. Vsaj jaz nameram biti odkrita in prosim te, da bi bil tudi ti enako odkrit. Se ti zdi to prav?"

Skomignil je z rameni.

"Nimam kaj skrivati, niti nimam namena lagati, če to misliš."

"Vse je čisto drugače, odkar si takšen – odkar sva prišla iz tistega ... stokrat prekletega cirkusa. Nimam pojma, kaj si delal pri tistem krošnjarju – ali kaj je on naredil tebi – a moralo je biti nekaj groznega. Nekaj zlega."

Nestrpno se je zazrla v njegove mirne, ravnodušne oči, a odgovora ni dobila.

"Poslušaj, ti ... Marcel ..." le s težavo ga je ogovorila po imenu. "Poglej – odkar si bil v cirkusu pri tistem krošnjarju, si zame postal tujec. Popolni tujec. In očitno sem tudi jaz zate prav tako tujka. Nič bolj ti nisem všeč, kot si ti meni. Menda si ne želiš – saj si ne moreš želeti – da bi moral prebiti še leta ali celo desetletja z nekom, ki ti ne pomeni nič, kajne?"

Molče je zmignil z rameni. Vstala je in stopila tik predenj, vročičnih lic, razmršenih las, ustnice so ji trepetale.

"Pomagati mi moraš. Najmanj toliko si menda zaslužim, po vseh teh letih zakona s ..." Ni zmogla dokončati stavka; ni mogla reči 's teboj'.

"Tega ne prenesem več." Morala si je otrepi koticke vlažnih oči in sovražila je ta svoj čustveni odziv.

"Tako ne moreva naprej živeti. Ti ... ti mi moraš vrniti mojega Marcela. Moram poskusiti ... ne, oba skupaj morava nekaj – nekaj – ukreniti."

"Kaj predlagaš?" Njegov glas je bil obvladan, hladen.

"Pojdiva skupaj nazaj, tja, kjer se je vse to začelo." Besede so vrele iz nje hlastno, skoraj brez presledkov.

»Pelji me še enkrat v cirkus. Stopiva do tistega tvoje-

ga krošnjarja in ga prisiliva ... ali pa, saj mu lahko ponudiva denar, imava ga dovolj, jaz imam na moji knjižici dvajset tisoč, lahko jih dvignem še danes, takoj. Plačala mu bova, kolikor bo hotel, samo naj te ... naj te nekako odčara, zaboga, naj te naredi spet takega, kot si bil. Marcel?"

"Prav, če si tega tako želiš." Govoril je, kot da bosta šla samo po časopis v trafiko. "A pusti svoje prihranke lepo v banki; ne rabiva jih. Saj ne bo terjal denarja. Če pa mu bo slučajno kaj treba plačati, bom to storil jaz."

Za trenutek ga je pogledala nekoliko osuplo, nato pa s hvaležnostjo. Nobenega posmeha, nič ugovarjanja, nič vprašanj – joj, ali je to mogoče? Hitro, hitro, da si ne premisli! Zasukala se je na petah, zgrabila svojo torbico, roke so ji tako trepetale, da so ji hišni ključi padli na tla. On je šel odpret garažo, zapeljal je avto do nje, nakar je garažo spet zaklenil.

Tokrat ni bilo okrog cirkusa nobenega blata, obiskovalcev pa je bilo zdajle dopoldne precej manj kot tedaj. Nekaj stojnic je bilo sploh zaprtih z naoknicami, tudi tista baraka z njeno vedeževalko. Dolgi nizi neprižganih, golih žarnic so bili videti grdi, moteči. Okrog glavnega šotorca z areno so se podili umazani psi in še bolj umazani otročaji. Peljala sta se skozi obojestransko vrsto stojnic čisto do konca in prav ko je Taro obšla strašljiva misel, da je krošnjar mogoče že pospravil svojo robo in odšel, je Marcel zavil na desno.

Krošnjarjev šotor je stal na samem in bil je čisto drugačen kot vsi ostali. Nekakšna polprosojna folija, zelo na tesno napeta preko tenkega, pajčevinastega ogrodja, mu je dajala videz čebulaste kupole, kot zvoniki pravoslavnih cerkva. Pred šotorom ravna, gladka plošča, skoraj prozorna, na njej pa samo nekaj pravokotnih zabojčkov, kot zelo nizke škatle za čevlje, popolnoma črne barve. Tari se je zdelo, da visi plošča prosto v zraku, slab meter od tal, ker pod njo ni mogla videti prav nikaškega stojala.

Za stojnico je nepremično stal krošnjar. Črna peleri-na do tal, ohlapna črna kapuca, oboje svetlikajoče se kot najtanjša svila, ogromna sončna očala, brki in brada, polne, pohotne ustnice, kot na slikah, ki prikazujejo Pana, kako preganja preplašeno devico. Očitno mu je bilo kar veliko do tega, da prikrije svoj pravi videz. Zdaj, ko sta bila tu, je Taro na lepem zapustila vsa domiselnost, ves pogum. Zamencala je pred krošnjarjevo stojnico, ne da bi vedela, kaj naj sploh reče, kaj neki naj stori, in zaman je iskala primernih besed.

Položaj je rešil Marcel, ki je mirno stopil do plošče, se sklonil naprej in dejal krošnjarju:

"Bil sem že enkrat pri vas, se spomnite? Predvčerajšnjim, proti večeru."

"Ah, da, seveda." Čutne ustnice so se krošnjarju razklenile v nekak demonski nasmeh. "Vi ste bili tisti, ki ga je zanimalo ... No, pustimo to. Kaj lahko še storim za vas?"

"Reklamacijo imam."

"Res? Kako nenavadno. To se meni praviloma ne dogaja. Ampak, seveda sem vam na uslugo, popolnoma."

Povedali mi boste, kaj je po vaše narobe in potrudil se bom, da to popravim, karkoli pač je. Ampak, če mi dovolite ..." – Tara je imela ščemeč občutek, da so krošnjarjeva črna očala nepremično uprta naravnost vanjo – "... bolje bo, da stopita z menoj v šotor, da bomo imeli mir. Saj trenutno itak nimam kaj dosti posla, kot vidite."

Krošnjar se je zasukal, del šotora velikosti vrat je zdrsnil vstran in sledila sta njegovi vljudno iztegnjeni roki v notranjost.

Med vožnjo domov sta sprva kar molčala. Očitno je medtem spet malo deževalo, kajti po vseh cestnih kotanjah so bile večje ali manjše luže, dopoldansko sonce pa je boječe kukalo izza roba raztrganih oblakov. Ta konec mesta je bil redko naseljen, zdaj pa je bil malodane prazen, le tu in tam je po pločniku hodil kak pešec. Če je bila kjerkoli ob robu hodnika kakšna mlaka, ni Marcel zamudil nobene prilike, da zavozni vanjo in pešca opljusne s slapom umazane deževnice. Tara se je vsakič zasmejala z rezkim, visokim smehom, še posebno, če je slišala kletvice oškropljenih..

"Tega prej si pa zgrešil," je pokomentirala.

"Nisem," je rekel. "Premajhna luža je bila."

Vozila sta dalje in Marcel ji je rekel:

"Bolje, da se zdaj pripneš."

Komaj je to storila, je Marcel pohodil plin ter ostro zavil na desno in šele zdaj je Tara zagledala klateškega

psa, ki je v cikcakah panično bežal pred avtom. Tara se je nagnila naprej, kolikor ji je to dovoljeval varnostni pas, si obliznila ustnice in razvneto spremljala dirko. Marcel je vijugal kot pravi rally dirkač, divje pospeševal in še bolj divje zaviral, tako da je pes nekajkrat komaj ušel smrti, nazadnje pa se je z dolgim skokom rešil skozi vrzel neke ograje.

"Smola," je pokomentirala Tara. "Ampak, bil si zares čudovit, dragi."

Dva ali tri bloka pred njuno hišo je bil prehod za pešce, po katerem je čisto počasi krevsala stara Brandovka; v rokah je nosila kup papirnatih vrečk iz špecerije. Marcel je prestavil v prosti tek, pripeljal avto čisto tiho tik za njen hrbet, zavrl in pritisnil na hupo. Ženica je kriknila, zavitki so ji zleteli po cestišču – ena oranža se je počasi prikotalila čisto do roba pločnika – in ko sta nato zlagoma odpeljala mimo nje, si je tiščala roko na prsi, njene oči so bile na široko odprte, bele, zgrožene.

Ko je Marcel zaklenil forda v garažo, mu je Tara rekla:

"Danes zvečer bi lahko skočila na obisk k Grosmanovim, kaj praviš?"

"Mhm. Malo bomo poklepetali ob kartah in pijači."

"Ja. In veš kaj, dragi – lahko bi jima predlagala, da gremo enkrat vsi skupaj v cirkus. Tri mulce imata, tako da ju menda ne bo težko pregovoriti."

"Dobra ideja," je rekel on.

<>

ZVEZDNI OTROK

Bojan Ekselenski

Miha je radoveden, radoživ in mogoče za svojih pet let preresen otrok. Kako ne bi bil? Odkar je spregovoril, in to je zelo hitro, je prepričan:

»Mami, jaz sem prišel z zvezde.«

Mami Katjuša ga je vedno vprašala:

»S katere zvezde?«

On ji je odgovoril:

»Od tam,« in s kazalcem je preletel nebo od zahoda proti vzhodu.

Mami se je nasmehnila in ga potrepljala:

»Vsi otroci ste zvezde.«

Z atijem Sergejem je imel mali Miha čudovit odnos. Ker je bil učitelj biologije, sta večkrat sedla na rob peskovnika in opazovala njegove drobne podnajemnike. Miha si je zapomnil vse o posameznem drobnem bitju peskovnika. Ne morete verjeti, koliko drobnih bitij stopiclja in skaklja med radoživimi otroki.

Lep poletni večer je čarobno očarljiv. Ati in sin sta sedela pred hišo. Molče sta uživala v simfoniji večernih prebivalcev bližnjega gozda. Mati je srečna opazovala njuno govorico čustev. Vsi trije so bili eno v tem lepem poletnem večeru.

Ati Sergej je prekinil tišino:

»Miha, s katere zvezde si doma?«

Sin je nenavadno resno odvrnil:

»Ta zvezda se zdaj ne vidi.«

Oče je vrtal:

»Kdaj pa je vidna? Rad bi,« a ga je prekinil sinov preresen glas:

»Ati, moj dom je predaleč za tvoje oči.«

Presunila ga je ogorčena ostrina sinovega odgovora.

Mati je prekinila trenutke mučnega molka:

»Kako si se rodil?«

Otrok je nekaj časa molčal, zatem skoraj obtožujoče premeril oba starša in trpko vzdihnil:

»Vesoljci so me z repatico poslali v tvoj trebušček.«
Katjuša je nežno, s kančkom zaskrbljenosti, vprašala:
»Kako poslali? Zakaj?«

Otrok je zaskrbljeno odkimal, utrnila se mu je solza.

Sergej in Katjuša sta se spogledala. Zdaj je vse skupaj šlo predaleč. Mogoče bo bolje, da zvečer berejo pravljice in ne knjige o vesolju in živalih.

Na igrišču se je Miha vedno hitro vklopil v družbo drugih otrok. Rad se je igral. Ves čas je govoril o svojem zvezdnem poreklu, a saj veste, takšni so otroci z veliko domišljije.

Mati Katjuša je sedela v senci čudovitega gaja. Odkar so se preselili v Slovenijo, so dobili veliko prijateljev. Rada je v družbi in tu se je fino počutila.

Helena je bila zabavna, vedno nasmejana ženska. Zadnjih nekaj mesecev je ta magični smeh zamrl. Njena starejša hči Petra je bila hudo bolna. Sem je hodila z mlajšim sinom in vsaj za hip spustila s trpeče duše breme hčerine bolezni.

Miha je pritekel do mame in se spogledal s Heleno. Ta mu je veselo nastavila dlan:

»Petka!«

Miha je zadovoljno udaril z dlanjo ob dlan:

»Petka!« in vanjo zavrtal: »Kje je Petra? Že od pomladi je ni na igrišču?«

Helenin obraz je zakril zastor žalosti:

»V bolnici je.«

Miha je vztrajal:

»Kaj ji je? Zakaj mi niste nikoli rekli? Jo bova obiskala? Bova?« in s svetlimi očmi otroškega hrepenenja begal med paroma odraslih oči.

Katjuša se je spogledala s Heleno. Ta je skomignila z rameni. Miha je obe še kar objemal z radovednimi očmi in resno prikimal:

»Kdaj jo lahko obiščem? Mami, kdaj greva v bolnico?« in utrnil se je žarek otožnosti.

Katjuša ni imela odgovora. Neodločno je zašepetala:

»Petra je zelo bolna. Ne vem, ali jo lahko obiščeva.«

Miha ni popustil:

»Lahko! Saj sem otrok z zvezde. Hočem, da ozdravi! Moja prijateljica je! Edina mi verjame, da sem otrok z zvezde,« je vrelo iz fanta v spremstvu solz trpkosti. Redko kdaj je jokal. Tokrat je. Katjuši je pogled zdrsnil v tla, spogledala se je s prebledelo Heleno, ki je nežno prikimala:

»Lahko jo obiščeš. Še danes.« Na od skrbi izmučenem obrazu se je zarisal utrinek nasmeha.

Katjuša in Miha sta v spremstvu Helene stopila v sobo. Miha je žalostno dvignil oči. Negibno telo prijateljice je ležalo na posebni postelji, obkroženi s čudesi tehnike. Te postelje ni nihče zapustil živ. Heleni se je utrnila solza. Srce se ji je trgalo, ker je morala gledati Mihovo trpljenje. Čutila je otroško agonijo tresočih ustnic in trepetanja vek. Premaguje jo demon žalosti. Miha je dvignil pogled, jo prijel za roko in tiho vprašal:

»Teta Helena, zakaj jočete?«

Katjuša je ostala brez besed. Hotela je nekaj reči, besede so ostale v izdihu sape. Prijela je sina za roko:

»Daj, greva ven. Videl si ...« vendar je Miha nežno izvlekel roko iz njenega prijema in stopil do postelje. Skobacal se je na prečko in Katjuša ga je hotela odmakniti. Naredila je korak. Pred naslednjim korakom obstane. Objela je Heleno okoli ramen. Nihče ni videl, ko je Miha zaprl oči.

Naenkrat so luči zatrepetale. Monitorji so ugasnili. Brnenje naprav je svečano potihnilo. Zatuli sirena. Ženski začitita, kako se jima želodec obrne naokoli. To je gotovo znak. Petra je verjetno izgubila bitko, kjer ne more zmagati.

Luči se ponovno prižgejo, naprave zapredujejo svojo pesem in monitorji oživijo. Vendar nekaj manjka. Nečesa ni več.

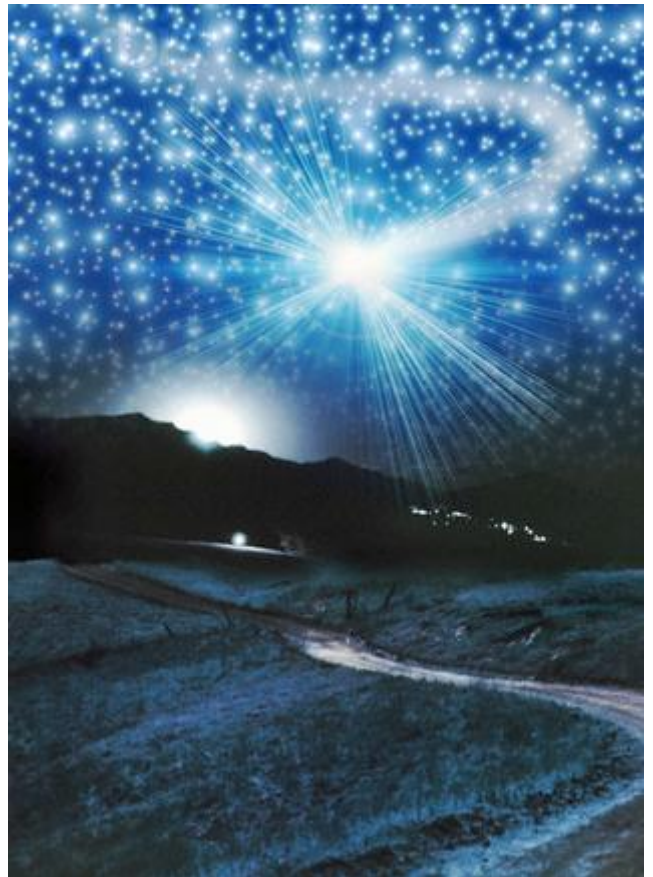
Mihe ni nikjer. Izginil je. Ženski sta se spogledali. Tedaj zaslišita mrmranje. Petrino telo se je začelo premikati. Prvo gibanje po dveh mesecih bolečega ugašanja, umiranja na odru žalosti. Krhka deklica se s trpljenjem v obeh postavi v sedeč položaj:

»Kje je Miha? Bil je tukaj. Na poti proti luči mi je prišel naproti. Slišala sem njegove besede. Rekel mi je, da gre on k luči. Rekel je, da še ni moj čas. Obljubil je, da se bova srečala. Kje je? Videla sem ...«

Solze sreče so nadomestile presenečenje.

Katjuša in Sergej otožno zreta v nebo.

Nebo je preletel zvezdni utrinek v obliki repatice.

Postal sem uporabnik ubogljivi,
na sredi črede takih kot sem sam,
tu varen bom in srečen
tako, ko kupim tisto čisto novo,
enkratno in edinstveno,
nepogrešljivo pravo stvar.

Ne smem izstopati z vrste;
vsak zaostanek je lahko usoden,
zato se prilagajam in hitim,
učinek zvečam, pa ubogam tempo.
V tem postal sem pravi že veščak.

Zdaj televizor zvestò me že čaka,
in naslanjač pred njim tako je mehák.
Že vanj se zavalim
in spet v ekran se zastrmim bleščeč,

Tu stegnem lahko trudne noge
tu láhko zdaj spočil si bom
še svojo trudno dušo.
Tu bo vse grdo, težko in naporno
kar padlo dol raz mojih pleč.

Tu je vse veselo, razburljivo,
in tako vražje prepričljivo.
Vsi dobri so in lepi in prisrčni.
Tu so vse ženske krasne kot boginje,
tu stegna so napeta, dojke bujne,
oči imajo kot nebo vse sinje
in jaguarje vozijo vsi moški,
gladiatorjem podobni.

Sedim in gledam, misliti ni treba.
Tu zvem iz prve roke,
kako pravilno naj živim.

Povejo mi,
kako obvarujem se zmote,
v katero razprodajno gnečo
se moram brž podati,
za svojo končno srečo.
Ponujajo mi vse lepote
tega prelestnega sveta.

Na te-ve vse je krasno uglašeno;
Tu me seznanijo s pravo resnico:
katero edino je pravo čistilo,
kako se čudežno shujša čez noč,
kam moram iti na dopust,
za bajno nizko ceno.

EDINO PRAVA RESNICA

Edo Rodošek

Tu ohajoča, ahajoča lepota
skrivnost mi razodene,
kako sem nápak životaril vse doslej,
zakaj ne znam se znebiti migrene,
ker sem prezrl ta njihov proizvod,
popolnoma drugačen od vseh drugih!

Samo še tole moram nakupiti,
samo na to se moram naročiti,
samo še tole staro, grdo,
zamenjati moram z novim.

Saj vse to krasno, novo
čaka name,
samo name
in edino name.

Kupujte to, kar kupijo vsi drugi;
mar rabite dokaz?
Poglejte moj nasmeh, kako je lep,
kupite tisto, kar ponujam jaz,
saj naš je proizvod za vsaki žep.
Pokličite takoj, dobite zdaj popust!

Tako; zdaj vse je urejeno.
Zdaj končno sem spoznal
resnico pravo o življenju.

Tu dobro mi je in prijetno.
Ostati moram tukaj notri, vedno;
zaklenil vrata bom za vsak primer.
Svet zunaj grd je in vulgaren ...

Kar tukaj ždel bom, kjer sem varen,
in gledal te-ve venomer.

Le nekaj me še moti:
odprto okno; ni še mira,
ker skozenj nezadržno
prostaški hrup od zunaj vdira.
To moram zdaj še urediti,
še predno nova bo prišla reklama.

Težko je vstati z naslanjača;
no, najprej šipe, za tišino.
Tako; zdaj je res fino.
Kaj pa razgled navzven?
Le kdo, hudiča, ga sploh rabi?
Ne bom nasedel tej ogabi,
Še polkne čvrsto bom zastrl,
ker tamle zunaj stvarnost grda
nesramno laže mi, in me zavaja.

Jašubeg en Jered

novice iz Drugotnosti

ZADNJA STRAN

VITEZI IN ČAROVNIKI
www.vitezicarovniki.com

JAŠUBEG EN JERED
NOVICE IZ DRUGOTNOSTI
www.drugotnost.si

DRUŠTVO ZVEZDNI PRAH
www.zvezdni-prah.si

DRUŠTVO PRIZMA
www.prizma.si

TOLKIENOVO DRUŠTVO GIL-GALAD
www.drustvogil-galad.si

FUTURUM
www.futurum.si

VODNIK PO ZF
vodnik-zf.info

MARA R. SIRAKO
www.marasirako.info

MARTIN VAVPOTIČ
martinvavpotic.wordpress.com

BOJAN EKSELENSKI
www.pisatelj.net

ANDREJ IVANUŠA
www.andros.si

MIHA REMEC
www.miha.remec.si

MIHA MAZZINI
mihamazzeni.com

MIKI MUSTER
www.muster.si

IVAN SIVEC
www.ivan.sivec.net

VID LEGRADIČ
www.vtine.org/nr.html

SLOVENSKA WIKIPEDIJA
sl.wikipedia.org/wiki/Slovenska_znanstvena_fantastika

1ST SI.CON

CELJSKA VAMPIRSKA VEČERJA
THE VAMPIRE DINNER IN CELJE

Slovenska konvencija za spekulativne umetnosti
The Slovenian convention of speculative arts

Vabimo vas, da se nam pridružite na prvem SI.CON, torej na slovenski konvenciji spekulativne umetnosti, ki bo

2. in 3. novembra 2012 v Mladinskem Centru Celje.

Spremljajte naše objave na internetu, kjer bomo objavili natančen program in urnik konvencije. Kliknite na:

- www.zvezdni-prah.si
- www.drugotnost.si
- www.sicon-konvencija.eu

Vabimo vas, da že zdaj načrtujete svoj čas tako, da se boste lahko udeležili prve »tazaresne« slovenske konvencije. Obljubljamo bogat program in za prvič kar precej predavanj. Za vse, ki vam je všeč znanstvena fantastika, fantazija, horor in še kaj, za igričarje in vse, ki kolesarijo (eh, saj se samo hecamo!). Zakaj podnaslov »Celjska vampirska večerja«? Ne izdamo! Pridite in preverite kako in kaj! Predavanja, delavnice, projekcije filmov in še nekaj presenečenj. Delamo vse, da bo zanimivo in zabavno. Pripravljamo tudi zbornik zgodb, ki bo izšel ob konvenciji. Za prmejduš, notri bodo tudi tuji avtorji. Opogumite se in pošljite svojo zgodbo - morda bo tako dobra, da jo celo objavimo!

Kaj je SI.CON?

SI.CON je ime konvencije, oz. srečanja ustvarjalcev in ljubiteljev spekulativnih umetnosti. To bo mednarodni dogodek, saj so na Eurocon udeležbo že najavili predstavniki nekaterih držav. Zato pripravljamo spletno stran, gradivo, predstavitev in drugo ob slovenščini tudi v angleščini. V svetu spekulativnih umetnosti je konvencija dogodek, kjer se srečajo pripadniki ljubiteljske scene (organizirani in neorganizirani), avtorji in ostali, ki so kakorkoli povezani s to dejavnostjo. Zbere se pisana družina ljudi, večinoma so to osebe z najmanj srednjo stopnjo izobrazbe, splošno izobraženi in inovativni. Vsaka konvencija je sestavljena iz strokovnih predavanj, delavnic, okroglih miz, igranja namiznih iger in predstavitev. Različna društva, založbe, posamezniki in avtorji postavijo stojnice za promocijo svoje dejavnosti. Na SI.CON bomo prvič v Sloveniji podelili domače nagrade za dosežke na področju spekulativnih umetnosti.

ZVEZDNI PRAH
Društvo ustvarjalcev spekulativnih umetnosti